ZİRAAT mühendisliği

SAYI : 1

TEMMUZ 1966

ZİRAAT
MÜHENDİSLİĞİ

AYLIK
FİKİR VE MESLEK DERGİSİ

Sayı : 265

TEMMUZ

1966

YAYINLAYAN

TÜRK ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSLERİ BİRLİĞİ
ve
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASININ
İşbirliğiyle çıkarılır

— SAHİBİ —
Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği adına :
M. Zeki Yücetürk

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü :
METE TUNÇALP

Dergiye gönderilen yazılar neşredilsin veya edilmesin iade edilmez.

YAZILARDAKİ FİKİRLER İMZA SAHİPLERİNE AİTTİR.

İdare Yeri :
Sakarya Caddesi No. 30
Yenişehir — ANKARA
P.K. 305 — Telf. : 12 14 21

DİZİLİP BASILDIĞI YER :
AYYILDIZ MATBAASI A. Ş.
Basılış tarihi: 31.8.1966

BİRLİKTEN...

Çok Muhterem Meşlektaşlarımız,

Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği tüzüğünde belirtilen temel gayelerin ışığında, 27 nci Genel Kurulumuzda karar altına alınan 1966 yılı faaliyet programının tatbikî çalışmalarına ait olmak haliyle, bu sayımızda siz kıymetli mensuplarımıza "Neşriyat" mevzularında bilgi vermeyi faydalı gördük...

Hepinizin yüksek malûmları olduğu üzere, meslek camiamızın yegâne yayın organı olan "Ziraat Dergisi" çok çeşitli yönlerinden olduğu kadar, temsil etme, tatminkârlık durumu ve bilhassa aktüalitesi bakımlarından tenkitlere uğramakta ve beğenilmemektedir.

İşte, kitlelerin kendi yönlerinden şuurlu bir organizasyona gittikleri bugünkü ortamda, meslek menfaatlerimizin korunması ve camiamızın hak ve selâhiyetlerinin de lâyıkile savunulması hususlarında en önemli yayın organımızın yeniden ele alınarak bazı ıslah teşebbüslerine girişmemiz ve ayrıca Türk tarımını bilen insanlar olarak reel istikametini verebilmemiz ancak bu derginin arzuya şayan bir seviyeye getirilebilmesi ve evvelemirde de bizzat Ziraat Yüksek Mühendislerinin kendilerinin beğenmeleriyle mümkün olabileceği inancını taşıyan Yönetim Kurulumuz bu mevzuda bazı teşebbüslere girişmiştir.

Bu cümleden olarak 5.7.1966 tarihinde, neşriyat işlerinde mütehassıs meslektaşlarımızdan (Sulhi Sümer, Cemalettin Şenocak, Münif Akmanoğlu, Tahir Göğüş, Kâşif Temiz, Ekrem Kangal, Sabri Malkoç, Duran Taraklı, Sevil Dokuzer, Hayri Özeren, Ahmet Saylam, Kâmil Yakar, Hasan Kaya, Mete Tunçalp ve Zeki Yücetürk) müteşekkil bir "Basın İstişare

Fiatı : 250 Kuruş
Yıllık abonesi : 30 TL., Birlik Üyelerine 20 TL., Yabancı memleketler için iki misli ücret alınır.

Komisyonu" toplantısı icra edilmiştir. Bu kıymetli arkadaşlarımızın da müteaddit birleşmelerindeki değerli mesaî ve kararları neticesi, Dergimizi, Modern Tarım Mecmuası haline getirebilecek bir protokolün ortaya çıkmasına imkân verilmiştir. Protokolün metni aynen şöyledir:

1 — Derginin ismi "ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ" olarak kabul edilmiştir.

2 — Kapak kompozisyonu, iki şekilde kıymetlendirilecektir:

A) Kapağın tümüne uygulanan bir fotoğraf veya resim konulacak ve bu fotoğrafın münasip görülen yerlerine "BAŞLIK, TARİH, SAYI ve yayını belli eden İBARE" yerleştirilecektir.

B) Fotoğraf konulmadığı takdirde kapak sade ve düz bir fon ile kıymetlendirilecek ve "BAŞLIK, TARİH, SAYI" münasip görülen yerlere yerleştirilecek ve ayrıca yayını belli eden "İBARE" de Neşriyat Müdürünün teklifiyle kullanılacaktır. İlâve olarak mesleğimizin rozeti de bu sabit fon üzerinde kıymetlendirilecektir.

Kapak kâğıdı olarak kuşe ve iyi cins malzeme kullanılacaktır.

3 — İkinci sahife de iki şekilde kıymetlendirilecektir:

A) Kapak fotoğraflı ise hiçbir şekilde yazı ve resim kullanılmıyacak ve boş bırakılacaktır.

B) Kapak düz fon ile intişar etmiş ise, kıymetlendirme mes'ul Neşriyat Müdürünün teklifiyle yapılacaktır.

4 — Arka kapak, tamamen boş ve ön kapaktan gelen ve 1/3 nispetinde devam eden renk ile tezyin edilecektir.

5 — Arka kapak içi, reklâm ve ilânlarla kıymetlendirilecektir.

6 — "3, 4, 5 ve 6 ncı sahifeler" renkli olarak intişar edecek ve "HABER, AKTÜALİTE ve DIŞ ZİRAÎ HABERLER ile meslektaşların durumları hakkındaki sosyal olaylar da" bu kısımda kıymetlendirilecektir. Haberlerin aktüalitesini kaybetmiyenleri titizlikle seçilecektir.

7 — Arka kapaktan sonra gelen son iki kapak da renkli olarak çıkarılacak ve sahifeler içerisinde reklâm ve ilânlar kullanılacaktır.

Renkli sahifeler dergiye ait iki formanın dışında mütalâa olunacaktır.

8 — Baş makale, 7 nci sahifede devamlı olarak intişar edecektir.

9 — Fıkra tipi neşriyat yapılmıyacaktır.

10 — Yorum tipi neşriyat "Oda - Birlik ve şahıslar" tarafından ziraî aktüalitesi olan mevzularda yapılacaktır.

11 — Makaleler, "asgarî bir mecmua sahifesi ve azamî üç mecmua sahifesi olarak neşredilecektir. Makalelerde yazarların isim ve ünvaniyle iktifa edilerek resminin konmamasına itina gösterilecektir".

12 — Ziraî kitap ve eserlerin yorumu ve tanıtılması hususunda da özel bir yer ayrılmasına gayret gösterilecektir.

13 — Röportaj tipi neşriyat da mes'ul Neşriyat Müdürünün teklifiyle uygun görülen tarzda tatbik edilecektir.

14 — Ziraî, genel ve özel raporların tanıtılması ve özetinin takdimi hususları da mümkün mertebe yerine getirilecektir.

15 — Okuyucu köşesi, siyasî olmayan nitelikte ve yarım sahifeyi geçmeyen tarzda devamlı olarak neşredilecektir.

16 — Meslektaşlar arasında münasip görülecek bir usulle ortaya konulacak ziraî foto yarışmasına ait resimlerin de intişarına azamî gayret gösterilecektir.

17 — Dergide; Ziraat Mühendisleri Odasına tahsis edilmek üzere ve ihtiyaca yetecek miktarda sahifeler ayrılacaktır.

18 — Arta kalan veya yarım kalan sahifelere reklâm veya mes'ul Neşriyat Müdürünün teklifiyle gerekli yazılar yerleştirilecektir.

19 — Bölüm ve başlıkların mümkün olduğu kadar değişik hurufat ile dizdirilip monotonluğu önlenmesine çalışılacaktır. Aynı şekilde mümkün mertebe başlık ve bölümler orijinal klişelerle daha cazip hale getirilecektir.

20 — Mes'ul Neşriyat Müdürü, ihtiyaç nispetinde teşekkül ettireceği bir komisyon marifetiyle yukarıdaki maddelerde zikredilen hususatı yürütecektir.

21 — İşbu protokolü tanzim eden Basın İstişare Konseyi de derginin matbaaya verilmesinden önce mes'ul Neşriyat Müdürünün daveti üzerine ayda bir defa toplanarak protokol mevzuatının tatbikatını organize ve kontrol eder. 17.7.1966.

Bahusus bu sayılarımızda ilâve olarak neşrettiğimiz "Bastırılacak eserlerin telif ve tercüme haklarına dair Ziraat Yüksek Mühendisler Birliği, Neşriyat Yönetmeliği" de kıymetli eserlerinizin değerlendirilmesinde istifhamlarınızı izale edecektir. Ayrıca abone durumlarile Dergimizin bütün meslektaşlarımızın eline geçebilmesi mevzularındaki aksaklıklar da devamlı gayretlerimizle peyderpey giderilecektir.

Türk Ziraat Yüksek Mühendisleri Birliği

KAYIP İLÂNLARI

Ziraat Mühendisleri Odasından almış olduğum 2874 sicil numaralı kimlik cüzdanımı kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Burhan Yenilmez

Ziraat Mühendisleri Odasından almış olduğum 2925 Sicil Numaralı kimlik cüzdanımı kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Akın Ekener

Ziraat Mühendisleri Odasından almış olduğum 312 numaralı sicil cüzdanımı kayıp ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Necati Gökmen

ZİRAAT MÜHENDİSLİĞİ

İÇİNDEKİLER

Birlikten ..... A
Basınımızdan Özetler ..... D
Tarım Bakanlığındaki Atanmalar ..... F
Odadan Haberler ..... İ
Bültenlerden ..... k
Tarımda Devlet Hizmetleri ve Ziraat Yüksek Mühendisliği — Kemal GÖKÇORA 1
Bir Kanun Tasarısı — Hasan YETENER 3
Gerçekler Neden Saklanır — Ali BAYAZIT 5
Tarım Ekonomimizin Gelişimi Bakımından Kooperatif işgücünün Önemi ve Değerlendirilmesi — Hüsnü KURTLUOĞLU 6
Artık Vakit Kaybedilmeden Ziraî Yayımda bir Reforma Geçilmelidir — Niyazi KURALOĞLU 10
Çukurova'da Tarımsal Kooperatifçilik — Hikmet BİCENTÜRK 11
Tarımsal Kredilerin Geliştirilmesi — Münif AKMANOĞLU 13
Ziraî Kalkınmanın Temel Meselelerinden Bazıları — Dr. Mirza GÖKGÖL 15
İstihsal ve İhracatın Artırılmasında Ziraî Mücadelenin Rolü — Arslan KARABAĞLI 22
Japonyada Su ve Arazi Kullanma Durumu — Mahmut OKCAY 24
Çiftçilikte Ziraî Kredi ve Önemi — Sabahattin SAVCI 27
"Netice Demonstrasyonları" nın Tarım Üretim Gücündeki Rolü — Uğur DEMİRAY 28
Tarım Bakanlığı Teknik Ziraat Müdürlükleri ve Makine Mütehassısları — Dr. Baha Galip TUNALIGİL 31

TARIM BAKANI : "BEN AĞA TANIMIYORUM" DEDİ

Tarım Bakanı Bahri Dağdaş, "Ben Türkiye'de ağa diye bir şey tanımıyorum. Türkiye'de ağalık müessesesinin olup olmadığını da bilmiyorum." demiştir. Bakan, Toprak Reformu çalışmalarının bittiğini açıklamış, "Yeni tasarının gayesi önce verimi arttırmaktır" diye eklemiştir. Bakan yeni tasarı için şu bilgiyi vermiştir:

"Bizim Toprak Reformu diye bir gayemiz yoktur. Biz tarım reformu çalışması yapıyoruz. Verimi arttırmak, nüfusa gıda bulmak esas gayemizdir. Biz batılı terminoloji kullanıyoruz. Ziraat reformu diyoruz. Herşeyden önce toprak mülkiyeti sağlama bağlanacaktır. Zaten ziraat reformu deyince içinde herşey vardır. Ziraat Reformu Kanun Tasarısı 100 madde olacaksa, elbette bir maddesi toprak reformu olacaktır."

Milliyet (23.7.1966)

TARIM REFORMU KONUSUNDA BİR RAPOR HAZIRLANDI

Hükûmetçe üzerinde çalışıldığı bildirilen Tarım Reformu Kanun Tasarısı ile ilgili olarak, dört üniversite öğretim üyesince hazırlanan bir raporun Ağustos ayı başında bir teknik kurula havale edileceği ve bu kurula inceletileceği dün açıklanmıştır.

Tarım Bakanlığı, ne kadar süreceği belli olmayan bu incelemelerin sonucuna göre tasarıyı yeniden ele alacak ve tasarı başkaca bir safhadan geçirilmezse, belki önümüzdeki yasama döneminde Parlâmentonun ilgili komisyonları tarafından incelenmeğe başlayacaktır.

Tasarının, toprak dengesizliklerinden çok tarım usullerini ileriye götürme yönünden toprak sorununu ele alacağı belirtilmektedir. Tasarı, toprak reformu değil, tarım reformu tasarısı niteliğinde olacaktır.

Ulus (26.7.1966)

1.072.307 ÇİFTÇİ TARIM KOOPERATİFİNE ORTAK

1935 te kurulan Tarım Kredi Kooperatiflerinin sayısı 1740'a ulaştı

Yıl 1929, Büyük önder Atatürk, B. M. M. 3 üncü dönem, 3 üncü toplantısının açış söylevinde: "Bu yıl, ziraî kooperatif teşkilâtına başlanmış olması, bilhassa memnuniyetimizi mucip oluyor. Bu kooperatifleri memleketin her tarafına teşmil etmeyi ziyadesiyle iltizam ediyoruz." demişti.

Yıl 1966, Yurt sathındaki Tarım Kredi Kooperatiflerinin sayısı 1740. Bir milyon 72 bin 307 çiftçinin ortak bulunduğu kooperatif bölgesindeki köy adedi de 16 bin 891. Öz kaynakları 331 milyon 750 bin 630 liraya ulaşan kooperatiflerin, ortaklarına yılda açtıkları kredi tutarı ise 1 milyar 348 milyon 570 bin 250 lira.

Büyük Önderin işaret ettiği hedefe hızla ulaşılıyor.

KOOPERATİFÇİLİĞİN TARİHÇESİ

Büyük devlet adamlarımızdan Mithat Paşa'nın Niş Valisi iken, 1863 yılında Piret kasabasında "Memleket Sandıkları" adı altında meydana getirdiği kuruluşlar, yurtta kooperatifçiliğin başlangıcıdır.

Bu tarih, Almanya'da "Raiffeisen" hareketi sıralarında rastlamaktadır. 1867 de çıkarılan "Memleket Sandıkları" ile, bu kuruluş, bütün Osmanlı İmparatorluğuna teşmil edilmiştir.

1883 yılında çıkarılan bir başka nizamname ile bunlar, "Menafi Sandıkları" haline getirilmiştir. Menafi Sandıkları, 1888 yılında "Ziraat Bankası" haline sokulmuştur.

Cumhuriyetin İlânından bir yıl sonra, çıkarılan 498 sayılı kanunla kurulan "İtibarî Ziraî Birlikleri" olumlu bir sonuç vermemiş, beş yıl sonra da "Ziraî Kredi Kooperatifleri" kurulmuştur. 1935 yılında ise, 1836 sayılı kanunla bugünkü "Tarım Kredi Kooperatifleri" tesis edilmiştir.

KÜÇÜK KÖY BANKALARI

Tarım Kredi Kooperatiflerinin yalnız tarımsal kredi dağıtan kurumlar olmaktan çıkarılarak, çok amaçlı kooperatifler haline getirilmesi konusunda hazırlıklara girişilmiştir. Bunu sağlayacak kanun tasarısı T. B. M. M. ilgili komisyonlarında kabul edilmiştir.

Tasarı kanunlaşırsa, Tarım Kredi Kooperatifleri, birer küçük "Köy Bankası" haline getirilecek, çiftçinin tevdiatını kabul edecek, bazı bankacılık ve sigortacılık hizmetlerini de görecektir.

YENİ ÇALIŞMALAR

İlgililerin belirttiklerine göre, büyük çoğunluğu köylerde bulunan Tarım Kredi Kooperatiflerinin, birer kültür yuvası haline getirilmesi konusunda çalışmalara girişilmiştir.

Modern hizmet binası olan kooperatiflerde, birer kütüpane tesis edilecek, böylece ortakların boş zamanlarını değerlendirmeleri sağlanacaktır.

KEMAL BİRCAN
Ulus (23.7.1966)

DÜNYA BUĞDAY ÜRETİMİ BU YIL İYİ

Amerikan Tarım Bakanlığı bu yıl buğday rekoltesinin bir rekor teşkil edeceğini açıklamıştır. Dünya buğday rekoltesinin bu yıl 9,4 milyar Buşel olacağı tahmin edilmektedir. Geçen yılın rekoltesi 9 milyar Buşel idi. Bütün dünya ülkelerinde ve özellikle Avustralya,

Avrupa ülkeleri, Doğu Avrupa ülkelerinde rekolte yüksek olacaktır. Türkiyenin de bu yıl rekor teşkil edecek bir buğday rekoltesi çıkarması beklenmektedir. İran'ın da buğday rekoltesi iyi olacaktır.

Milliyet (23.4.1966)

ORTAK PAZAR'IN TARIM POLİTİKASI TESBİT EDİLDİ

Ortak Pazar Bakanlar Konseyi, topluluğun ortak tarım politikası üzerinde kesin bir mutabakata vardıktan sonra, dün sabaha doğru çalışmalarına son vermiştir.

Üç gün ve iki gece devam eden çetin müzakerelerde varılan anlaşma, topluluğun meyve ve sebze, şeker, yağ ve tabii yağlar ile şeker, süt, pirinç ve zeytinyağının ortak fiatlarını kapsamaktadır. Bu anlaşma ile bütün bu maddelerin alım ve satım için yeni bir yönetmelik kabul edilmiştir.

Bakanlar, bununla beraber Kennedy gümrük tarifeleri müzakerelerinde izlenmesi gereken ortak politika üzerinde bir anlaşmaya varma fırsatı bulamamışlardır. Altıların tarım mahsulleri üzerinde öne süreceği teklifler, daha ileri bir tarihte yapılacak yeni bir toplantıda kararlaştırılacaktır.

Cumhuriyet (25.7.1966)

"BU, BİR İRTİCADIR"

Ziraat Odalarının kapatılması konusunda Sakarya Milletvekili Nuri Bayar'ın bu yolda verdiği kanun teklifiyle ilgili olarak İzmir Ziraat odası Yönetim Kurulu, bir deklârasyon yayınlamıştır. Deklârasyonda, Ziraat Odalarının lâğvını isteyenlerin çıkarcı olduğu belirtilmekte, özetle şöyle denilmektedir:

"Memleketimizin özünü, temelini teşkil eden çiftçinin kalkınması için tek yol, teşkilâtlanmasıdır. Çağımız, teşkilâtlanma çağıdır. Medenî ülkelerde her meslek teşekkülü, yıllarca önce teşkilâtlanmasını tamamlamış ve bugünkü seviyesine, bu sayede erişmiştir. Ziraat Odalarının kaldırılmasını savunmak, bir irticadır."

Cumhuriyet (23.7.1966)

ORTAK PAZAR VE YUNANİSTAN ARASINDA TARİM ANLAŞMASI

Ortak Pazar ve Yunanistan tarım ahenkleştirmesi konusunda anlaşmaya varmışlar, ancak Ortak Pazar'ın kendi içindeki uyuşmazlık dün de çözülememiştir.

Avrupa Ortak Pazariyle Yunanistan, 1962 ortaklık anlaşması çerçevesi dahilinde, tarım siyasetlerinin ahenkleştirilmesi için çalışmaya başlama hususunda anlaşmaya varmışlardır.

Ortaklık komitesine en geç önümüzdeki Kasım ayına kadar bu ahenkleştirmeyi incelemeye başlama hususunda yetki verilmiştir.

Ayrıca ahenkleştirmenin birinci safhasının sona ermesinden sonra, Avrupa Ekonomik Topluluğunun, Yunanistan tarımına mali yardımda bulunması hususunda da anlaşmaya varılmıştır. Bu safha için süre tesbit edilmemiştir.

6 LAR ANLAŞAMADI

Ne var ki, Avrupa Ekonomik Topluluğu (Ortak Pazar) Tarım Bakanları Türkiye saatiyle dün sabah dörde kadar yaptıkları uzun bir toplantı sonunda kendi aralarında pek fazla bir ilerleme sağlayamadan ayrılmışlardır.

Türkiye saatiyle 11 de başlayan bu uzun toplantıda elde edilen sonuçlar çok önemsizdir. Tarım Bakanları çalışmalarının büyük bir kısmını meyve ve sebze pazarlarının teşkilâtlanmasına ayırmışlardır. Genel olarak hâkim olan görüşe göre, İtalyan heyeti, bu konuda son derece uzlaşmaz bir tavır takınmıştır. Bakanlar aynı konuyu yine de ele alacaklardır. Ancak Bakanların aynı zamanda şeker, süt ve yağlı maddeler meselesini de ele almaları gerekmektedir. Ancak, dünkü sonuçlardan sonra, bazı ülkelerin heyetleri bugünkü iki yeni oturumdan pek umutlu değillerdir.

Cumhuriyet (23.7.1966)

ÖRNEK TARIM İŞLETMELERİ İÇİN YENİ KREDİ SAĞLANIYOR

Ziraat Bankası ile AİD'nin programı en çok Erzincan'da ilgi gördü

Tavukçuluk, hayvan yetiştirilmesi, meyvecilik veya belli bir üründe yeni metotların kullanılması gibi konularda, bölgelerinde köyle ve çiftçilere örnek olmaları için "kendi başlarına işlerini yürütünceye kadar" desteknenen 458 örnek tarım işletmesine Ziraat Bankasında bu yıl 16 milyon liralık kredi açılmıştır.

Ziraat Bankasiyle AİD'nin ortaklaşa paylarla kurdukları 50 milyonluk özel fondan yararlanan çiftçileri çoğaltmak için gelecek yıl daha geniş bir çalışma programiyle çalışacaktır.

Desteklenecek çiftçilerin hangi alanda çalışabileceği ve işletme plânları banka uzmanları tarafından hazırlanmaktadır. Uygulama, çiftlik sahibile birlikte izlenmektedir. Bu şartlarla, Banka Genel Müdürlüğü ile "Rıza anlaşması" yapan çiftçilere gelecek yıllarda daha geniş kredi verilecektir.

Yetkililer Erzincan, Elâzığ, Denizli, Eskişehir ve Tokat'la uygulanan bu programın özellikle Erzincan'da geniş ilgi gördüğünü ve "Erzincan'da beş milyon liralık kredi açıldığı belirtilmektedir.

Milliyet (28.7.1966)

TARIM BAKANLIĞI ZİRAAT İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

SÜLEYMAN EZGÜ
ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSİ

1923 yılında Kavala'da doğan Süleyman Ezgü, orta ve lise öğrenimini İstanbulda Haydarpaşa Lisesinde, meslekî tahsilini de Ankara Ziraat Fakültesinde ikmâl ederek, 1945 yılında Ziraat Yüksek Mühendisi olarak, Kocaeli Teknik Ziraat Müdürlüğünde vazifeye başlamıştır.

1947 yılına kadar 18 ay Ziraat Fakültesi Toprak Bölümünde asistanlık yaptıktan sonra, 1947 - 48 yıllarında Topçu Asteğmeni olarak vatanî hizmetini ikmâl etmiştir. 1950 yılında A. B. Devletlerin E. C. A. Programından gönderilerek bir yıl müddetle ziraî yayım çalışmalarında bulunmuş ve bu arada Cornell Üniversitesindeki yayım kurslarına devam etmiştir.

1951 senesinde yurda döndüğünde, Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğünde Şube Müdür Muavinliği yapmış ve 1951 yılından 1962 yılına kadar Gebze - Çayırova Teknik Bahçıvanlık Okulu ile İstanbul Halkalı Bölge Ziraat Okulunda öğretmen, şef öğretmen ve baş muavinlik gibi çeşitli kademelerde başarılı görevlerde bulunmuştur.

Bu arada, 1961 yılında 4 ay müddetle A. B. Devletleri Harvard Üniversitesi İ. M. İ. Enstitüsünün tertiplediği seminere iştirak etmiştir.

1962 yılında Ankara Personel Eğitim Merkezi Müdürlüğünü deruhte ederek aynı yerde, 1963 senesinde hizmete açılan Ev Ekonomisi Okulu Müdürlüğünü de tedvir ederek, her iki müessesenin kuruculuğunda ve gelişmesinde müdür olarak büyük emeği geçmiştir.

25.7.1966 tarihinde Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdür Yardımcılığı görevine başlayan Süleyman Ezgü, ingilizce diline vâkıf, evli, biri kız, biri erkek olmak üzere iki evlâdı bulunmaktadır.

Tarımda Devlet Hizmetleri ve Ziraat Yüksek Mühendisliği

Kemal GÖKÇORA *
Ziraat Yüksek Mühendisi

Halkımızın refah seviyesinin yükseltilmesinde üretim ve ihracat değerlerinin taşıdığı önemin derecesi bilinmektedir. Türkiye'de, endeksler bu ağırlığın tarım kesiminde olduğunu gösterir. Henüz gelişmekte olan bütün ülkelerde olduğu gibi.

Kalkınma plânımızda tarımdaki aktif nüfusun 1977 de ancak % 58.8 e düşebileceği hesap edilmiştir. Tarım kesimi bünyesinde zarurî olan teknolojik gelişmeler bir yana, ekonomimiz, daha uzun bir süre bu sektöre dayanmak zorunluluğundadır. Tarımdaki gelişmelerin endüstri mamullerimiz için en büyük alım gücü yarattığını da gözden ırak tutmamak gerekir. O halde, Tarımımızdaki produktif kapasite, Türkiyenin kalkınması için birinci sırada yer almaktadır.

1. Beş yıllık kalkınma plânımızda tarımsal yatırım genel yatırımların % 20 si kadardır. Bu gün, tarımsal gelirimiz 20 milyar lira civarındadır. Bu rakamın 75 milyar liraya çıkarılabileceği hesaplanmaktadır. Gelişme hızı % 4 olursa 34 yılda; gelişme hızı % 5 olursa 27 yılda bu seviyeye ulaşılabilecektir. (1)

SADE FİZİK YATIRIM MI?

Yatırım söz konusu olunca, genellikle, fizik yatırımlar anlaşılır. Tarımda sadece fizik yatırımları artırmak yeterlimi dir? Bu gün, ekonomik gelişmelerde '-entellektüel yatırım" ın da aynı derecede rol oynadığı kabul ediliyor.

TARIM KESİMİNDE

Fizik yatırımlardan faydalanabilmek ancak entellektüel yatırıma da ağırlık vermeye bağlıdır. Tarımdaki teknolojik gelişmeler için entellektüel yatırımların en önemli faktörlerden olduğu gün ışığına çıkmış bulunuyor.

Bu sektörlerdeki entellektüel yatırım: (1) Ziraî Araştırma, (2) Ziraat Fakülteleri ve Teknik Çiftçi Yetiştirme Okulları, (3) Ziraî Yayın hizmetleri olmak üzere üç bölümde toplanır.

CUMHURİYETİN ZİRAAT FAKÜLTELERİ

1930dan sonraki yıllar yurtta "Darülfununun" yerine "Üniversiteler" in konulduğu reform dönemidir. Ankara Ziraat Fakültesi de, 1933 de, bu reorganizasyon tatbikatına göre kurulmuştur. Bunu, 1955 de Ege ve 1958 de Erzurum Fakültelerinin kuruluşları takip etmiştir. Her üç fakülte, Avrupa ve diğer birçok ülkelerdeki üniversitelerin unvan ve formasyonuna muadil olarak Ziraat Yüksek Mühendisi yetiştirmektedir.

YOĞUN TARIMA GEÇİŞ

Yoğun bir tarım tekniğine geçişte tarım sektöründeki yatırımların hızla artırılmasına kesin bir zaruret vardır. Misâl: 5 milyon hektarı aşan sulanabilir. Arazimiz için 50 milyar liralık yatırım hesap edilmektedir ve toprakların korunması için yapılacak yatırım 100 milyar lira civarındadır...

Bitkisel ve hayvansal üretim ve bunların kombinasyonu, Toprak-Su İslâh, kullanma ve developmanı, temel girdi ve araçların (gübre, tohum, damızlık hayvan, ekipman, ilâç ilâh..) seçim, donatım ve

* Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı.

tatbikatı, bitki ürünlerinin korunması (entomolojik ve patolojik), bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenerek değerlendirilmesi ve pazarlanması kredi, mekanizasyon... ilâh. Bölümlerde plân ve projelerin hazırlanması, entegrasyonu, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Kısa ifadesiyle : Tarımda bünyesel, enstitüsyonel ve teknolojik gelişmelerin süratle yapılmasına ihtiyacımız vardır.

BAZI ÖRNEKLER

Tarımımızda küçümsenmiyecek bazı gelişmeler sağlanmıştır : Son 20 yılda meyveliklerde artış % 100, meyve ürünlerinde artış % 200 olmuştur. (Narenciyede % 1000) pancar ziraatı çevrelerinde yoğun ziraate öncülük etmiş ve hektara verim pancarda % 350 artmıştır. Çay ziraatı Karadenizde 90 bin aileye 200 milyon civarında yıllık gelir getirmekte olup bölgede iktisadî bir gelişme sağlamıştır. Pamuk üretimi son 10 yılda, 157 bin tondan 326 bin tona ve hektara verim 251 Kg.dan 479 Kg.ma yükselmiştir. Zeytin yağı istihsali 1938 de 36 bin ton iken 1963 de 120 bin tona çıkarılmıştır. Mücadele tekniği yaygın ve salgın haşare ve hastalıkların zararlarını önliyebildiği gibi tatbikatı yurdumuzda yayın bir hale gelmiştir. Ve yerli ilâç endüstrimizin de doğmasını sağlamıştır. Toprak-Su projeleri, çok kısa tarihçesine rağmen, entansif ziraatın generatörü niteliğini kazanmıştır. Kompoze yem, süt ve mamulleri endüstrileri kurulmuş olup gelişme yolundadır. Daha da sayılabilecek bir çok dallarda bu gibi sonuçların alınmasında Ziraat Fakültelerimiz ile Ziraat Mühendislerimizin başarı ve gayretle çalıştıklarını memnunlukla kaydetmek gerekir.

BU ÖRNEKLER'İN taşıdığı anlam büyüktür. Bu sonuçlar geleceğimiz için ümit vermektedir. Bu güne kadar hızla artan nüfusumuzun ancak beslenebildiği gözönünde tutulunca bundan sonra açlığa ve yoksulluğa düşülmemesi için tarımdaki potansiyelin süratle değerlendirilmesi zarureti açıkça görülmektedir.

Tarımımızda " entansite" ye henüz gidilmekte olduğundan, elbette, önemli bir "prodüktif kapasite" vardır. Teknolojik gelişmede özlenen seviyelere ulaşılabilmesi amacile milyarları bulacak fizik ve entellektüel yatırımları başarabilmek için devletin daha geniş teknik bir kadroya ve organizasyona ihtiyacı aşikârdır.

BU KADRO NEDİR?

Bu konuda, tarımı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin durumuna kısaca değinmek meseleyi daha kolay aydınlatacaktır. Bu ülkelerde, Ziraat Mühendisleri sınıfına olan ihtiyacın ne ölçüde karşılandığını incelemek mümkündür. Tablonun incelenmesinde :

TABLO : I

ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSİ SAYISİLE ÇİFTÇİ NÜFUSU VE GELİR MUKAYESESİ

Memleket	Aktif Ziraat Nüfusunun Genel Aktif Nüfusa Oranı %	Millî Gelirde Ziraî gelirin Payı %	Bir Milyon Aktif Ziraat Nüfusuna Düşen Ziraat Y. Mühendisi	Özel Sektörde Görev Alan Ziraat Y. Mühendisi %
Avusturya	32.3	12	100	—
Belçika ve Lüksemburg	12.7	7	157	—
Danimarka	23.6	17	212	20
Fransa	27.7	—	63	—
Almanya	23.2	8	42	10
Yunanistan	48.2	34	87	5
İrlânda	39.6	27	86	4
İtalya	32.8	20	106	27
Hollânda	19.3	11	138	12
Norveç	25.9	12	270	10
Portekiz	48.4	27	36	—
İspanya	48.8	26	—	—
İsveç	20.3	11	124	9
İsviçre	15.3	6	25	14
Türkiye	77	46	36	5
İngiltere B. K.	5	4	420	25

Kaynak : OECD, Documantation 60, 1962.

Bir milyon aktif ziraat nüfusuna üşen Ziraat Mühendisi sayısı Avusturya 100 kabul edilince; Belçika, Danimarka, İtalya, Hollanda, İsveç, Norveç ve İngiltere Birleşik

(Devamı sayfa 30 da)

Önemli Bir Kanun Tasarısı

Hasan YETENER

Ziraat Yüksek Mühendisi

Toprak ve Su Kaynakları Geliştirme Birlikleri Kanun Tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiş bulunmaktadır.

Tasarının birinci maddesi aynen şöyledir :

Belirli bir çevrede, tarımla ilgili toprak ve su kaynaklarının düzenlenmesini, korunmasını ve kullanılmasını sağlamak, bunlarla ilgili müşterek problemleri halletmek ve bu konularda gösterilen görevleri yerine getirmek amacıyla kamu tüzel kişiliğini haiz Toprak ve Su Kaynaklarını Geliştirme Birlikleri kurulabilir.

Bu kanunda "Toprak ve Su Kaynaklarını Geliştirme Birliği", "TOPSU BİRLİK" remzi ile ifade edilmiştir.

Amaç maddesinden de anlaşılacağı veçhile, bu birlikler su taşkınlarının önlenmesi, sellere karşı koyucu tesisler meydana getirilmesi, barajlar inşa edilmesi ve sulama şebekeleri kurulması gibi büyük projelerle ilgili değildir. TOPSU BİRLİK'ler, toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ziraat sahasında bulunan suyun bilgili olarak kullanılması maksadı ile yapılan arazi tesviyesi, tarlabaşı kanalları, tarla içi sulama ve drenaj tesisleri yapımı, arazi toplulaştırılmasını da ihtiva eden sulama developmanı, ziraat arazilerinde erozyonu durdurma, sel teşekkülünü önleme ve toprak verimliliğinin devamlılığını sağlama ve ıslaha muhtaç arazilerin ziraate elverişli hale getirilmesi gibi projeleri kapsar. Tasarının ana esprisi, birim sahadan ve insan gücünden azami fayda ve verimin sağlanmasıdır.

Tasarı, tıpkı birden fazla derde deva bir ilâç gibi, tarımımızın önemli birkaç problemine birden hal çaresi getirecektir. İleride, Türkiye tarımının tarihçesini yazanlar; meydana gelen pek bariz farklar ve artacak olan, gelişme hızı sebebiyle, TOPSU BİRLİK'leri Kanununun kabulünden önce ve sonra olmak üzere Türkiye tarımında yeni safhalar ihdas zorunda kalacaklardır.

Tasarının hal çaresi getirdiği problemler :

1 — Sulama developmanı, havza amenajmanı ve arazi ıslahı gibi çalışmalar, proje sahasındaki çiftçilerin istisnasız olarak projenin icaplarına uymasını gerektirir. Proje sahasındaki bir kaç çiftçinin projeye katılmaması veya uymaması halinde, çok defa projenin uygulanmasına imkân kalmaz. Uygulanabildiği takdirde de projenin maliyeti yükselir, sağlıyacağı faydalar azalır. Bugünkü mevzuat; projenin icaplarına keyfilik, bilgisizlik veya yersiz kuşkular sebebi ile uymayan bir kaç çiftçinin muhalefetini bertaraf etmek bakımından yetersizdir. Bu yüzden binlerce proje, ilgililerin büyük çoğunluğunun arzusuna rağmen, gerçekleştirilememiştir.

Türk Medenî Kanununun 678. maddesi de şimdiye kadar uygulanamamıştır.

2 — Yatırım için uzun vadeli kredi temini de önemli bir porblemdir. Genellikle yeteri kadar plâsman bulunamaz. Bu yüzden ilgililer, istekli bile olsa, kredi alamazlar. Esasen plâsman bulunması da sonucu değiştirmez. Zira proje sahasındaki çiftçilerin bir kısmı borçlu olduğu ve limit'i dolduğu için, kendilerine kredi açılamaz. Diğer bir kısmı ise; toprak değer bareminin düşüklüğü veya tapusu olmadığı için bankaya yeter teminat gösteremez ve projenin gerektirdiği miktarda kredi alamazlar.

3 — Sulama developmanı, havza amenajmanı ve arrzi ıslahı projelerinin gerektirdiği sulama ve drenaj kanalları ile yolların ve diğer müşterek tesislerin kapladığı alanların kamulaştırılması, uzun formalitelere ve zamana ihtiyaç göstermekte, bu maksatla yapılması gereken kamulaştırmalar hem kamulaştırma kanununun espirisine aykırı düşmekte, hem de çok masraflı olmaktadır .

4 — Yapılan tesislerin bakım, muhafaza ve işletme hizmetleri devlet için ağır bir külfet olmakta, bu hizmetler eksiksiz ve zamanında yapılmadığı için, tesislerden hem tam yaralanılamamakta, hem de vaktinden önce harap olmaları önlenmemektedir.

5 — Alınan kredilerin tahsis dışı maksatlara sarf edildiği, borçların çiftçilerimiz tarafından tam ve zamanında ödenemediği, çiftçi borçlarının pek fazla kabardığı malûmdur. Bu sebeple kredilerin yerinde harcanmasını, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamak önemli problemlerimizdendir.

6 — Sulama developmanı, havza amenajmanı ve arazi ıslahı porjelerinde kamu yararı ile kişi yararı bir arada ve iç içe durumda olduğundan yatırımın ne miktarının şahıs ve ne miktarının kamu yararına olduğunu tesbit hayli güçtür. Havzanın yukarı ve orta kısımlarında alınacak 'toprak muhafaza tedbirleri, erozyonu durdurmak, suyu toprakta muhafaza etmek sureti ile arazi sahiplerinin yararına olduğu kadar, aşağıdaki mümbit ovaların moloz yığınları altında kalmasını önlemek, siltasyonu azaltarak barajların ömrünü arttırmak, sel teşekkülünü kısmen veya tamamen önlemek, toprağın tahribini durdurmak suretiyle de kamu yararına sonuçlar sağlar. Sulama developmanı çalışmalarında da durum aynıdır. Sulama developmanı sayesinde arazinin veriminin artması, kaldırılan mahsulün kalitesinin yükselmesi, daha çok gelir getiren mahsullerin yetiştirilmesine imkân hazırlanması bakımından bu yatırımlar şahıs yararına gibi görünürse de su israfını önemli miktarda önlemesi ve çoraklaşmayı durdurması bakımından kamu ya-

rarınadır. Burada önemine binaen, biraz daha duralım. Devlete ait mevcut 32 sulama şebekesi 500 bin hektar araziyi sulamak üzere ele alınmıştır. Bu şebekelerin rezervi 500 bin hektar araziyi sulamaya yetecek miktardadır. Sulama şebekesi içinde sulama developmanının yapılmamış olması yüzünden, Devlet sulama şebekeleri ancak 115 bin hektar araziyi sulayabilmektedir ki bu beşte bir randımanı ifade eder. Sulama developmanı gerçekleştiği an mevcut sulama şebekelerinin suladığı saha dört misli artacak, sulama şebekelerindeki çoraklaşma duracak, büyük devlet yatırımları da gayelerine ulaşmış ve projeler realize edilmiş olacaktır. Bu önemli probleme devlet de çiftçilerimiz de yıllardan beri çare aramış, bir çıkar yol bulamamıştır.

Memleketimizde toprak ve su kaynaklarının envanteri yeterli olmamakla beraber, mevcut bilgilere gäre 5 milyon hektar arazi sulamaya elverişli olup, halen bunun bir milyon yüz on beş bin hektarı sulanmaktadır. Çorak ıslahı yapılacak ve drenaja ihtiyaç gösteren arazi üç milyon üç yüz bin hektardır. İşlenen arazinin altı milyon hektarı orta, dört milyon hektarı şiddetli, sekiz milyon hektarı çok şiddetli erozyona maruz bulunmaktadır.

Yapılan hesaplara göre, sulama developmanı, drenaj ve arazi ıslahı ve toprak muhafaza tedbirlerinin malî portesi ve bu yatırımların sağlıyacağı yıllık gelir şöyledir.

	Muhtemel Yatırım Tutarı T.L.
Sulama developmanı	30.5 Milyar
Drenaj ve Arazi ıslahı	16.0 "
Toprak muhafaza	47.0 "
TOPLAM	93 Milyar

Elde eedilecek Yıllık Gelir Artışı Tl.
7 Milyar
6 "
11 "
24 Milyar

Yüz milyar liraya yaklaşan toprak muhafaza, sulama developmanı, drenaj ve arazi ıslahı yatırımlarının tamamen devletçe sarfına mali kaynaklarımız, bugün için, elverişli değildir. Esasen bu masrafların tamamının devletçe karşılanması, pek çok kimseye hak etmedikleri bir gelir artışı sağlaması bakımından da sosyal adalet ilkelerine aykırıdır. Bu yatırımların şahıslar tarafından yapılmasını ummak ise beyhudedir. Kanaatimizce, tarımımızın en önemli ve acil hal çaresi bekliyen problemlerinden bir budur.

7 — Çiftçilerimizin genellikle geliri ihtiyacına nazaran yetersizdir. Yatırım yapmak için kemerleri biraz daha sıkmasını istemek, yıllarca altına girdiği büyük borcun ödenmesini sabırla beklemesini ummak realitelere aykırıdır. Çiftçilerimizin acil hal çaresi bekliyen problemlerden biri de ona hem yatırım yaptırabilmek, hem de bu güne nazaran gelirinde bir artış sağlıyabilmektir.

Tasarının özellikleri :

1 — Sulama developmanı, havza amenajmanı ve arazi ıslahı gibi proje alanlarında arazinin yarısından fazlasını malik sıfatı ile tasarrufunda bulunduran ve sayıca maliklerin üçte ikisini teşkil eden kimselerin tasvibi halinde proje alanlarında bulunan herkes birliğe üye olmaya ve projenin icaplarına uymaya mecbur olacaktır. Bu suretle azınlığın engelleyici davranışları ortadan kaldırılmakta ve çoğunluğun da azınlığa tahakkümüne imkân vermiyen bir düzen sağlanmış olmaktadır. Esasen Anayasamızın 37. maddesi de devleti, toprağın verimli olarak işletilmesini sağlıyacak tedbirleri almakla görevli kılmıştır. Tasarının getirdiği tedbir Anayasamızın özüne ve sözüne uygun bulunmaktadır.

2 — Tasarı, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasında toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi maksadı ile özel fon tesis etmekte ve birlik kuran çiftçilerin kredi ihtiyaçları bu fondan karşılanmaktadır. Birliklere bu fondan kredi açılrken, çiftçilerin borçlu olup olmadığına, yeteri kadar teminata sahip olup olmadığına bakılmamaktadır.

3 — Birliklerle TOPRAKSU arasında tanzim edilen sözleşmelerde yer aldığı takdirde; yollar, kanallar ve diğer müşterek tesisler için kamulaştırma bedeli talep edilmiyecek bu gibi zayiatın, arazi toplulaştırılması esnasında her çiftçinin arazi toplamından belirli oranda (en çok % 5) düşülmek suretiyle karşılanması, sağlanacaktır.

4 — Tasarı, yeni yapılacak tesislerle, daha önce yapılan ve birliklere devrinde fayda umulan tesislerin bakım, muhafaza ve işletilmelerini birliklere bırakmaktadır.

5 — Tasarı, birliğe verilen kredilerin yerine sarfını sağlıyan hükümleri getirmekte, ayrıca verilen kredinin tahsilini kolay ve emin usullere bağlamış bulunmaktadır.

6 — Sulama developmanı, havza ıslahı, arazi ıslahı gibi toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesine matuf yatırımlar şahıslar kadar ve hatta daha fazla kamu yararına olduğundan, kamu yararı ile oranlı olarak devletin bu gibi yatırımlara ençok % 50 oranında katılmasını sağlamıştır. Bu kanun sayesinde, devlet hem toprak ve su kaynaklarının geliştirilmesi ile ilgili yatırımları müessir şekilde teşvik edecek, hem bu gün bu konulara sarfettiği kadar ödenek ile 2-3 misli fazla yatırım yapılmasını sağlıyacak, hem de gerek vasıtalı vergiler yoluyla ve gerekse zamanında ve daha yüksek oranda tahsil edilecek vasıtasız vergiler yolu ile devlet gelirinde önemli artışlar olacaktır.

7 — Tasarıya göre, çiftçilerden kredi taksidi, bakım, muhafaza ve işletme masrafları karşılığı olarak talep edilecek miktar, yatırımın sebep olduğu yıllık gelir artışının % 75 ini aşamaz. Bu takdirde, çiftçimiz. hem ilâve bir külfete girmeden yatırım yapacak hem de borcu bitmeden yatırımın

(Devamı sayfa 32 de)

GERÇEKLER NEDEN SAKLANIR?..

Ali BAYAZIT

Ziraat Yüksek Mühendisi

Veteriner Hekim Faruk TÜRKER'in, "GİZLİDİR" başlığı altında Türk Veteriner Hekimleri Derneğinin Mart-Haziran 1966 tarih cilt: 36 ve 3-4 sayılı Dergisinde bir başyazı yayınlandı.

Yazıya konu teşkil eden Odamızın uzunca bir yazısından sadece "Karşı taraf "ve" kendi kurumları" gibi iki tabir zikredilmek suretiyle bir meslek kuruluşunu ağır töhmetler altında bulundurmak gayreti içindeki ithamkâr ifadelerin gerçek sebeplerini anlamak gayet basittir. Bir meslek hasleti ve bağlılığı adı altında kaleme alındığı ifade edilen yazı sahibinin hakiki niyetleri yine kendi ifade ve itirafları ile ortaya dökülmüştür.

Yazının ikinci parağrafında, kapalı da olsa, Odamız tarafından teşkilâta Veteriner Meslektaşlarımız aleyhine gizli bir tamim yapıldığı gayet ketum ve ithamkâr bir dille ifşa edilme gayreti gösterilmiştir.

Üçüncü prağrafta ise, aynen (Gönül isterdi ki, bu memlekette aydın olması gerekenler veya iddiada bulunanlar, varsa fikirlerini alenen müdafaa etsinler ve yine varsa ilim ve irfanlarını açık olarak ortaya döküp eğer haklı iseler yurt efkarına kabul ettirsinler.) şeklinde bir medeni mücadele ve münakaşa yolu gösterilmiştir.

Evet Bay Türker ve Sayın Dergi; fikrinize her medeni ve irfan sahibi katılır. Ama samimi olarak katılır. Bu arada, yazınızın hemen arka sayfasındaki Sayın Kerametin ERÜRETEN'in tavsiyelerini de Size hatırlatmadan geçemiyeceğiz.

Gelelim, çok mahirane bir şekilde fakat samimiyetten uzak bir kamufle ile istismara kalkışmak istediğiniz "GİZLİ TAMİM'e "..Yine Sayın Meslekdaşınızın o tavsiyelerini hatırlatalım. Bahse konu tamim, Ziraat Dergisinin Mayıs Haziran 1965 tarih ve 251 - 252 sayılı nüshasının 6,7,8,9 ce 10.cu sayfalarında "Ziraat Teşkilâtının ve Müesseselerin Hayvancılık ile ilgili Kanuni Yetki ve Görevleri" başlığı altında aynen yayınlanmıştır.

Ayni yazı belki, resmî yazışma adap ve anlayışı içerisinde, idari kademelerin yürütücü mevkilerinde bulunan bazı üyelere de "ZATA MAHSUS" kaydı ile ve kanuni görevlerini hatırlatma maksadıyla gönderilmiştir.

Görüyorsunuz ki hakikatlar balçıkla sıvanmazmış. İyi niyet esasmış..

Bu yazının bütününü okuduğunuzu zannederim. Yoksa Meslekdaşınız Sayın Kerametin ERÜRETEN'in yazısının ikinci parağrafının son iki cümlesinde belirtildiği gibi okumuş olmıyasınız.

Lûtfen o yazıyı tekrar okumanızı tavsiye ederiz. Başlığından da anlaşılacağı üzere, Kanuni hüküm ve müeyyidelere müstenit altı maddelik beş sayfa yazının madde madde tahlilini yapınız ve yazınızın ikinci prağrafındaki kendi anlayış ve tavsiyeleriniz açısından o görüşleri çürütmeye gayret ediniz. Aksi halde yazınızın son bölümündeki (Bütün bunlara rağmen... Kervan yürümektedir ve yürüyecektirde.) şeklindeki ifadenizle ima etmek istediğiniz iyiniyetten uzak çirkin düşüncelerinizdeki kervan musallatının durumunda kalırsınız.

Evet yazınızın dokuzuncu prağrafında da gayet net olarak belirttiğiniz gibi" Bu ülkede, konuların çözümlenmemiş olması, herkesin kendilerini bırakıp başkalarının işine karışmasından olduğu "niçin bilinmez ve neden gerçekler saklanır.

TARIM EKONOMİMİZİN GELİŞİMİ BAKIMINDAN KOOPERATİF İŞGÜCÜNÜN ÖNEMİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

1. **Tarım Ekonomimizin problemlerini temelden ele almak, etkili tedbirlerle çözümlemek zorundayız.**
2. **Tarım ekonomimizin geliştirilmesi için, öncelikle tarım sektöründeki fazla nüfusun tarım dışı sektörlerde veya yerinde değerlendirilmesi, gerekir. Bu da Devletle halkın işbirliği sistemi içerisinde düşünülebilecek, ve plânlı çalışmalarla ele alınabilecek bir davadır.**
3. **Kooperatifler iş gücünü değerlendirme ve istihdam imkânı yaratmak bakımından önemli fonksiyonlara sahiptir. Yalnız bu fonksiyonlarını yapabilmeleri için organizasyonlarını geliştirmek zorundadırlar. Buda Devletin yardımcılığıyla olabilir.**
4. **Toplum Kalkınması programlarına ayrılacak Devlet yatırımlarının Kooperatif işgücünü değerlendiren projeler yoluyla kullanılması hem işbirliği sistemi, hemde kooperatifciliği geliştirme hizmetleri bakımından gerekli öncelik tedbiridir.**

Yazan : **Hüsnü KURTLUOĞLU** Ziraat Yüksek Mühendisi

Tarım Ekonomimiz, dengesizlik, imkânsızlık içerisindedir. Bu güçlükleri yenemezsek, tarım sektörümüz gelişemiyecektir. Dolayısıyle geliştirme tedbirlerimizi yeniden gözden geçirmek, problemlerimizi temelden çözümleyecek etkili tedbirlere öncelik vermek zorundayız.

Tarım Ekonomimiz diğer sektörlere nazaran aşırı bir dengesizlik göstermektedir. Köylu nüfus başına isabet eden gayrisafi milli hasılâ, tarım dışı sektörlerde çalışanlara nazaran % 25 oranındadır. Oysa % 60 dan az olmamalıdır. Bu duruma göre köy insanına düşen geliri normal ölçülere çıkarmak için, köylü nüfusunu azaltmak söz konusdur. Yani bu muvazeneyi temin edebilmek için mevcut çiftçi nüfusunu 10,5 milyon indirmek zorunluğu hesaplanabilir. Ayrıca, sözgelimi Almanya gibi bir ülkeye nazaran kişi başına 6 defa daha az olan Millî Gelirimiz, köyde 16 defa daha azdır. Türk köylüsünün Almanya'ya işçi olarak gitmek zorunda kalması, bu sonuca bağlanabilir. Nitekim Almanya'ya gidenlerin % 85 ini köylüler teşkil etmektedir. Çünkü şehirliden 4 misli düşük bir hayat seviyesindedirler. Başka ülkelerin çiftçilerine oranlanırsa, dengesizlik kat kat artmaktadır.

Tarım ekonomimiz düzensizdir, intensifleşmemiştir. Arazi işgücü ve hayvancılık ekonomilerindeki organizasyonsuzluk, düşük prodüktivite, erozyon, kuraklık, sulu sahaların azlığı gibi faktörler yanında, teknik gerilik, pazarlamanın düzensizliği, zirai asayiş noksanlığı, alt yapı yetersizliği gibi sebeplerle, köylü işletmelerimiz ekonomik gelir sağlayamamakta ve gelişim için gerekli yatırımı bulamamaktadır.

Tarım ekonomimizin düzenlenmesi, yalnız, teknik ilerlemeleri değil, daha çok sosyal, hukuki reformları gerektirmektedir. Bu konudaki çalışmalar yıllardanberi yönünü bulamamıştır.

Toprak refarmumu?.. Ziraî reformmu?.. tartışmaları bunun delilidir...

Tarım ekonomimizin gelişmesini sağlayacak yatırım imkânlarımız çok kısırdır. Sermaye ve kredi kaynaklarımız yetersizliği, fiyat istikrarsızlığı ile mevcut düzensizlik ve dengesizlik yanında, politik tutumlar ve plânlama teşkilâtının davranışı mevcut yatırım imkânlarının tarım dışı sektörlere kaymasını desteklemektedir. Bu arada sektörler arasındaki dengeli gelişmeyi, genel ekonomimizin gelişmesinde hareket noktası olarak kabul ettiğini söyleyen plâncılarımızın, görüşleri hilâfına sanayi sektörüne aşırı öncelik tanımaları incelemeğe değer. Bu yanlış sonucu alınan tedbirler sanayi sektörü yerine, ticaret sektörünün anormal gelişmesini sağlamıştır. Dolayısıyla, plânlamanın tavsiyeleri üzerinde haklı şüpheleri dikkati çekiyor. Bilhassa tarım sektörünün payına düşmesi gerekli yatırımların itina ile diğer sek-

törlere aktarılması, bu şüpheleri çoğaltmaktadır.

Yurdumuzda tarım sektörünün gelişmesi ve tarımda çalışan insanların hayat seviyesinin yükselmesi, yukarıda açıklanan temel problemler dolayısıyla kolay başarılır dâvalar değildir. Bu dâvaları tüm olarak yeni sistem ve metodlar içerisinde ele alabilirsek, zamanla halledebiliriz. Eskisi gibi gelişi güzel, dağınık, hesapsız, plânsız, programsız haraket etmekte ısrar edersek hatalarımız tekrar edecektir.

Millî Plânımıza göre, 1977 yılına kadar, 700 000 işsize iş bulunacaktır. 1966 yılına kadar, işsizliğin azalmadığını, aksine çoğaldığını hesap edenler olduğu görülüyor. Hiç olmazsa işsizliğe karşı etkili tedbirler alınamadığı söylenebilir. Diğer taraftan, tarımdaki gizli işsizlik, eksik istihdam göz önüne alınmamaktadır. 1977 yılına kadar tarım sektöründen diğer sektörlere kaydırılması ön görülen nüfusun nasıl kaldırılabileceği ve bu kayışı gerçekleştirecek uygulama projelerinin ne şekilde, kimin tarafından, hangi imkânlarla yürütüleceği hatta bu projeler ortada olmadığına göre hangi yetki altında yapılacağı hakkında bir bilgide mevcut değildir.

1962 yılında % 77,4 olarak hesaplanan, tarımda çalışma nüfusun, 1957 yılında % 58.1 oranına ineceğini ön gören kalkınma plânındaki tedbirlerle, bu işlerin nasıl yapılabileceği akla aykırı gelmektedir. Toplum Kalkınması metodu, sözde kalmıştır. Toplum Kalkınması programlarına bağlı çalışmalar başlayamamıştır. 4 yıldan beri devam eden Toplum Kalkınması pilot proje ve eğitim çalışmaları bile gerekli ortamın hazırlanmasına yardımcı olamadığından başarılı sayılamamaktadır.

Buraya kadar söylediklerimizin ışığı altında şu durum ortaya çıkmaktadır.

a) Tarım ekonomimizdeki dengesizlik, düzensizlik ve yatırım yetersizliği karşısında, Tarım ekonomimizin gelişebilmesi için, öncelik tarım sektöründeki fazla nüfusun tarım dışı sektörlerde veya yerinde değerlendirilmesi amacıyla gerekli tedbirleri almak, Kalkınma çabalarında haraket noktası olmalıdır.

b) Yurt içerisindeki iş imkânları dar olduğu için, yurt dışına işçi göndermek ve yurda dönecek işçilere yeni iş alanları hazırlamak olumlu bir çözüm yoludur. Fakat, Tarım ekonomisindeki dengesizlik, düzensizlik ve imkânsızlıklar devam edeceğinden, bu çözüm yolu gayeye ulaştıracak nitelikte görülemez. Yurda dönecek işçiler kendi imkânlarıyla yeni iş alanları açsalarda, yeterli sayılamaz.

c) Tarım Sektöründen çekilecek fazla nüfus ister tarım dışı sektörlerde isterse yerinde kıymetlendirilsin, bu dâvayı Devletle halkın işbirliği sistemi içerisinde düşünmek zorundayız. Toplum Kalkınması metodumuz geliştirilemediğinden Devletv ve halk katılımını bir arada gerçekleştiren, programlar yapılmamaktadır. Plânlı çalışmalarla ele alınabilecek bir dâvanın mevcut teşkilât, yetki ve imkânlarla halledilemiyeceğini göz önünde tutarak, tedbirlerin ona göre alınması gerekir.

Böyle olduğuna göre, Toplum Kalkınması açısından,

1 — İşgücü fazlalığını değerlendiren özel projeler yapılması,

2 — Tarımdan Sanayiye veya hizmetlere geçişte uyum problemlerinin, çözümlemesi ile ilgili plânların yapılması,

3 — Araziden faydalanmanın plânlanması, ziraî üretim ve verimliliğin arttırılmasına dayanan projelerin geliştirilmesi,

ön görülmelidir. Şimdiye kadar bunlar önemsenmemiş, plân ve proje yapabilecek gruplar yetiştirilememiş, dolayısıyla Devletin hizmet programları, hazırlanamamıştır. Bu yüzden halkla Devletin işbirliği ile tarımdaki fazla nüfusun tarım dışına çıkarılması veya yerinde değerlendirilmesi gerçekleşememektedir. Böyle olunca Toplum Kalkınması açısından plânlı ve programlı çalışmalardan söz açılamaz.

Bu durum karşısında, öncelik tedbiri olarak Toplum Kalkınması metodumuzu geliştirmek, bunun içinde yeterli ve yetkili bir merkezi organizasyon meydana getirmek zorunluğu ortaya çıkmaktadır.

Konumuzun dış ülkelerden dönecek işçilerimiz yönünden, daha dar bir çevçeve içerisinde incelersek, tarım ekonomimizin gelişimi bakımından işgücünün önemi ve değerlendirilmesi hakkında yeni görüşler ortaya çıkacaktır. Çünkü bu işçiler ekonomimize ilâve edilen ve toplum kalkınmasında rol oynıyacaklardır.

Dış ülkelerden dönecek işçilerin işgücü ve tasarrufları ile Toplum Kalkınmasında rol oynaması, bunların tarım dışı veya tarım içinde çalışmaları bakımından düşünülebilirsede, alınacak tedbirler bakımından öncelikle sistem üzerinde durmak gereklidir.

Dış ülkelerde çalışan işçilerimizin % 30 u kalifiye işçi kabul edilmektedir. Bu oran 1964 yılında 10 - 15 arasında kabul ediliyordu. Bu durum dış ülkelere işçi göndermede ekonomimizin bir kaybı olmadığı gösterir. Çünkü üretim kaybı yoktur.Hatta sanayi sektörümüzde, gerekenden fazla işgücü bulunduğuna göre, %30 oranındaki kalifiye gereçekte kayıp kabul edilmediği gibi, iş alanını terk etmekle, diğerlerine yeni imkânlar hazırlamaları bakımından ayrıca faydalı olmuştur. Ancak Mühendis, Doktor gibi kalifiye işçilerden bahsedilirse, bunların tarım sektörü ile fazla ilgili olmadıkları unutulmamalıdır.

Yurt dışındaki köylü işgücünün, yurda dönüşünde ortaya çıkacak problemler, yalnız tarımdaki güçlükler ve dertlerle ilişkili görülmektedir. Bunlar yurt

dışında genellikle tarım dışı sektörlerde çalışmış vasıfsız işçiler olarak, işbaşında eğitim görmüş, yeni bir yaşayış düzeninde görgü kazanmış kişilerdir. Bu durumlarıyla, bilgi ve hünerleriyle, tarımdan, tarım dışı sektörlere nüfus kaydırması için çok elverişlidirler.

Dış ülkelerde çalışan işçilerin ayda 500 lira kadar tasarruf yaptıkları 3 yıl içerisinde 20.000 liralık bir mali güç kazandıkları hesaplanmaktadır. Bu para ile yurt içerisinde yeni bir iş alanı bulamamalarıda mümkün görülmektedir. Yalnız bu yatırım işgücünün iyi kullanılması ve birleştirilmesi gerekir. Devlet işçilerin bu imkânlarına dayanan yatırım gücü ile yeni iş alanlarının kurulması kolaylaşacaktır.

Öyleyse bu haraket noktasını gözönünde tutan özel plânlı çalışmalara başlamalıdır. Nitekim bazı faaliyetlerde başlamıştır, lâkin yeterli değildir. Daha geniş ve sorunluluk taşıyan çabalara ihtiyaç vardır.

Dış ülkelerde çalışan işçilerimizin sorunlarını koordine etmek amacıyla, Bakanlıklar ve ilgili kuruluşlar arasında bir koordinasyon Komitesi kurulmuştu. Bu Komite yaptığı çalışmalar arasında, dış ülkelerden dönecek işçilere yeni istihdam imkânları hazırlamak ve işçi tasarruflarının iyi bir şekilde kullanılabilmesi için, Kooperatif kuran köylülerin, öncelikle yurt dışına gönderilmesini uygun bulmuştur.

Köy İşleri Bakanlığının sorumluluğunda uygulanan "Kooperatif iş gücünü değerlendirme projesi" Komite tarafından tavsiye edilen esaslar içerisinde geliştirilmiştir. Bu proje gereğince kooperatif üyesi köylüler, öncelikle yurt dışında çalışmağa gönderilecek, tasarruflarından en az 5000 lirayı Kooperatiflerine yollayacaklardır. Gönderilen paralarla, daha işçiler yurt içine gelmeden yeni iş yerleri hazırlanacak, tarımda ilgili faaliyetlere girişilecekti, Kooperatiflerin, hizmet,finansman, üretim, pazarlama yapı ve köy ekonomisinin düzenlenmesi ile ilgili konuları birlikte ele alması düşünülerek, özel bir statü hazırlanmış ve kısa zamanda 1000 kadar kooperatif kurulmuştur. Bazı tahminlere göre Haziran 1966 sonuna kadar 3000 köy kooperatif kurmak için teşebbüse geçmiştir. Bu durum bir kaç yıl içerisinde 10 bin kooperatifin kurulabileceğini ve halkın mevcut teşvik ve saikler yanında oldukça anlayış gösterdiğini belirtmektedir.

Serbest sistemde, yeni kooperatif organizasyonları gelişmiş, Devletin desteğine eğitimsel yardımlarına hacet kalmamış memleketlerde, yukarıda açıklanan çerçeve içerisindeki proje uygulamaları başarı ile sonuçlanır. Zaten böyle bir projeyi Kooperatif organizasyonları yapar, kabul ettirir ve uygular. Biz kooperatifçiliğin gelişmesine elverişli bir ortamı hazırlamadan, kooperatiflere destek olmadan, onlara yol göstermeden böyle bir uygulamaya geçersek, başarı sağlamak imkânsızdır. Daha doğrusu başarıya hızla ve olumlu yönde ulaşamayız. Bu sebeple, kooperatifçiliğin gelişmesi, yayılması ve desteklenmesini sağlayacak tedbirleri aldıktan sonra, Devletle halkın işbirliğine dayanan bir sistem içerisinde çalışabiliriz.

Kooperatif işgücünün değerlendirilmesine ilişkin çalışmaların temel ilkeleri, tarımdan tarım dışına kaydırılacak işgücü ve tarımda çalışacak işgücünü ayırmak; Bu işgücünün dış ülkelerdeki tasarruflarını, Devletin yatırım gücü ile desteklemek, işgücünün yeni istihdam alanlarında veya yerinde değerlendirilmelerini ön gören plân, proje ve programları yurt, bölge ve köy seviyelerinde ele almak, olmalıdır. Fakat bütün tedbirlerin hedefine ulaşması için işçilerin kooperatif halinde teşkilâtlanması ve bu teşkilâtın gelişmesini sağlamak gerekir. Ancak ondan sonra başarılı uygulamalara geçebiliriz.

Yurda dönecek işçilerin, Toplum Kalkınmasında rol oynayabilmesi, Devletle halkın işbirliği sistemi içerisinde çalışabilmesi, bir teşkilâtlanma konusu olduğu kadar, Devlet bakımından çok önemli bir yeni yerleşim ve geliştirme konusu halinde mütalâa edilebilir. Bilhassa işçilerin daha yurt dışına çıkmadan teşkilâtlanması, Devletin de buna yardımcı olması sağlanmalıdır.

Kooperatifler, işgücü değerlendirme ve istihdam imkânı hazırlamak bakımından önemli fonksiyonlara sahiptir.

a) Yerleşim, konut, arazi edinme ve işleme,

b) Tarım endüstrisinin kurulması, ürünlerin değerlendirilmesi ve sürümü,

c) Çeşitli ihtiyaçların karşılanması, hizmetlerin görülmesi ve ek gelir temini, kooperatifler kurulmaktadır.

Gelişmekte olan ülkelerde kooperatiflerin kademeli bir şekilde organize olması ve gerekli kudreti kazanması, Devletin yardımcı, yol gösterici, güven verici, destekleyici hizmetleriyle mümkün olmaktadır. Gelişmiş ülkelerde bile bu bakımdan Devlete düşen görevler büyüktür.

Demokratik ülkelerde Kooperatifler halkın hür kuruluşları olarak düşünülür ve aşağıdan yukarıya doğru halkın inanç ve arzusuna bağlı olarak kurulurlar. Bu değişmez ilkeyi zedelememek için, Devletin destekleyici ve koruyucu yardımları, belli sınırları aşmamalıdır. Bizde bu sınırlar aşıldığından, Devletin önderliği ve himayesi altında kurulan kooperatiflerin gelişmediği, halka mal olamadığı, hatta Devlete yük olduğu bir gerçektir.

Yurdumuzdaki kooperatifçiliğin, şartlarımıza uygun ve hür kooperatifçilik ilkelerine bağlı olarak gerçekleştirilebilmesi için gerekli tedbirleri, işgücünün değerlendirilmesi, Devletle halkın

işbirliği ve toplum kalkınması açısından, şu şekilde özetliyebiliriz.

1. Kooperatifçiliği geliştirecek, kooperatiflerle işbirliği yapabilecek yetkili bir teşkilâtın kurulması,
2. Devletin kooperatifçilik politikasının ayrıntılarıyla ortaya konulması ve bu politikayı gerçekleştirecek tedbirlerin alınması için gerekli imkânların sağlanması,
3. Şartlarımıza uygun kademeli kooperatif organizasyonlarının ve kooperatif bankalarının kurulması,
4. Kooperatifçiliği geliştirecek kurumların, öncelikle araştırma, eğitim plânlama kurumlarının, enstitülerin, okulların meydana getirilmesi.

Bu tedbirlerle beraber, Toplum Kalkınması programlarına ayrılacak Devlet yatırımlarının, Kooperatif işgücünü değerlendiren projeler yoluyla kullanılması ve diğer Devlet hizmetlerinin de, Kooperatif faaliyetleri destekleyecek şekilde koordine edilmesi sağlanmalıdır.

Yapılan araştırmalar sonucunda, Kooperatif işgücünün tarım ekonomimizin gelişimi bakımından büyük önem taşıdığı ve iş gücünü değerlendiren özel projelerin yapılması gerektiği anlaşılmıştır. İş gücünü değerlendiren yatırım projeleri ile Devletin Yatırım projeleri arasında kolayca ilişki kurulabilir. Burada en önemli husus, bu projelerin gerçekleştirilmesinden sorumlu, yeterli teşkilâtların kurulmasıdır. Devlet yatırımlarının, kuvvetli bir proje anlayışı içerisinde çalışan bu teşkilâtlar vasıtasıyla ve en verimli şekilde kullanılabileceği ortadadır.

Kooperatif işgücüne dayanan, Plân proje, ve uygulamalar, her şeyden önce, kooperatif organizasyonlarının geliştirilmesiyle aynı düzen içerisinde düşünülmeli ve gerekli tedbirler buna göre alınmalıdır.

Toplum Kalkınması programlarına ayrılacak Devlet yatırımlarının Kooperatif İşgücünün değerlendiren projeler yoluyla kullanılması hem işbirliği sistemi, hem de kooperatifçiliği geliştirme hizmetleri bakımından gerekli öncelik tedbiridir.

Tarım Bakanlığından

Müfettiş Yardımcısı Alınacaktır

1 — Bakanlığımız Teftiş Kurulunun, Ziraat, Veteriner ve Orman Fakülteleri veya bunların Millî Eğitim Bakanlığınca tasdik edilmiş yabancı memleketlerdeki muadillerinden mezun olanlar arasından sınavla 3 adet Ziraat Yüksek Mühendisi, 1 adet Veteriner Hekim ve 2 adet Orman Yüksek Mühendisi, Müfettiş Yardımcısı alınacaktır.

2 — Birinci maddede yazılı Fakülteler mezunlarından, sınava katılmak isteyenler, sınava girme şartları ile lüzumlu belgeleri, sınavın konularını ve diğer lüzumlu malûmatı İl'ler Teknik Ziraat, Veteriner Müdürlükleri ile Orman Başmüdürlük ve işletme Müdürlüklerinden, Ankara'da Tarım Bakanlığı teftiş Kurulu Başkanlığından alınacak broşürden öğrenilebilirler.

3 — Yazılı sınavlar Ankara'da Teftiş Kurulu Başkanlığınca gösterilecek mahalde 5 Ekim 1966 Çarşamba günü öğleden evvel ve sonra yapılacaktır.

4 — Sınava girecekler 15 Eylül 1966 Perşembe günü mesai bitimi olan sanat 17.00'ye kadar, Tarım Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına dilekçe ile müracaat edeceklerdir. Dilekçeye sarih ikâmetgâh adresi yazılacak ve broşürde belirtilen belgeler eklenecektir.

ARTIK VAKİT KAYBEDİLMEDEN ZİRAİ YAYIMDA BİR REFORMA GEÇİLMELİDİR

Niyazi KURALOĞLU *
Ziraat Yüksek Mühendisi

Türkiye'nin günün icaplarına ve bilhassa geleceği için bir toprak reformu ve geniş manada bir ziraî reforma mutlaka ihtiyaç vardır. Bunun için Hükümetlerimizce hayli hazırlıklar ve kanun esaslarının ana hatları hazırlanmış ve yine Ziraat Yüksek Mühendislerinin 24-26/Kasım 1965 tarihinde Ankara'da yapılan Türkiye Zirat Mühendisliği I. inci Teknik Kongresinde bu hususta da gerekli çalışmalarda, tartışmalarda bulunulmuş ve böyle bir reformlara lüzum olduğu mucip sebeplerile de tesbit edilerek Hükümetimize biz ziraatçiler gözüylede bir ışık tutulmuştur.

Fakat, bu önemli reformların daha ne vakit kanunlaşacağı için kesin bir şey söylenemez. Bu Büyük Millet Meclisimizin tayin edeceği bir husustur. Bize memleketimizin ve aziz çiftçi ve köylümüzün realitelerine ve hayrına en uygun bir kanun çıkması temennisi düşer.

Bu yazımda kıdemli bir yayımcı olarak sadece ziraatçilerin, köylü çiftçi ile olan müşterek çalışmalarının, memleketimizin ziraî ekonomisi için daha yararlı bir hale getirilmesinde, ziraî yayımda derhâl ve vakit kayıp edilmeden Tarım Bakanlığınca bir reforma geçilmesinden bahsetmek istiyorum.

Türkiye'de uzun yıllar Ziraat Müdürlükleri halinde ve mahdut sayıdaki ziraat elemanları ile devam eden ziraî yayım 1943 yılında evvelâ Ankara, Eskişehir ve Manisa vilâyetlerinde başlamak suretile şimdi bütün İllerimizde yürürlükte olan Teknik Ziraat Müdürlükleri haline getirilmiştir.

Bu suretle kurulmuş bulunan Teknik Ziraat Müdürlükleri çeşitli ziraî konularına göre, İllerde Teknik Ziraat Müdürlüklerinde mevzuu mütehassıslarıyla, yardımcılarıyla, İlçe Ziraat Teknisyen ve Köy Teknik Zirat Öğretmenleriyle ve yeteri kadar İdarî personelle ve yine makinist ve motorlu vasıtalarla teçhiz edilerek ziraî hizmetlerdeki eğitim ve öğretimi, köylere çiftçimizin ayağına kadar götürmek imkânını bulmuş ve elbetteki memleketin ziraî gelişmesinde dar kadrolu, vasıtasız eski Ziraat Müdürlükleri zamanına nazaran çok farklı ve daha faydalı bir hale getirilmiştir.

Ancak, Teknik Zirat Müdürlüklerinin kurulmaya başlamasından bugüne kadar 23 sene geçmiştir. Ve bu müddet zarfında İllerde çalışan bu teşkilâtta da bölünmeler olmuş ve ziraî hizmetler muhtelif ayrı ayrı Müdürlüklerle ifa edilir bir hale getirilmek suretile Teknik Ziraat Müdürlükleri kuvvet bakımından yeni eleman ve tahsisat bakımlarından zayıflamış ve yine parçalanmalar fuzuli masraflara da yol açmıştır.

Bu hususlarda şimdiye kadar birçok yazılarımda bunların tevlit ettiği aksaklıkları ve nedenlerini uzun uzun izaha çalıştığım için bu konulara tekrar dönmek istemiyorum.

Ancak, bundan sonrası için Tarım Bakanlığımızca ziraî yayımda yeni bir reform yapmak suretile köylü ve çiftçimizle ziraatçinin işbirliği halindeki çalışmalarını daha da arttıracak yeni bir hamlenin yapılması zamanının artık gelmiş olduğunu bilhassa belirtmek istiyorum. Her ne kadar bu konular Bakanlığımızca da düşünülmüş ve bu hususta vakit vakit toplantılar yapılmış, münakaşalar olmuş, kararlar alınmış ve son olarak da en yetkili ve kıymetli meslekdaşlarımızca bir ziraî reorganizasyon esası da hazırlanmıştır. Fakat büyük emekler sarfı ile vücuda getirilen ve kitap halinde de basılan bu hususta da henüz hayli zaman geçtiği halde yine bir harekete geçilip, tatbikate intikal edemediğini maalesef üzgün olarak görmekteyiz.

Her branşta seneler geçtikçe birçok yenilikler ve günün icaplarına uygun olarak daha verimli çalışma imkânları hazırlayan teşkilâtların kurulması veya mevcutlarının yenilenmesi zarureti vardır.

Biz tatbikatçılar köylü ve çiftçi ile direk olarak işbirliği halinde çalışan ziraî yayımcılar, aziz köylü ve çiftçimize daha da yararlı olabilecek bir hale getirilmemizi fuzuli masraflardan ve bölünmelerden kaçınılmasını bilhassa ziraî verimin arttırılmasında çiftçilerle, köylülerle daha sıkı işbirliği halinde çalışmayı sağlayacak ziraî yayım teşkilâtının daha kuvetli birhale getirilmesini ve bu suretle müşterek çalışmalarımızı daha da kuvvetlendirmeyi bekliyor ve bunu sağlayacak, günün icaplarına en uygun ziraî yayım reformunu sabırsızlıkla bekliyoruz.

* Kocaeli Teknik Ziraat Müdürü.

ÇUKUROVA'DA TARIMSAL KOOPERATİFÇİLİK

Hazırlıyan : Hikmet BİCENTÜRK
Ziraat Yk. Müdendisi

1 — Kooperatifçiliğin Bölge için Önemi :

Türkiye'de nüfusun 3/4 ü tarımla uğraşır. Çukurova'da da durum böyledir. Daha uzun yıllar memleketimiz bir tarım ülkesi olmak niteliğini muhafaza edecektir. O halde tarımla uğraşan nüfusu teşkilâtlandırarak daha fazla ve daha üstün kalitede üretime yöneltmek zorunludur.

Çiftçilerimiz genellikle küçük köylü işletmeleri halindedir. Bunlarda üretim üniteleri küçük, maliyet yüksek ve ekonomik imkânlar yetersizdir. Çiftçilerimiz halkımızın en cahil tabakasını teşkil eder: teknik yeniliklerden ve pazar hareketlerinden habersizdir; alıcı karşısında pazarlık gücünden mahrumdur. Kooperatifler küçük köylü işletmelerinin bilinen bu sakıncalarını gidermenin en emin yollarından biridir. Kooperatifleşme yoluyla küçük işletmeler büyük işletme hüviyeti kazanmakta, özellikle üyelerinin ihtiyacı olan alet, malzeme, ilâç ve kredi ihtiyaçları daha uygun şartlarla ve kolaylıkla temin edilmektedir. Bu da üretimde maliyetin düşmesine sebep olmaktadır. Pazarlama hizmetlerinin büyük bir kısmının da kooperatifler tarafından yürütülmesi, üretici ile tüketici arasındaki aracıları azaltacağından ürünün maliyeti ile satış fiatı arasındaki farkın büyük bir kısmı üreticinin kesesine aktarılacaktır.

Kooperatiflerin küçük işletme sahibi olan ortakları için mümkün olmıyan bir brand'a sahip olması, reklâm ve eğitim imkânları zikre değer faydalarındandır.

Kooperatiflerin bütün bu faydalarından ötürü gerek Anayasamızda gerekse birinci beş yıllık kalkınma plânında memleketimizde kooperatifçiliğin geliştirilmesi öngörülmüştür.

2 — Çukurova'da Kooperatiflerin Bugünkü Durumu :

Çukurova'da bugün yüz kadar kooperatif bulunmaktadır. Bunlardan ikisi birlik halindedir ve "Çukurova Pamuk Tarım Satış Kooperatifleri Birliği" ve Çukurova narenciye, meyva ve sebze Tarım Satış Kooperatifleri Birliği adını almaktadır. Bu iki ayrı birlik birleşerek "ÇUKOBİRLİK" adını almıştır.

Bölgenin en eski ve en geniş kooperatif örgütü olması sebebiyle aşağıda "ÇUKOBİRLİK" hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

"ÇUKOBİRLİK" Adana, Hatay, İçel, Adıyaman ve Maraş illerinde başta pamuk olmak üzere narenciye meyva ve sebze konularında faaliyet gösteren bir kooperatif birliğidir. Birlik 2834 sayılı kanunla 1940 yılında kurulmuştur. Ortaklarına gübre, tohum ve tarımsal savaş ilâçları temin eder, ortaklarının kütlülerini çırçırlar ve pamuklarını iç ve dış pazarlarda satar. Birlik kuruluş ve organizasyon bakımından Ticaret Bakanlığına finansman bakımından da Ziraat Bankasına bağlıdır.

Birliğe bağlı kooperatifler ve kuruluşlar :

Bunlardan 2 pamuk tarım satış kooperatifi ile birer kayısı ve kuru fasulye tarım satış kooperatifi, 1 çırçır ve prese fabrikası ve 1 çeltik kurutma tesisi hariç bütün saydıklarımız Adana, Hatay ve İçel illerini içine alan Çukurova bölgesinde bulunmaktadır.

Çukobirliğin 8182 üyesi bulunmaktadır. Bunun 7426 sı bölge dahilindeki kooperatiflerin ortağıdır.

Birliğin gerçekleştirmek istediği konular aşağıda sıralanmıştır.

a) Kooperatif binalarının, ambarların ve fabrikaların daha geniş faaliyete imkân verecek tarzda genişletilmesi.

b) Mevcut Rollergin tesislerinin dış pazarların daha çok tercih ettiği Sawgin tesisleriyle değiştirilmesi.

c) Ortakların yıllık 40 bin ton çiğidinin ancak 20 bin tonu kooperatif tesislerinde işlenebilmektedir. Diğer 20 bin ton çiğidi işleyecek bir yağ fabrikası kurulması.

Bu sayede çiğidin daha fazla değerlendirilmesi mümkün olacaktır. Çünkü yağı alınmadan 70 kuruş civarında satılan çiğit yağı alındıktan sonra da küsbe olarak 70 - 72 kuruşa ihraç edilebilmektedir.

d) Bölgede gün geçtikçe gelişmekte olan narenciye tarımını korumak ve mahsulü de-

Pamuk tarım satış kooperatifi	17
Narenciye meyva ve sebze tarım satış kooperatifi	2
Zeytin ve zeytinyağı tarım satış kooperatifi	1
Kaysı tarım satış kooperatifi	1
Kuru fasulye tarım satış kooperatifi	1
Çırçır ve prese fabrikası	9
Nebati yağ ve sabun fabrikası	1
Çeltik fabrikası	1
Çeltik kurutma tesisi	3
Fıstık kurutma tesisi	1

ğerlendirmek için packing-hause, meyva suyu ve tozu, esans sanayii gibi tesisleri bir arada bulunduracak komple bir tesis kurmak.

e) Zeytincilik bölgelerinde modern yağ imâlathaneleri kurmak.

f) Sun'i gübre fabrikası kurulması.

g) Tarımsal savaş ilâçları imâl edecek bir fabrika kurulması.

Çukobirlik dışında zikre değer faaliyet gösteren kooperatiflerden ikisi Mersin'de kurulmuş bulunan ve aynı konuda çalışan "Mersin Narenciyeciler ve Sebzeciler Mahdut Mesuliyeti İstihsal ve Satış Kooperatifi" ve "MENAS" dır. Bunlar dış memleketlere narenciye ihracı da yapmaktadırlar.

Diğer kooperatifler Köy İşleri Bakanlığı Topraksu Genel Müdürlüğünün teşvik ve yardımlarıyla kurulan Ziraî Sulama, toprak muhafaza ve arazi ıslâhı kooperatifleri ile Kooperatif Daire Başkanlığının teşvik ve himayeleriyle kurulan köy kalkınma kooperatifleridir.

Bu kooperatifler Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olup kooperatiflerin malî ve iktisadî durumu kredi veren kuruluşun, teknik işleri Topraksu örgütü ve Kooperatif Daire Başkanlığının, Ticaret Bakanlığının kontrol ve denetimi altındadır.

Bölgede yukarda adı geçen kooperatiflerden başka bir de 2836 sayılı kanunla kurulan ve kuruluş organizasyon, finansman ve denetim bakımından Ziraat Bankasına bağlı bulunan Tarım Kredi Kooperatifleri vardır. Bölgeye dahil 3 ilde 57 adet Tarım Kredi Kooperatifi ve bunların 26951 üyesi bulunmaktadır.

Çukurova'da bulunan kooperatiflerin durumunu özetliyelim. Bölgede halen 2 tarım satış kooperatifleri birliği ve bunlara bağlı 20 kooperatif ,14 Topraksu kooperatifi, 6 Köy kalkınma kooperatifi, 5 çeşitli gayelerle kurulmuş Tarım Kooperatifi ve 57 Tarım Kredi Kooperatifi bulunmaktadır. Bu kooperatiflerin toplam üye adedi 36058 dir. Bunlardan Çukobirliğe bağlı kooperatifler ve Tarım Kredi Kooperatifleri çalışır durumda çeşitli gayelerle kurulan tarım kooperatiflerinden 3 ü çalışmaz halde, köy kalkınma Kooperatiflerine ve Topraksu Kooperatiflerinin tamamı ise kuruluş halindedir.

3 — Kooperatiflerin aksayan tarafları :

a) Kooperatifler çeşitli kanunlarla kurulmuş olup çeşitli bakanlık ve kuruluşların kontrol ve murakebesi altındadır.

b) Bölgede kooperatifçilik konusunda yayın ve eğitim yapan resmî veya özel bir kuruluş yoktur.

c) Kooperatiflerin bir çoğu gerekli şartların bulunup bulunmadığı iyi bir şekilde incelenmeden kurulduğundan başarılı faaliyet göstermemektedirler.

d) Ortakların kooperatif bilgileri hemen hemen hiç yoktur, ve bunlarda kooperatifçilik ruh ve şuuru gerektiği kadar gelişememiştir.

e) Ortaklar piyasada mallarına daha yüksek fiat buldukları takdirde ürünlerini kooperatife getirmeyip kooperatif dışında satmaktadırlar.

f) Kooperatifler genellikle fahri olarak yönetildiklerinden ve yöneticiler gerekli bilgilerden yoksun olduklarından faaliyetler özlenen başarıya ulaşamamaktadır.

g) Genel olarak kooperatiflerdeki işletme giderleri özel sektöre nazaran fazla olduğundan kooperatiflerden beklenen olumlu fiat farkı gerçekleşememektedir.

h) Kooperatifler birinci sınıf işletmelerin tutmakla mükellef oldukları defterleri tutmaktan sorumlu bulunmaktadır. lar. Bu ise genellikle tahsil seviyesi ilkokulun altında bulunan köylerimizde çiftçilerin kooperatif kurmak ve yönetmedeki başarılarını azaltmaktadır.

i) (1) Toprak - Su kooperatifleri kurucu ortakların belirli genişlikteki arazilerini sulamak veya ıslah etmek üzere kurulmaktadır. Toprak - Su Genel Müdürlüğü ise konunun projesini yapmakta ve kooperatife kredi temin etmektedir. Kooperatife sonradan girmek isteyen üyelerin ihtiyaçları ilk proje ile karşılanamıyacağından farklı zamanlarda kooperatife girecek üyeler için yeni projeler yapmak. Ve kredi temin etmek zor olacaktır.

(2) Sulama ve arazi development için kooperatif ortaklarına ait arazilerin toplu halde bulunması gerekmektedir. Bu da tatbikatta güçlüklere sebep olmaktadır.

(3) Bölgenin kadastro girmeyen kısımlarında ortakların ödeme gücü tesbit edilememekte, tapusu olmıyanlar kooperatife üye olamamaktadırlar. Tapusu olan çiftçilerin de sahip oldukları arazi miktarları tapu kayıtlarına uymamaktadır. Genellikle tapularında gösterilenden daha fazla araziye sahip bulunduklarından tapu kaydına göre yapılan proje ve düşük tesbit edilen ödeme gücü işleri aksatmaktadır.

4 — Çözüm yolları :

a) Yukarıda belirtilen aksayan tarafların giderilmesi,

b) Kooperatif kanunlarının yeni ihtiyaçlar da dikkate alınarak birleştirilmesi.

c) Kooperatiflerin devlet müdahalesi siyasi ve diğer dış etkenlerden korunarak bağımsız birer kuruluş haline getirilmesi.

d) Kooperatiflerin ekonomik faydaları yanında sosyal ve kültürel hizmetleri de dikkate alınarak vergi muafiyeti, kredi ve ithalâtta öncelik gibi bazı avantajlar tanınması.

e) Kooperatifciliğin organizasyon, eğitim ve yayım için Köy İşleri Bakanlığı Kooperatif Dairesi Başkanlığı, ile ilgili mahalli kuruluşlar - özellikle Tarım Müdürlükleri- arasında yakın işbirliğinin sağlanması.

f) Bölge Tarım Okullarında, Teknik Tarım ve Bahçıvan-

(Devamı sayfa 30 da)

TARIMSAL KREDİLERİN GELİŞTİRİLMESİ

En önemli kredi müessesesi olan Ziraat Bankasıyla buna bağlı Kooperatifler, burokratik zihniyet ve değer bareminin günümüz şartlarına uygun bir sistem olmayışı sebebiyle arzulandığı ölçülerde faydalar getirmemektedir.

Munif AKMANOĞLU

Ziraat Yüksek Mühendisi

Hemen her yerde tarım kesiminin karşılaştığı en önemli güçlüklerden başlıcasının sermaye faktörü olduğu ekonomistlerin fikir birliği ile kabul ettikleri gerçeklerdendir. Bu bakımdan tarımsal işletmelerde, prodüktivitenin, iş veriminin ve gelirin modern piyasa ekonomisi şartları içinde geliştirilmesi, artırılması ve dolayısiyle bu kesimde ekonomik seviyenin yükseltilmesini amaç edinen çağımızın tarım politikalarının entegrasyonunda ilk problem ne toprak ıslahı, ne teknolojik ihtiyaçlardır; fakat her şeyden öne sermayedir denilebilir. Zira geliştirme hedeflerine varılabilmesi için tarımsal işletmelerin modernleştirilmesi, rasyonel bir şekle konulması ve daha geniş satış sisteminin kurulması gibi gerekli bünye reformlarının sağlanması işi finansman meseleleriyle sıkı sıkıya ilgili bulunmaktadır. En az masrafla en çok üretim elde edilmesi çabası içinde teşekkül bulan prodüktivite kavramında önemli olan hususlardan biri de sermaye faktörünün kısmen de olsa işçilik unsuru yerine geçirilmesi meselesidir.

Bu türlü zorunluluklar tarımsal kredilerin önemini tüm açıklığı ile ortaya koymaktadır. Tarım kesiminde sermaye faktörüne karşı beliren açlığı gidermek görevi kredi kaynaklarına düşmektedir. Tarımsal sermaye konusunu üç noktada toplamak mümkündür. Birincisi tarım işletmelerinin kendi kendilerini finanse etmeleri durumudur. İkincisi yabancı sermaye kaynaklarından faydalanmak, üçüncüsü de kredi elde edilmesi meselesidir. Ticaret ve endüstri sektörünün aksine tarımın kendi öz kaynaklarından yararlanması ikinci derecede önemi haiz bir konudur. Çünkü tarımda gelir, işletme rantabilitesine bağlı olduğundan çok zayıf bir gelişme göstermektedir. Bu bakımdan işletmelerin kendi kendini finanse edişi yetersiz bir durumdadır. Yabancı sermaye faktörü içinde iştirakler de tarıma sermaye temini hususunda etken bir rol oynayamamaktadır. Tarım işletmelerinin özel yabancı sermayeyi kendine çektiği şimdiye kadar pek görülmemiştir. Buna mukabil yabancı sermaye arasında yer alan devlet yatırımları ve subvansiyonlar tarımsal işletmelerde çok faydalı olmaktadırlar. Fakat bunları daha ziyade yardım programları içinde mutalâa etmek mümkün olabilmektedir. Bazı hallerde tarım işletmelerinin dış yabancı sermayelerden de yararlandıkları görülmektedir.

Bu finansmanlar dışında kalan sermaye ihtiyacı ise tarımsal kredilerle karşılanmaktadır. Tarımrımsal işletmelere gerekli olan krediler çeşitli kaynaklardan sağlanır. Bunlar örgütlü ve örgütsüz olarak piyasa müesseseleri, kamu organları ve bazı hallerde de dış ülkelerden sağlanan kredi imkânlarıdır. Örgütsüz kredi piyasası şahıslar, şirketler ve ticaret erbabı gibi özel sektör müteşebbislerinden meydana gelmektedir. Hattâ diğer sosyal sınıflara mensup olan memur, işçi, mustahdem ve serbest meslek sahiplerinin de tarımsal işletmelere kredi sağladıkları görülür. Aile efradı kredi temin eden unsurlar arasında çok defa yer almaktadır. Organize edilmemiş olan bu krediye tüm kredi kaynakları içinde ne miktar pay düştüğünü hesaplamak kolayca mümkün olamamaktadır. Bununla beraber bu pazarın tarıma önemli şekilde destek olduğu muhakkaktır. Özellikle çabuk iş görmede faydası gerçekten büyüktür. Diğer taraftan kredinin tam zamanında temin edilmiş olması da tarım kesiminde olumlu sonuçlar sağlamaktadır. İşletme masraflarının bu yoldan kolaylıkla karşılanması pek çok üreticinin bu şekil kredi kaynaklarına bağlanmasını adeta zorunlu kılmaktadır. Ancak bu usulun belli başlı bazı sakıncaları da mevcut bulunmaktadır. Birincisi kredi vadesinin çok kısa oluşu yüzünden işletme likiditesinin sarsıntıya uğramasıdır. İkinci ise faiz hadlerinin ölçüsüz derecede yüksek tutulmasıdır. Bu durum çok kez işletmenin yıkımına kadar gitmektedir. Görülüyor ki teknik zaruretlerden doğan tarımsal kredileme işi, üretici ile özel para piyasası arasında pek önemli bir bağlantıyı teşkil etmekle beraber bu ilişkilerin yeteri şekilde disipline edilmemiş olması bu konuda tarafların durum ve hukukunu açık seçik olarak belirtecek yeni formüllerin aranıp bulunmasını ve uygulanmasını lüzumlu kılmaktadır. Ortam, makul ve verimli bir denge üzerine oturtabildiği taktirde bu münasebetlerden gelişmekte olan ekonomimiz yönünde olumlu sonuçlar elde edileceğine inanmak lâzımdır.

Örgütsel kredi kaynakları arasında da banka ve kooperatifler önemlidirler. Bu alanda bizde en geniş örgüt şüphesiz Ziraat Bankası ve bu kuruluşun statüsü içinde yer alan Tarım Kredi ve Tarım Satış Kooperatifleridir. Bu gün için tarım kesiminde 7 milyar lira olarak hesap edilen kredi ihtiyacının ağırlığını bu müesseseler karşılamaktadırlar. Bankanın 1966 Yılı çalışma programı ile açıklandığı veçhiyle, tarımsal kredi fonunun artırılan 470 milyon lirası üreticiye, 20 milyon lirası Kontrollu Tarımsal Kalkınma Kredilerine, 150 milyon lirası tarım Kredi Kooperatiflerine, 65 milyon lirası da Tarım Satış Kooperatiflerine ayrılarak, mevcut plasmanın bu sene 3 milyar 992 milyon lirayı bulduğu öğrenilmektedir. Bu durum da göstermektedir ki memleketimizde tarım kesimi el'an büyük bir sermaye sıkıntısı içinde bocalamaktadır. Buna mukabil eldeki kaynaklar asla yeterli ve fayda sağlayacak nitelikte değildir. 1965 yılı Plân uygulamasında % 4,2 olarak tahmin edilmiş olan tarım sektörü gelirinin % 04 oranında tahakkuk etmiş olmasının nedenlerini hava şartlarının elverişsiz gidişine yormak mümkün değildir. Bilâkis 1965 mahsül yılında meteorolojik etkenler uygun geçmiştir. Ancak tarım sektörü yeterli yatırım azlığı ve sermaye sıkıntıları yüzünden beklenen üretim marjına ulaşamamış bulunmaktadır. En önemli kredi müessesesi olan Ziraat Bankasıyle buna bağlı kooperatifler, bürokratik zihniyet ve Değer bareminin günümüz şartlarına uygun bir sistem olmayışı sebebiyle arzulandığı ölçülerde faydalar getirememektedir. Ekonimimizi etkileyecek oranda üretim artışlarına varılabilmesi için tarımsal kredi politikasının modern sistem ve kriterler gözönünde tutularak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Zirai Kalkınmanın Temel Meselelerinden Bazıları

Dr. Mirza GÖKGÖL
Ziraat Yüksek Mühendisi

Gelişmiş ve az gelişmiş memleketler halkının iktisadi ve kültür yaşayış tarz ve şartları arasında çok büyük farklar vardır. Bu fark halkın beslenmesinde bariz bir şekilde kendini göstermektedir: fark yalnız yemeğin temin ettiği kalori miktarında değil, yemeğin kalitesinde de büyük farklar vardır. Az gelişmiş memleketlerde yemeklerin esasını ekmek, hamur işleri ve patates gibi nişastalı maddeler teşkil ettiği halde, gelişmiş memleketlerde et, balık, yumurta, süt gibi proteinli maddeler ve vitamin ihtiva eden çeşitli meyveler teşkil eder.

Bâzı memleketlerin nüfus başına günde aldıkları çeşitli besin maddeler 1 numaralı cedvelde kayd edilmiştir.

Cedv. 1 Halkın nüfus başına günde aldığı besin maddeleri.

Memleketler	Alınan besin maddelerinin % nisbeti					
	Kalori miktarı	Nişastalı maddeler	Et, balık yumurta, süt	Yağ	Şeker	Baklagiller sebze, meyve v.s.
Kanada	3150	24.8	36.9	15.0	16.6	7.2
Birl. Amer, D.	3120	24.2	34.7	16.1.	15.9	9.1
Danimarka	3340	29.9	30.3	19.2	15.1	5.5
Batı - Almanya	2940	36.6	24.8	20.7	10.7	7.2
Fransa	2940	41.3	26.2	13.7	12.1	6.7
İtalya	2740	53.6	13.4	14.7	8.2	10.1
İsrail	2770	44.5	18.2	14.6	13.2	11.5
Türkiye	2830	70.0	7.6	7.0	4.4	11.0
Suriye	2330	67.0	6.7	4.6	6.6	12.4
Pakistan	2080	77.9	5.9	3.8	7.4	5.0
Hindistan	1860	72.2	6.5	5.1	7.7	6.5

Kanada ve Birleşik Amerika Devletleri ile Hollanda ve Danimarka'nın beslenme şekli iyi gelişmiş memleketlerin bir örneğini teşkil edebilir. Bu memleketlerde sanayinin çok gelişmiş olmasiyle beraber, ziraat alanında da dahili ihtiyacın çok üstünde istihsal edilerek geniş ölçüde ziraat mahsulleri ihrac edilir. Cedvelin tetkikinden de görüleceği üzere, bu memleketlerde nişastalı maddeler besin maddelerinin dörtde birinden daha az bir kısmını teşkil ettiği halde, az gelişmiş memleketlerde bu maddeler yemeğin dörtde üçünü teşkil ediyor. Kuzeyden güneye gidildikçe yemeklerde nişastalı maddelerinin nisbetinin artdığı, buna mukabil proteinli maddelerin nisbetinin düştüğü cedvelden görülmektedir : meselâ Kanada'da nişastalı maddelerin sarfiyatının nisbeti % 24.8 olduqu halde, Pakistan'da bu nisbet % 77.9-a çıkıyor. Buna mukabil et, balık ve yumurta gibi proteinli maddelerin % de nisbeti Kanada'da % 36.9, Pakistan'da ise ancak % 5.9 dır. Kanada'da nüfus başına günde 3150 Kalori alındığı halde, Pakistanda bu 2 180-e düşüyor. Bunun iklim şartları ile bir ilgisi olmadığı ve halkın gelirinin yüksekliği ve refahı ile sıkı bir şekilde ilgili olduğunu İsrael'in misali göstermektedir. Nitekim memleketimizde de zengin ailelerde nüfus başına günde 200 gram bile ekmek sarf edilmediği halde, fakir ailelerde ekmek sarfiyatı günde 1 kilodan aşağı düşmez. Birincilerde sofrada et, balık, yumurta, süt ve meyve eksik olmaz. Doğu mem-

leketlerde zengin ve fakir ailelerin beslenmesindeki kalite ve kantite bakımından fark müdhiştir, buradaki rakamlar memleketlerin ortalamasını göstermektedir.

Cedvelde memleketimizin şeker sarfiyatının az gözükmesi, istatistiklerin memleketimizde fazla miktarda sarf edilen pekmezi alamadığından ileri gelmektedir.

Az gelişmenin, dolayisiyle iyi beslenmemenin sebepleri.

Mevzumuza girmezden evvel bir kaç gün evvel şahit olduğum bir manzarayı kayd etmeden geçemiyeceğim : Bir kaç gün evvel Yalova'ya gitmiştim. Akşam üzeri iki ahbapla kasabanın arkasındaki tepeye gezmeğe çıktık. Orada bir üzüm bağının önünde bir otomobil durmuştu. Sahibi ailesi ve çocukları ile beraber bağını ilaçlamağa gelmişti. Gerek bağ, ve gerek vişne ağaçların durumu fena değildi; bu bağa bitişik arazinin sahibinin Meyve ve sebze araştırma enstitüsünde ayda 350 liraya şoförlük yaptığını ve boş zamanlarını aldığı 350 lira ile ailesini geçindiremediğinden kara-kara düşünüyor ve halinden şikâyet ediyor. Halbuki sabahları işe başlamazdan evel, mesai saatından sonra ve tatillerde kolaylıkla 10 dönüm kadar arazisini kendisi beller, kirizme yapar, burada susuz yetişen bağ, erik, kıraz, vişne bağ ve bahçe yapsaydı, 6-7 yıl sonra şoförlük yapmağa lüzum kalmaz, müreffeh bir şekilde geçine bilirdi. Bu adam arazisinin bir kenarında bulunan evinin etrafına bir kaç meyve ağacı bile dikmemişti.

Görülüyor ki, görgü ve bilgi noksanlığı, teşebbüs ve teşvik yoksunluğu gelişmenin başlıca sebeplerinden biridir.

Bu bölgede ziraat teşkilâtının bir şey yapmadığını iddia etmek, büyük haksızlık olurdu: öğrendiğimize göre Yalova ziraat teknisiyenliği bu yıl bölgenin ova kısmında çiftçiye 25 000 elma fidanı diktirmiştir.

Cedvel 2 de 12 memleketin genel ekim alanı ve nüfus başına isabet eden ekim alanı verilmiştir.

Memleketler	İşlenen arazi (1000 hektar)	Nüfus başına işlenen (hektar)	Nüfus başına işlene bilir
Kanada	40 600	2.27	6.35
Amerika Birl. D.	184 940	1.02	1.03
Fransa	21 511	0.47	0.56
Batı-Almanya	8 549	0.15	-
Hollanda	1 039	0.09	-
Mısır	2 610	0.10	0.12
İsrael	412	0.19	-
Türkiye	25 600	0.80	-
Suriye	6 014	1.29	-
İran	16 850	0.80	2.37
Pakistan	29 453	0.32	-
Hindistan	160 738	0.37	0.42

Gelelim gene az gelişmenin diğer sebeplerine.

Az gelişmiş memleketler ihracat yapcak kadar bol miktarda yiyecek maddeleri yetiştirmedikleri gibi, bunları dışarıdan satın alacak kadar sanayi mamulleri de yetiştirmezler, hatta kendi yiyeceklerine yetecek kadar bile istihsal etmezler. Bu durum şu sebeplerden ileri gele bilir : 1. — Yeter miktarda arazi bulunmaması; 2. — Hektardan alınan mahsulun azlığı; 3. — Bu sebeplerin her ikisi bir arada; 4. — Yukarıda kayd ettiğimiz görgüsüzlük ve bilgisizlik.

Kanada'da nüfus başına işlenen arazi çok yüksek olmakla beraber, bu araziyi genişletme imkânları da daha çok büyüktür : bu gün işlenmekte olan arazi miktarı 3 misline çıkarıla bilir. Birleşik Amerika Devletlerinde de daha bir miktar yedek arazi mevcuttur, nitekim yedek buğday stokları ihrac edildiği için bu yıl 200 milyon buşel (takriben 5 600-000 ton kadar) fazla ekime hükûmet müsaade etmiştir. Ancak bu memleket kendi ihtiyacından çok fazla mahsul kaldırdığı ve çok ucuza mal ettiği için, istihsal fazlasını dünyanın ihtiyaç olan memleketlerine sevk etmektedir, öyle ki bu büyük istihsal memleketleri olmasaydı, bu gün bir çok memleket aç kalırdı.

Fransa'da işlenen arazi nüfus başına yarım hektarı bile bulmadığı halde, rasyonel ziraat sistemi tatbik etmekle, kendi ihtiyacını fazlasiyle karşılamakla kalmayıp, külliyetli miktarda yabancı memleketlere ziraat mahsulu ihrac etmektedir ve bu gayreti yıldan yıla artmaktadır; misal için meyve ihracını kayd ede biliriz : Fransa'nın Batı - Almanya'ya 1965 deki meyve ihracı 1964 dekinin 6 misline çıkarak 1,2 milyon kentalı bulmuştur.

Batı - Almanya'da arazi şartları çok daha gayri müsait olduğuna bakmıyarak, -ki nüfus başına ancak 1,5 dekar arazi isabet ediyor,- bu memleket şimdi ekmek, patates ve et ihtiyacını aşağı-yukarı dahilde temin edecek duruma gelmiştir. Ancak dışarıdan yılda 4 milyon ton meyve ve sebze idhal ediyor ki, bunlara 900 milyon dolar ödiyor; buna mukabil bunun bir kaç misli sanayi mamulatı ihrac ediyor.

Nüfus başına düşen ekilir arazi bakımından en fena şartlar içerisinde yaşamak mecburiyetinde olan memleket Hollanda'dır. Bu küçücük memleketde nüfus başına ancak 900 metre kare işlenir arazi isabet ettiği halde, çok modern hayvan yetiştiriciliği, camekân seb-

zeciliği, çiçekcilik, hatta camekânda turfanda üzüm ve meyveciliği sayesinde memlekete muazzam gelir sağlamaktadır : Hollanda 1965 de 5 milyar 385 milyon gulden, (yani 5 milyar 951 milyon alman markı) zirai mahsul ihrac etmiştir. Bundan 1 milyar 558 milyon gulden (yani 1 milyar 722 milyon alman markı) meyve ve sebze hissesine düşüyor. Camekânların işgal ettiği alan 6015 hektardır ki, bundan üzüm yetişdirilen kısım 327 hektardır. Daha 1955 de bile 56000 ton kesilmiş, temizlenmiş kümes hayvanı ihrac etmiştir ki, o vakıtdan beri bu ihracat yıldan - yıla artmıştır.

Mısır ve İsrael'in arazi durumları çok daha iyi değildir. Mısır daha firavunların zamanından beri 7 milyon feddan arazi işlemekte ve nüfus başına 1 dönümden daha az arazi düşmektedir. Ancak bir taraftan ora iklim şartlarının elverişliliği sayesinde sulanan bu araziden yılda 2 mahsul alınmakta, diğer tarafdan mevcut bir miktar bataklığın kurutulması ve Assuan barajının inşası bittikden sonra işlenmekte olan arazi miktarı üçde bir nisbetde artacaktır. Mısır bu gün külliyetli miktarda buğday ithal eder, buna mukabil fazla miktarda pamuk, soğan ve bir miktar da keten lifi ihrac eder. 964 yılında soğan istihsali 300 000 ton ve bundan ihrac ettiği 164 000 ton olduğu halde, 1965 deki istihsali 350 000 ton ve bundan ihrac ettiği 200-000 tondur.

Cedvelde kayd edilen diğer memleketlerden yalnız Pakistan ve Hindistan nüfus başına isabet eden ekim alanı Fransa'dakinden daha azdır, diğerlerinde ise, memleketimizde dahil; Fransa'dan daha fazladır: Türkiye ve İran'da Fransa'nınkinin 2 misline, Suriye'de ise 3 misline yakındır. Hatta İran bu gün işlediği araziyi 3 misline çıkara bilir. Buna rağmen bu memleketler ihracat yapmak bir tarafa kalsın, yiyeceklerinin bir kısmını bile dışarıdan getiriyorlar. Bunun sebebi hektardan alınan mahsulün düşüklüğüdür.

Hektardan alınan mahsul miktarının bir çiftçinin, dolayisıyle bir memleketin refahı için ne kadar büyük rol oynadığı kendiliğinden anlaşılmaktadır. Çeşitli memleketlerin gelişme derecesine göre hektardan alınan ortalama mahsulün ne kadar değiştiği 3 numaralı cedvelden görülmektedir. Bunun için buğday, pamuk ve çeltik mahsullerini alıyoruz, çünkü bilhassa bunlar ekildikleri memleketlerin gelişme derecesini daha iyi akis ettiriyorlar.

3 numaralı cedvelden görüleceği üzere buğdaydan en yüksek mahsul Hollanda'da da alınmaktadır; hasad zamanı fazla yağışın zarar vermediği yıllarda bu memleketde ortalama hektardan 44 kental mahsul alınmaktadır. Halbuki Suriye ve Irak gibi bâzı memleketlerde ortalama Hollanda'dakinin onda birine düşmektedir. Memleketimiz ve İsrael'in ortalaması Hollanda'nınkinin dörtde biri kadardır. Hollanda'nın buğday mahsulü 100 olduğuna göre diğer memleketlerin ortalamaları buna göre hesaplanmış ve cedvelde gösterilmiştir.

	Buğday		Pamuk		Çeltik	
Memleketler	ha/kental	%	ha/kental	%	ha/kental	%
Mısır	23.8	57.8	6.0	58.2	50.0	88.0
İsrael	10.0	24.3	10.3	100	-	-
Türkiye	11.0	26.7	2.9	28.2	36.9	65.0
Suriye	4.0	9.7	4.4	42.7	-	-
Irak	4.6	11.2	1.9	18.4	15.3	26.9
İran	8.8	19.4	2.8	27.2	19.2	33.8
Pakistan	8.0	19.4	2.2	21.4	14.7	25.9
Hindistan	7.5	18.2	1.3	12.6	14.4	25.4
Hollanda	41.2	100	-	-	-	-
İspanya	-	-	-	-	56.8	100

Pamuktan hektara ortalama 10.3 kental ile en yüksek mahsulü İsrael almaktadır. Bu memleketin ortalama mahsulü 100 olarak alınmış, diğerlerinkinin hem ortalama verimleri, hem de İsrael'inkine % nisbeti cedvelde verilmiştir. Kalite bakımından en iyi pamuk Mısır'da yetiştirilmekte, sonra İsrael gelir. Hindistan yalnız en az mahsul almakla kalmayıp, kalite bakımından da geridir. Memleketimizde pamukdan lif olarak ortalama ancak 2.9 kental mahsul alınır. Tabiatiyle bunun iki mislinden daha çok mahsul alan çiftçiler vardır. Kalite bakımından "Coker" ve "Deltapine" orta dereceli sayıla bilirler, Dalaman'da ekilen "Sealand" uzun liflidir (35 - 36 mm.).

Çeltik ziraatına gelince hektara 56.8 kental ile en yüksek mahsul İspanya'da alındığı için bu memleketin verimi cedvele alınmıştır. Diğer memleketlerin verimi ve İspanya'nınkine % de nisbeti cedvelden görülmektedir.

Bu misaller bile bize az gelişmiş memleketlerin iyi beslene bilmeleri ve hayat standartlarını yükseltmeleri için evvelâ hektardan aldıkları mahsulü esaslı bir şekilde artırmalarının lâzım geldiğini göstermektedir.

İstihsalin artırılmasının çareleri.

İstihsalin artırılmasında gidilmesi lâzım gelen yollar ve alınması icab eden tedbirler biliniyorsa da, bunların tatbiki ve başarılması hiç de kolay bir iş değildir. Az gelişmiş memleketlerde bu tedbirlerin sırası ve önemi yerine göre değişmektedir.

Az gelişmiş memleketlerin aşağı-yukarı hepsi arid iklim şartlarında bulunduklarından, bunların hepsinde sulama meselesi özel bir yer işgal eder. Ancak sulama tesisinin kuruluşu çok masraflıdır. Meselâ Güney Fransa'da Rhon nehri deltasında 30 000 hektar araziyi sulamak için nehirden bir kol alarak Aigmont Saint Loviz bölgesine getirip oradan 2 muazzam motorla suyu 2 tepeye çıkarmışlar. Bu motorlardan birisi saniyede 60 m^3 suyu 25 metre yüksekliğe, diğeri de saniyede 12,5 m^3 suyu 25 m yüksekliğe çıkararak 30 000 hektar araziyi sulama imkânını sağlamışlar. Tevzi kanalları masrafı dahil olmamak üzere bu tesise vaktinde bizim paramızla 550 milyon lira sarf edilmiştir.

Bu sulama sahasında ekilmekte olan mısır ve çeltikden çok yüksek mahsul kaldırıyorlar. Sulu şartlar için yetiştirdikleri hybrid mısır çeşitleri (İNRA 321 ve İNRA 353) sulu şartlarda fevkalade mahsul veriyorlar; önce dekâra 16 kg, sonra mısır püskül gösterdiğinde 4 kg olmak üzere dekara 20 kg saf azot, yani % 20-lik nitrat şeklindeki azotlu gübreden 100 kilo azotlu gübre verilir ve son parti gübre yağmur şeklinde verilen yerlerde dönüme 1 300 kiloya, yani hektardan 13 tona kadar mahsul kaldırıla biliyor.

Mısır'da Nil vâdisinde ta firavunların zamanından beri 7 milyon feddan sulanır arazi mevcuttu. Şimdi milyarlar sarfiyla yapılmakta olan Assuvan barajı tamamlandıkdan sonra sulanır arazi üçde bir nisbetinde artacaktır.

Orta - Amerika'da, yapılmış olan sulama tesisleri sayesinde Meksika devleti refaha kavuşmuştur. Evvelce yediği buğdayın bile önemli bir kısmını dışardan getiren Meksika bu gün bir çok mahsulleri ihrac ediyor, misal için bu memleketin narenciye istihsali 500 000 tonu, şeftali istihsali de 70 000 tonun üstüne çıkmıştır. Meksika'da sulanan arazi :

1930 da	20 000	hektar
1940 "	267 000	"
1950 "	1 200 000	"
1958 "	2 800 000	"

Şimdi ise 3 milyon hektarın üstündedir.

Arid iklim şartlarının hakim olduğu memleketlerden az çok imkânı olanların hepsi memleketlerindeki nehir ve çayların sularından istifade etmeğe çalışmaktadırla. İspanya ve Güney İtalya yeni-yeni barajlar ve sulama tesisleri yaparken suyun zayi olmasına mani olmak için su kanallarını betondan imal ediyorlar. Bu tesisler sayesinde İspanya, Güney - İtalya ve Yunanistan'da zirai istihsal nüfus artımından 4 misli daha hızlı artıyor.

Dünyada büyük nehirlerin akıttıkları su miktarı şöyledir:

Fırat	23	milyar m^3
Nil	84	" "
Hindu	200	" "
Ganj	400	" "
Yang Sekiang	620	" "

Fırat nehri üzerindeki 200 metre yükseklikdeki Keban barajı yapıldıkdan sonra burada 27 milyar m^3 su toplanacaktır. Yazın bu nehrin su akımı 150 m^3 düştüğü halde, ilkbahar en fazla su akışında bu miktar 6 000 m^3 yükselmektedir. Keban barajı yapıldıkdan sonra su akımı 600 - 800 m^3 şeklinde tanzim edilmiş olacaktır ve Karapaya ve Karababa barajları da tamamlandıkdan sonr 16 milyar kilovat - sat enerji istihsl edileceği gibi yarım milyon hektardan fazla arazinin sulanması da imkân dahiline girecektir.

Küçük sulamalardan başka memleketimizde 26 bölgede yapılması düşünülen sulama tesislerinin hepsi tamamlanırsa 3 milyondan fazla arazi sulana bilecektir. Bunlardan 1969 sonuna kadar Devlet Su İşleri İdaresi 1 milyon hektar araziyi sulamayı plânlaştırmıştır. 1960 yılına kadar tamamlanmış olan muhtelif büyüklükdeki 12 baraj sayesinde 320 000 hektar sulana bilir ve inşası tamamlanmak üzere olan 8 barajdan da 58 000 hektar sulanacaktır.

Bu aydınlatmadan da anlaşılacağı üzere sulama tesislerinin yapılmasının istihsalin artmasında çok büyük rolü olmakla beraber, tesislerin çok pahalıya mal olması bunların istenildiği zaman ve yerde yapılmasına imkân vermiyor; bunların bâzen yüz milyonlar, hatta bâzen milyarlar tutarında yatırım yapılmasını ister. Bundan başka tesisler yapılsa bile iş bunula bitmiyor : sulu ziraat için daha verimli çeşitler yetiştirmeli ve su rejimini de öğrenmek lâzım, yoksa su araziyi çoraklaştırr ve fayda yerine zararlı olabilir. Bununla beraber memleketimiz gibi arid bölgelerde imkân oldukca sulama tesisleri kurarak mahsulü emniyete almalı ve daha kârlı mahsullerin ekilmesi imkânını sağlamalıdır.

Mahsulün artırılmasının en büyük amillerinden birisi de ziraat metodlarının ıslahı'dır. Bununla biz ekim için toprağın hazırlama şekli ve zamanını, ekim nöbeti, gübreleme, ekim şekli ve zamanı, bakım, yabani otla savaş, rasyonel hasad ve harman metodları v.s. yi kasd ediyoruz.

Bu meselelerin hepsinin verim üzerine çok büyük etkisi olduğuna şüphe edilemez. Bu yazının çerçevesi bu meseleler üzerine etraflı bir şekilde dur-

mağa müsait olmamakla beraber, bunların bâzılarının üzerinde kısaca durmak faydasız olmıyacaktır.

Evvelâ toprağın hazırlanmasında tav meselesi arid bölgelerde kuzey bölgelerde olduğu kadar önemli değilse de, gene de mahallin iklim şartlarına göre, toprağın vaktında ve usulü dairesinde verim üzerine etkisi çok büyüktür. Arid bölgelerde toprak hazırlanırken evvelâ toprakda su biriktirme, ikincisi azot toplama ve üçüncüsü yaz sıcaklarında bakterilerin sıcakdan imhasının önlenmesi düşünülür.

Arid iklim şartlarında ekim nöbeti'ne hiç önem verilmediği katiyen doğru değildir. Bu gibi şartlarda organik maddeler toprakda kuzey bölgelere nisbeten çok daha çabuk çürüdüğünden, ekim nöbetinin önemi daha büyüktür. Eskişehir'de Numan Kırıç'ın yaptığı denemede tarlada 3 yıl kaldıkdan sonra sürülen yonca anızına ekilen hububat dönüme 10 araba çiftlik gübresi verilmiş kadar fazla mahsul vermiştir. Are Snera'nın Hollanda'da yaptığı denemelerde baklagillerin gelişme ve nodozite teşekkül etme durumuna göre, tarlada biriktireceği azot miktarı hektara 100 ile 400 kilo arasında değişir. Bu sayede toprak azotca zenginleşerek baklagilden sonra gelecek yalnız ilk mahsulün değil, ikinci mahsulun da azot ihtiyacını karşılıyor. Çeşitli araştırıcılar baklagillerin hektara bıraktıkları azot miktarını şu şekilde tesbit etmişler :

Fasulya	— hektara	
Bezelye		"
Burçak		"
Kırmızı tırfıl		"
Sarı lupen		"
158 den	320	kiloya kadar
80 "	223	" "
120 "	201	" "
121 "	219	" "
50 "	270	" "

Ancak nodozite teşekkülü intaşdan 3-6 hafta sonra başladığından, baklagillerin ilk gelişmesi için az miktarda kolay eriyen nitrat şeklindeki azotlu gübre vermek çok faydalıdır.

Az gelişmiş güney ve doğu memleketlerde tarlalara gübre verilmez. Halbuki arid iklimlerde tarlalar humusca ve azotca fakirdirler. Meselâ yapılan toprak analizlerinde :

Avrupa'da	toprakda		
Hindistan'da	"		
% 0.1	— 0.17	nisbetinde	
% 0.03	— 0.17	"	nitrojen tesbit edilmiştir.

Buna göre az gelişmiş memleketlerde tarlalara daha fazla gübre verilmesi lâzım gelirken daha az verildiği aşağıdaki listeden anlaşılır :

Hollanda'da	hektara	ortalama	
Belçika'da	"	"	
B. Almanya'da	"	"	
Mısır'da	"	"	
Türkiye'de	"	"	
Pakistan'da	"	"	
İran'da	"	"	
215	kg	azotlu	gübre verilir
105	"	"	" "
72	"	"	" "
54	"	"	" "
8.7	"	"	" "
2.4	"	"	" "
0.3	"	"	" "

Arid iklim toprakları humusca çok fakir olduklarından içftlik gübresine çok müteşekkirdirler. Ancak bu yerlerde hayvan yemi çok kıt olduğundan, hayvan adedi az olduğu gibi, mevcutlar da cüssece ufak olduğundan gübre verimi de azdır. Bu sebeplerden hayvan gübresi çok az olup, olan gübre de bâzı bölgelerde yakacak olarak kullanılır veya mahdut olan sebze ve meyve bahcelerine verilir.

Hububat fiyatları bile gübre fiyatından daha yüksek olduğundan, hububat ziraatında da gübre kullanmak iktisadidir. Çiftçiler diğer yenilikleri pek ihtiyatlı karşıladıkları ve dedelerden kalma eski an'ane ve adetlerine sadık kaldıkları halde, gübreleme işini kolay benimsiyorlar ve eski atalar sözünü: "kadı aldanır, gübre aldatmaz" tabirini unutmamışlar. Bu sebepten çiftçilere önderlik etmek, gübrenin dozaj, şekil, kullanma zaman ve miktarını göstermeli, gübreyi ayağına götürmeli ve icabında harman zamanına kadar veresiye vermelidir. Yalnız gübre vermekle mahsul en az % 50 nisbetinde artırıla bilir.

Karanadas usulu tatbik edilmiyen ve her yıl ekilen sahil bölgelerimizde ne yalnız başına azotlu, ne de fosforlu gübre mahsulu esaslı bir şekilde artırmadığından, bu bölgelerde her iki gübreyi de ayni zamanda kullanmalıdır. Yeşilköy'de yapılan gübre denemelerinde dekara % 21-li ammonium sulfatdan 20 kg. ve % 18-li superfosfatdan 33 kg. verilince :

Gübresiz	dekara	84 kg
P1 N1	"	163 "
P2 N2	"	212 "

mahsul vermiştir.

Tabiatiyle toprağına ve yılın hava şartlarına göre bu rakamlar değişecektir; bir fikir edinmek için biz bu rakamları verdik. Hatta uzun zaman hiç gübre görmemiş çok zayıf bir tarlada N2 P2 gübresi mahsulu 3 misli artırmıştır.

Karanadas sitemi tatbik edilen Orta Anadolu'da ise yalnız fosforlu gübre mahsulun artmasına yetmektedir. Meselâ Ankara'da yapılan bir denemede :

Karanadas, gübresiz — dekara 113 kg
" + dekara 30 gk superfosfat 184 " vermiştir.

Eskişehir'de Numan Kıraç'ın yaptığı karanadas üzerine gübre denemesi

Mart nadası,	gübresiz	-	-	dekara	143 kg	buğday
" " +	dekara	40 kg	superfosfat	-	"	190 " "
" " +	"	25 "	ammonium	sulfat	"	144 " "
" " +	"	25 "	"	+ 40 kg superfosf.	-	264 " "

Bu denemede mart nadasında toprakda kâfi miktarda nitrat toplandığından azotlu gübre yalnız başına mahsulu artırmamıştır, halbuki mart nadasına superfosfat verilince dekardan 47 kg fazla mahsul alınmıştır. Her iki gübre beraber verilince bu artış 121 kg olmuştur.

Görülüyor ki, memleketin neresinde olursa olsun, gübre miktarı ve nevi değişmekle beraber, mahsul her tarafda gübre verilmekle esaslı bir suretde artırıla bilir.

Ekim zamanı ve tarzının da mahsul miktarı üzerine etkisi önemlidir. Çiftçilerin uzun asırların tecrübelerine dayanan kanaatlarına göre, kışın "zemheri tavına" ekilen hububat mahsul vermez, öyle ki bâzen ekilen tohum bile alınamaz.

Yeşilköy'de çeşitli ekim zamanı denemeleri yapılmıştır. Bunlardan 1954 55 ekim yılında 2 sert makarnalık ve 2 yumuşak ekmeklik buğday çeşitleri üzerine yapılan dörder tekerlürlü denemenin sonucunu buraya çıkaralım. Bu denemede standart olarak 15/X tarihli ekim yapılmış ve her 15 günde bir olmak üzere mart ortasına kadar ekime devam edilmiştir. Dört çeşidin muhtelif ekimlerde verdikleri ortalama mahsul şöyledir :

15/X/1954	ekimi	hektara	-	1 209 kg buğday
1/XI/1954	"	"	-	1 164 " "
15/XI/1954	"	"	-	1 254 " "
1/XII/1954	"	"	-	900 " "
15/XII/1954	"	"	-	422 " "
1/I/1955	"	"	-	348 " "
15/I/1955	"	"	-	314 " "
1/II/1955	"	"	-	189 " "
15/II/1955	"	"	-	313 " "
1/III/1955	"	"	-	156 " "

Havanın gidişine göre başka yıllarda yapılan denemelerden alınacak sonuçların farklı olacağı pek tabiidir; hatta ilkbahar ve ilk yaz ayları hava çok müsait olan yıllarda erken ekilen yazlıklardan kışlıklar kadar mahsul alına bileceği de muhtemeldir. Bununla beraber ekim gecikince mahsulun düştüğü ve bâzen çok fena şartlarda gec ekimlerden atılan tohumun bile alınamadığına raslana bilir. Bu hakikatı Trakya çiftçi de bildiği için 1965/6 ekim yılında sonbahar toprağı iyice ıslatan yağmuru beklemiş, gecikken yağmur başladıktan sonra toprak daima çamur halinde olduğundan buğday ekememiş ve bir çok tarlalar boş kalmıştır.

Ekim şeklinin de verim üzerine etkisi önemlidir: tohum mibzerlemi, yoksa el ile mi serpilerek diskharow, karasapan, pulluk veya tırmık ve çalı sürgü ile mi kapatılacağının mahsul miktarı üzerine tesiri inkâr edilemez.

Bunun gibi yabani ot mücadelesinin yapılıp yapılmadığının, hasad ve harman şeklinin mahsul miktarı ve temizliği üzerinde etkisi önemlidir.

Yazıyı fazla uzatmamak için bu meselelerin üzerinde durmuyor ve rakamlar vermiyoruz.

Buradaki aydınlatmalardan ziraat metodlarının verim üzerine etkilerinin ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Çiftçi bilerek veya bilmiyerek bir çok hatalar işliyor. Bunların biri kısmının ıslahı kolay olduğu halde, diğerlerininki uzun çalışma ve yatırıma bağlıdır

Çumra Kaşınhan Sulu Ziraat İstasyonunda yapılan gübre denemesinde :

Gübresiz dekara	-	140 kg buğday
33 kg superfosfat	-	238 " "
30 kg ammonsulfat		136 " "
30 " " + 33 kg superfosfat		336 " "
30 " " + 66 " "		420 " "
2 ton çiftlik gübresi		396 " "

Çeşit meselesi ve önemi.

Çeşitlerin verim, çeşitli hastalıklara, kurak, soğuk ve yatmaya dayanıklığı bakımından biri-birlerinden çok farklı oldukları bilinen bir hakikatdir.

İstihsali artırmada en sur'atlı ve en ucuz yol iyi çeşitlerin kullanılmasıdır. Yukarıda görüldüğü üzere istihsalin artmasında bir çok faktörlerin rolü vardır. Bunların arasında çeşidin diğerlerinden şu rüchaniyetleri vardır :

1. — Bir bölgenin mahsulu, hiç bir faktör sayesinde yeni ve iyi tohumluğun ekimi ile olduğu kadar kısa zamanda artırılamaz. Bir bölge için iyi bir çeşit bulunduktan sonra bu kısa zamanda üretilerek bölgenin tohumluğu değiştirilir ve bunun ekimi sayesinde bölgenin mahsulü artar.

2. — Eski değersiz çeşitlerin yerine yeni ve kıymetlisinin kullanılması ya hiç, veya pek cüz'i fazla masraf ister.

3. — Yeni çeşidin ekimi ne fazla bilgi, ne fazla iş, ve ne deziraat metodlarının değişmesini ister.

4. — Çiftçi bilmediği ve alışamadığı yenilikleri kolay - kolay kabul etmediği halde, daha iyi çeşit ekmeğe teşnedir.

5. — İyi ziraat metodlarının tatbiki ve bol gübre vermekle mahsulün esaslı bir şekilde artırılması fena çeşitle değil, ıslâh edilmiş iyi çeşitle kabildir.

Bir bölgede yetiştirilmekte olan çeşidin yerine daha verimli

ve daha yüksek kaliteli bir çeşit yerleştirmek istenince, bunu dışarıdan ıslah edilmiş bir çeşit getirterek üretmelimi, yoksa memleket dahilinde yeniden yetiştirmek mi lâzım geldiği meslesinde bahis konusu olan mahsulün nevine ve duruma göre değişir. Meselâ Bulgaristan muhacirleriyle memleketimize gelmiş olan ayçiçeğinin ziraatı önce Trakya'da, sonra da memleketin diğer bölgelerinde yayıldı. Ancak gene Bulgaristan'da gelen Orobanş paraziti ayçiçeği ziraatını ciddi bir şekilde tehdit etmeğe başlamıştır ve bunun sonucu olarak ayçiçeği ziraatı Trakya'da gerilemeğe başlamıştı: 1965 yılında Trakya'da 119 000 hektara yükselen ayçiçeği ziraatı, bundan sonra gerilemeğe başlamış ve 1960 da 83 000 hektara düşmüştü.

Bu durum karşısında Yeşilköy Zirai Araştırma Enstitüsü lakayd kalamazdı: Bir tarafdan kültür ayçiçeğini yabani ayçiçeği ve yerelması ile melezlemeğe çalışırken, diğer tarafdan Rusya'dan orobanşa dayanıklı çeşitler getirmeğe teşebbüs etti. Daha 1959 yazında Rusya'dan Yugoslavya'ya giden vapurdan Tekirdağın'da bir miktar orobanşa dayanıklı tohumdan numune aldırmağa muvaffak oldu. 1960 yılında bunun denemesini yaparken "Unilever" yağ sanayii şirketi vasıtasiyle Rusya'dan 1 ton kadar tohum getirmeğe teşebbüs etti. Ertesi yıl "Unilever" şirketi bu tohumluğu getirmeği başardı. Getirtilen bu çeşit gerek mahsul miktarı, ve gerek yağ verimi bakımından o vakte kadar ekilmekte olan çeşitlerden çok üstün olduğundan, kendisinin yeni çeşit yetiştirmekden vaz geçti ve 2-3 yılda bütün bölgenin tohumluğunu değiştirdi.

Bu misal de bize gösteriyor ki, bâzı hallerde yabancı memleketden hazır, yani tslah edilmiş bir çeşit getirterek onun denemesini yaptıkdan sonra yaymak hem çok ucuz, hem de çok kısa zamanda mahsulün artmasında çok önemli rol oynıya bilir. İkinci böyle bir örnek verebilmek için gene Yeşilköy'ün 1929 yılında Tarım bakanlığı vasıtasiyle İtalya'dan getirtdiği "Mentana" buğdayını kayd edebiliriz. Bu buğdaydan Adapazarı, Eskişehir, Adana, İzmir, Söke, ve Edirne'ye gönderdi. Trakya ve Eskişehir'de tutunamadığı halde, Adapazarı ve Söke'de kısa zamanda yayıldı. Bilhassa Adapazarı ovasında ekilmekte olan ve her yıl karapas ve yatmadan muazzam zarar gören adına "İngiliz buğdayı" denen turgidum buğdayının yerini aldı on milyonlarca liralık fazla gelir temin etti.

Ancak her tarafda ve her mahsuldan yabancı ıslah edilmiş çeşitleri getirterek üretme sayesinde başarı elde edilemez. Meselâ buğdaydan ne Ankara'da, ve ne de Yeşilköy'de bu alanda başarı elde edilememiştir. Hele Yeşilköy'de bu yolda çok gayret sarf edildiği halde bir sonuca varılamamıştır. Yeşilköy'de yalnız Akdeniz havzasının, diğer Avrupa memleketlerinin ıslah edilmiş çeşitlerinin aşa-yukarı hepsi, Kuzey ve Güney Amerika memleketlerinden bir çok ıslah çeşitleri denendiği halde, bunların hiç birisinin üretilmesine geçilememiştir. Bu sebepden memleket çeşitlerinden seçme (seleksiyon) yolu ile yetiştirilen çeşitlerin üretimine geçilmiştir. Bu usul ile yetiştirilen çeşitler köy çeşitlerinden % 20 - 25 nisbetinde fazla mahsul veriyorlar.

Daha iyi bir sonuç elde etmek için mutlaka melezleme ıslahcılığına başlamak lâzım geldi. Melezlemelerden çok verimli çeşitler elde edildi ise de, Yeşilköy ve Trakya'da zaman-zaman tahribat yapan karapasa dayanıklı bir çeşit elde edilemedi. Denemelerde pasa yakalanmadığı yıllar dekara 600 kg kadar mahsul veren en iyi melez çeşit namzetleri, çoğunlukla pasa yakalandığından, en doğru yol, Mentana da olduğu gibi, melezleme yolu ile karapas tahribata başlamadan evvel olgunlaşma hassasını bunlara kazandırmaktı.

Zaten gerek bütün Avrupa'da, ve gerek diğer memleketlerde bu gün ekilmekte olan en verimli çeşitler melezleme yolu ile elde edilmiştir. Seleksiyon usulu ile yetiştirilen çeşitler köy çeşitlerinden ancak % 20 - 25 nisbetinde mahsul veriyorlar. Halbuki melezleme yolu ile elde edilen çeşitlerden bâzıları % 100, hatta daha fazla mahsul vere bilirler.

Kanaatımızca memleketin her tarafında iyi çeşit yetiştirmek suretiyle memleket istihsali en az % 50 nisbetinde artırılabilir.

Çeltikden de bir misal vermek lâzım gelirse, Güney Fransa'da öteden beri İtalyan çeşitleri ekilirdi ve bunlardan bilhassa "Balila" çeşidi (% 80 nisbetinde). Ortalama olarak bu çeşit orada dönüme ortalama olarak 400 kg mahsul verir. Fransızlar daha fazla mahsul almak istiyorlar. Fazla gübre verilince bu çeşit yatıyor. Bu sebepden bu çeşidi Fransızlar melezlemeğe başladılar ve "Sezia" ile "Balila"nın melezinden daha verimli ve yatmıyan "Balesia" çeşidini, "Stier" çeşidi ile melezinden "Balistir" çeşidi elde etmişler. Bildirildiğine göre her iki çeşit de melezlemede kullanılan ana ve baba çeşitlerinden çok daha verimlidirler.

İSTİHSAL VE İHRACATIN ARTIRILMASINDA ZİRAİ MÜCADELENİN ROLÜ

Arslan KARABAĞLI
Ziraat Yüksek Mühendisi

Artan nüfusun beslenmesi ve devamlı ihracat yapılması ziraî istihsalin artışına bağlıdır Gübreleme, sulama, toprak ıslahı gibi tedbirlerin hepsine, istihsalin artırılması için baş vurulan teknik çarelerdir. Bu tedbirlerin tatbikata intikalı sırasında yapılan masrafların ve çekilen zahmetlerin boşa gitmemesi, ancak ziraî mücadelenin zamanında yapılmasiyle mümkündür. Beklenmedik bir anda ortaya çıkan ve süratli bir yayılma kabiliyetine sahip olan her hangi bir hastalık veya haşere, yapılan bütün olumlu çalışmaları kısa zamanda yok edebilir. Hastalık ve haşerelerin teşhisi, bunlara karşı uygulanacak mücadele usullerinin tesbiti diğer kültürel tedbirlerde olduğu gibi, çiftçi tarafından bizzat ve kolaylıkla yapılacak işlerden değildir. Zira, yanlış yapılan bir teşhis, yanlış bir ilâcın kullanılmasını gerektirecek ve buda çiftçiyi zarara sokacaktır. Görülüyor ki, konu, diğer tedbirlere kıyasla ayrı bir özellik taşımaktadır. Bu özelliği gözönünde bulunduran Ziraî Mücadele Teşkilâtı, iktisadi mahiyette zarar yapan hastalık ve haşerelerle hangi zamanlarda, hangi ilâçlarla, nasıl mücadele edileceğini, çeşitli yollarla çiftçiye öğretmeye ve demostrasyon yolu ile fiilen göstermeye, teşhisi mümkün olmıyanları Araştırma Enstitülerinde teşhis ettirmeye gayret etmektedir. Bu çalışmalardan gittikçe daha olumlu sonuçların alındığı görülmektedir. Örneğin, tütünlerimize 1962 yılında arız olan Mavi Küf hastalığı, ilk yıllarda geniş ölçüde zarara sebebiyet verdi. Fakat, Mücadele Teşkilâtının devamlı gayreti sayesinde, çiftçi, ilâçlama tekniği ve ilâçların nasıl ve hangi zamanlarda kullanılacağını öğrendi ve bu suretle de mahsulünün fazla zarara uğramasını ve değerinden kaybetmesini önlemeye muvaffak oldu. Bu durum turunçgiller, şeftali, üzüm, pamuk, fındık gibi ürünlerimizde de böyledir. Yani, çiftçi, Mücadele Teşkilâtının teknik rehberliği ve yardımı ile kendi bağını, bahçesini, tarlasını, hastalık ve haşerelerden korumaya ve gerektiği zamanlarda mücadele etmeye çalışmaktadır. Çiftçi, bu şekildeki çalışmasiyle hem kendi mahsulünü zarardan kurtarmakta hemde memleketin milyarlarla Türk Lirasını baliğ olan zarara girmesini önlemektedir.

Mücadele yapılmadığı takdirde hastalık, haşere ve yabancı otların bitkilere verdiği zarar nisbeti ortalama olarak % 20 i bulmaktadır. Bu % 20 zarar oranı, gelişmiş memleketlerin yaptığı hesaba dayanmaktadır. Az gelişmiş memleketlerde, bu konuda henüz kayde değer bir çalışma olmadığı için, zarar nisbetinin % 20 mi yoksa % 50 mi olduğunu söylemek mümkün değildir. Buna rağmen, bir çok imkânlardan yoksun olan bu memleketlerdeki yıllık zarar oranını % 20 nin çok üstünde tahmin etmek mümkündür.

Bu hususta bir fikir verebilmek amaciyle, Birleşik Amerika Devletlerinde meydana gelen zarar miktarını belirtmeye çalışacağız.

Amerikan Tarım Bakanlığının uzun çalışmalara ve tecrübelere dayanarak verdiği bilgiye göre (Kaynak : Gesunde Pflanzen, April 1966 Heft 4, S: 79), bitki hastalık ve haşerelerinin Amerikan iktisadiyatına verdiği yıllık zarar miktarı, 10 milyar 413 milyon 495 bin do-

lardır. Bunun 3 milyar 658 milyon 754 bin dolarını hastalıklar, 3 milyar 870 milyon 268 bin dolarını haşereler. 372 milyon 335 bin dolarını nematodlar ve 2 milyar 512 milyon 120 bin dolarını ise yabancı otların verdiği zarar teşkil etmiştir. Bugün Amerika'da tarıma elverişli arazi miktarı 185 milyon hektar olduğuna göre, hastalık ve haşerelerin yıllık olarak verdiği 10 milyar 413 milyon 495 bin doları bu miktara bölersek, hektar başına isabet eden zararın 56 dolar civarında olduğunu görürüz.

Türk Lirasiyle 100 milyarın üstünde olan bu zarar, memleketimizin en az 6 yıllık bütçesine tekabül etmektedir. Eğer bu zarar önlenebilseydi, bununla, adam başına yılda 250 dolardan 50 milyon insanı beslemek mümkün olurdu.

Amerika gibi maddi ve teknik bakımdan geniş imkânlara sahip olan bir memlekette, hastalık ve haşerelerin hektar başına verdiği zarar 56 dolar olursa, bunun, her bakımdan büyük imkânsızlıklar içinde bulunan az gelişmiş memleketlerde daha fazla olması gerekir.

Bugün dünyada tarıma elverişli arazi miktarı 1 milyar 449 milyon hektardır. Bu miktarı 56 dolarla çarparsak, hastalık ve haşereden dolayı meydana gelen mahsül kaybının dünyada yıllık olarak 81 milyar doların üzerinde olduğunu görürüz. Bu miktar para ile en az 400 milyon insan beslenebibilir ki, buda yiyecek sıkıntısının şiddetle hissedildiği bir zamanda büyük önemi haizdir.

Bu açıklamalarda gösteriyor ki, dünyanın açlık tehlikesine maruz kalmasında, hastalık ve haşerelerin önemli rolü vardır.

Hastalık ve haşerelerin ziraî ürünlere verdiği zararın büyüklüğü, rakamlarla ortaya çıkıldığı zaman daha iyi anlaşılmakta ve insanoğlunun konunun üzerine eğilmeye zorlamaktadır. Ayrıca hastalık ve haşereler, ürünlerin kalitesini de düşürmekte ve böylece ihracatın artırılmasına engel olmaktadırlar.

Alıcı memleketler, genellikle hastalık ve haşereden ari ürün istemektedirler. Bu hususı ,ileri sürdükleri şartların başında gelmektedir. Bundan başka tüketilen hastalıklı ve haşereli ürünlerin, insanlarda çeşitli hastalık ve arızlara yol açtığı ilmen ispatlandığı ve yayımlandığı için, alıcı memleketler bu konuda daha da hassas davranmaktadırlar. Ayrıca bu memleketler, satın aldıkları ürünlerde yurtlarına bulaşmasından korktukları hastalık ve haşere tesbit ettikleri takdirde, bunları reddetmektedirler. Örneğin, memleketimiz içinde önemli bir pazar durumunda olan Federal Almanya, 1964 yılında ithal ettiği 10 348 500 ton ürünü tehlikeli hastalık ve haşere yönünden muayene ederek bunun 9413 tonunu, bulaşık olduğu için reddetmiştir Bu durumun, ihracatçıyı büyük zararlara soktuğu ve dolayısiyle ürünü geri çevrilen memleket için, kötü bir propaganda vesilesi olduğu muhakkaktır. Bu açıklamalardan da anlaşılıyor ki, hastalık ve haşereler, hem iç hem de dış ticaretin gelişmesine engel teşkil etmektedirler.

Bütün bu zararların önlenebilmesi için, ziraî mücadeleyi benimsememiz ve onu teşkilâtın verdiği teknik talimata ve haşerenin biolojisine uygun olarak zamanında yapmamız lâzımdır. Mücadeleden olumlu sonuç alabilmek için, her çiftçinin kendi tarlasını, bağını ve bahçesini ilâçlaması lâzımdır. Birisi ilâçlar, öteki ilâçlamazsa, haşere veya hastalık bir müddet sonra ilâçlanan bahçeye de bulaşacağından, yapılan ilâçlamadan beklenen sonucu elde etmek mümkün olmaz.

Bugün sanayi memleketlerinde arazi az, nüfus fazladır. Onun içinde bu memleketler yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak için dışardan ziraî ürün satın almaktadırlar. Nüfus arttıkça, satın alacakları ürün miktarı da artacaktır. Ona göre, bu fırsattan faydalanarak sanayi memleketlerinin yapacakları ithalâta daha geniş ölçüde katılmamız lâzımdır ki, ilerisi için mallarımıza daimi ve emin pazarlar bulabilelim.

Kısaca ziraî istihsalin ve dolayısiyle ihracatın devamlı olarak artırılabilmesi için, ziraî mücadeleye ön plânda yer vermemiz ve onu benimseyerek yapmamız lâzımdır. Bu husus iktisadiyatı tarıma dayanan memleketimiz için büyük önemi haizdir.

Ziraî Mücadele Teşkilâtına çalışmalarında yardımcı olur ve tavsiyelerine dikkat edersek, bu işteki başarı şansımız daha fazla olur.

Dünyanın açlıkla savaştığı bir zamanda, hastalık ve haşerelerin verdiği yıllık 81 milyar dolarlık zararın, dünya devletlerini bu yaratıkların mücadelesine daha fazla önem vermeye zorlıyacağı muhakkaktır.

JAPONYADA SU VE ARAZİ KULLANMA DURUMU

Tercüme Eden
Mahmut OKCAY

Japonya'da Su ve Arazi Kullanma Durumu.

Japon Adaları kuzey güney istikametinde 2000 Km. lik bir mesafeye sahiptir. En geniş kısımları ise sadece 300 Km. kadardır. Adaların tam orta kısmında 2000 - 3000 metreye kadar yükselen sıra dağlar vardır. Bu dağlardan çıkan akarsular her iki taraftaki denize akmaktadır. Bu nehirler umumiyetle kısa boylu ve ziraat arazileri de genellikle sahil ovalarından ibarettir. Sadece ziraat arazileri değil fakat aynı zamanda sanayi kolları, ve büyük şehirler de sahillerdedir. Bununla beraber ziraat arazisi, Japonya'nın umumî arazisi içerisinde çok az miktardadır. Meselâ 15 C° meyilli arazilerde dahil olmak üzere Japonya'nın umumi ziraat arazisi toplam Japonya arazisinin % 27 si kadardır. Bu araziler üzerinde de ziraattan gayri endüstri sahaları, evler, ticari sahalar ve nakliye merkezleri de yerleşmiştir. Böylece ziraate müsait arazi mümkün olduğu kadar azaltılmış durumdadır. Aşağıdaki Tablo 1'de Japonya'da ziraat arazileri kullanış durumu gösterilmiştir.

Japonya'nın toplam arazisi (37.270.000 Cho) Amerika'nın California eyaletinden (41.350.000 Cho) daha küçüktür. Japonya'nın nüfusu 90 milyondur. Onun için Japonya'da nüfus başına 0,41 Cho arazi ve yukardaki Tablo 1. de görüldüğü gibi ekili arazinin toplam sahadaki nisbeti de % 16,3 dür. Şayet ziraat arazisine çayırlık sahaları da ilâve edecek olursak ziraat arazisinin toplam arazideki nisbeti % 20,0 olmaktadır. Batı memleketlerinde ekili arazilerin toplam arazideki nisbetleri % 30-50'ye kadar battâ buna çayır arazileride ilâve edersek bu nisbet % 60 - 80 e kadar çıkmaktadır. Meselâ; İngiltere'de ekili arazi nisbeti % 30 ve toplam ziraat arazisinin nisbeti ise % 50 dir. Böylece Japonya ile diğer memleketleri mukayese ettiğimizde, Japonya'daki nisbetin çok düşük olduğu açıktır.

Not : 1 Cho = 1,008 hektardır.

Japonyada ziraî nüfus nisbeti % 40 dır. Ziraî nüfusun, ziraat arazisinde 1 Cho'ya isabet eden miktarı 2,5 dır. Bu İngiltere'dekinin 2,3 misli, Hindistan'dakinin 4 misli ve Amerika'dakinin de 90 mislidir. Böylece birim ziraat sahasındaki ziraî nüfus yoğunluğu bakımından Japonya dünyada birincidir.

6.060.000 Cho ekili ziraat arazisinin 3.350.000 Cho sunda çeltik ziraatı ve 2.710.000 Cho sunda da diğer ziraî mahsuller hakimdir. Bu ekim sahaları ekseriyetle nehir boyunca uzanan alluvial sahalarda ve sahil ovalarındadır. Düşük meyilli araziler umumiyetle asırlardan beri üst üste ekime tabi tutulmuştur. Dağlar arasındaki ve tepelik yerlerdeki araziler de aynı şekilde kullanılmaktadır. 40 C° meyilin üzerindeki arazilerde teraslanmak suretiyle kullanılmaktadır. Bundan düşük meyilli arazilerde de şeritvari ekim tatbik edilmektedir.

Arazi kullanma durumu Japonya'nın doğusunda (Tohoko ve Hokkaido) batıya nisbeten daha düşük nisbettedir. Batıda (Chugoko, Shikoko, Kinki, Tokaî ve Kyushu) taban araziler fazla olduğundan arazi kullanma durumu doğuya nisbeten daha yüksektir.

Bölgeler	Toplam saha (A) 1000 Cho	Ekili Saha (B) 1000 Cho	Ekili Arazinin Toplam Araziye Nisbeti B/A x 100 (C) %	Ziraatte Kullanılan Arazi (Çayır+B) (D) 1000 Cho	Ziraat Arazisinin Toplam Sahaya Nisbeti (D/A x 100) %
Hokkaido	7.915	930	11.8	1310	16.0
Tohoku	6.741	996	14.8	1450	21.5
Kanto, Tosan	5.847	1333	22.8	1474	25.2
Hokuriku	2.550	447	18.7	486	19.1
Tokai, Kinki	4.895	765	15.6	821	16.8
Chugoku, Shikoku	5.091	719	14.1	871	17.1
Kyushu	4.232	843	20.0	1025	24,3

KAYNAK: Japonya'nın toplam arazisi coğrafî etüdler enstitüsünden, toplam ziraat arazisi ve ekili arazilerde Ziraat ve Orman Bakanlığı yayınlarından alınmıştır (1956).

İklim hususiyetleri de bölgelerde farklılıklar göstermektedir. Gerek meyil durumu, gerek faklı iklim hususiyetleri ve gerekse doğu batı arasında nisbet farkı büyük olan bu hususiyetler Japonya'da üniform bir ziraatı mümkün kılmamaktadır. Misal olarak çeltik ziraatını, istihsalini ve ton başına verimi ele alırsak Tablo 2'de görülebileceği gibi 8 Bölgeye ayrılmış olan Japonya'da durum birbirinden tamamen farklıdır.

N o t : 1 Ton = 0.1 Cho = 1 Da.

Tablo. 2 Bölgelerin Ziraî Karakteristikleri.

Hokkaido :

1 — Bu mıntıkada soğuk havanın ziraatte zararı çok yüksektir. Bunun için mahsul seçimi ve arazi kullanma durumu tenebbüt devresindeki en düşük sühunete göre ayarlanmıştır.

2 — Hususiyle bu bölgenin arazisi volkanik küllü ve ağır balçıklı topraklardan ibarettir.

3 — Burada geliştirilmemiş bir çok araziler bulunduğu gibi taban arazilerde dahi geliştirilmemiş bir çok arazilere rastlamak mümkündür. Topraklarında drenaj durumu fakirdir.

Tohoku :

1 — Bir çok yerler meteorolojik durum itibariyle müsait değildir. Tenebbüt müddeti kısadır. Beklenmedik zamanlarda soğuk hava dalgası büyük zararlar yapmaktadır.

2 — Yalnız bazı kısımlarda ikinci derecede önemli olan buğday ve arpa ziraatı yapılmaktadır.

Bilhassa ilk bahar ve sonbaharda büyük miktarda işçi ihtiyacı duyulmaktadır. Bu sebepten bir çok kısımlarda ikinci mahsul ziraatı mümkün olamamaktadır. Zirat çeltiğin ekim ve hasat zamanları için kâfi miktarda işçi temin edilememektedir.

3 — Araziyi geliştirme ve toprak ıslahı çalışmaları ağır inkişaf etimştir. Arazi ıslahı çalışmaları çok yenidir. Bir çok yerlerde arazi dikkatsizce ve ekstensif ziraat metodlarıyle kullanılmış olduğundan halen geliştirilmemiş sahalar mevcuttur.

KANTO, TOSAN Shizuka dahil Gifu hariç)

1 — Drenaj kifâyetsizliği vardır ve çok düşük kotta arazi mevcudiyetide hâkim durumdadır. Geniş nehirlerin mansap kısımlarında bilhassa TONE ve EDO taraflarında drenaj kifâyetsizliği vardır.

2 — Birçok vadi ovaları ve çeltik tarlaları vardır. Dağlar arasındaki bilhassa suyu muhafaza edemiyen ve ayrıca drenajı bozuk çeltik tarlalarına sulama suretiyle ilâve su verilmektedir.

3 — Eylûl ayında iklim tamamen değişik bir durum arzeder.

4 — Çeltikten gayrî diğer mahsüller daha fazla olup bunlar sulanmazlar, Toprakta volkanik kül mevcudiyeti fazladır.

HOKURİKU

1 — Çok yağışlıdır. Kış aylarında yağmur ve kar yağışları çok fazladır. Güneşli zamanlar çok nadirdir. İkinci mahsül ekimi imkânsızdır.

2 — Su ile kaplı birçok araziler vardır. Mıntıkanın % 70 i çeltik ziraatından dolayı su ile kaplıdır. Çeltik ziraatında işçilik ücretleri çok yüksektir. Genellikle iş gücü olarak sığır ve bazende makinadan istifade edilmektedir.

3 — Çeltik ziraatı umumî ziraat arazisinin % 80 inini kaplamaktadır.

4 — İslâhı mümkün birçok göl vardır.

5 — Sahil kısımlarında yer, yer kumlu tepelerde rastlanır.

TOKAİ, KİNKİ (Gifu dahil Shizuoka hariç)

1 — Birçok çeltik tarlaları vardır. Bu mıntıkada bazı faktörler yüzünden çeltik verimi düşüktür. Bu mıntıkada çeltiğin tarihçesi çok eskidir ve arazi kullanma durumu üst sınırına erişmiştir.

2 — Yaz aylarında yağış azdır. Yağışın aylara dağılışı da iyi değildir.

CHUGOKU, SHİKOKU

1 — Bu bölge bilhassa Ağustos ve Eylûl aylarında tayfundan çok zarar görür. Bu periodlar bilhassa çeltik ziraatine çok zarar verir.

2 — Bu bölgede de birçok çeltik tarlaları vardır. Fakat, gerek klimatik faktörler ve gerekse toprakların fakir oluşundan dolayı dekara verim düşüktür. Yazın ısı yüksektir.

3 — Yaz aylarında yağış azdır. Bu mıntıkada çok az akarsu vardır. Bazı kısımlarda çoraklaşmalar görülmektedir.

4 — Geniş miktarda bataklık arazi vardır. Bunlar umumiyetle deniz sahilindedir.

5 — Birçok kısımlarda sulama suyu azdır. Drenaj durumu bozuk ve sahil boyunca kum tepeleri vardır.

6 — Shikoku tarafında birçok meyilli araziler vardır. Bu kısımlarda da toprak erozyonu büyük zaralar tevlit etmektedir. Arazi ve iş productivitesi oldukça düşüktür.

KYUSHU

1 — Bu mıntıkada fırtına, tayfun ve taşkın zararları fazladır. Bilhassa çeltiğin başak tutma devresinde tayfun sık sık olur. Ve büyük zararlar tevlit eder.

2 — Çeltiğin mahsül verimi oldukça düşüktür. Uzun yıllar boyunca ikinci mahsül olarak buğdayda yetiştirilmiş bu sebebden dolayı arazinin verimliliği azalmıştır. Bilhassa yazın ısı fazla, yüksek olunca çeltik verimi düşük olmaktadır.

3 — Genellikle arazi yapısı volkaniktir. Bu yüzden de verimlilik düşüktür. Araziler umumiyetle erozyona maruzdur. Bazı bölgelerde arazi çok dik meyillidir.

4 — Ariake denizinin sahili boyunca bataklık araziler vardır.

Yukardaki tabloda görüldüğü gibi bugün Japonya'da arazi kullanma çok karışık bir vaziyet arzetmektedir.

Genellikle ekili (6.060.000 cho) arazinin % 55 i çeltik ziraatına tahsis edilmiştir. Arazi kullanma nisbeti diğer memleketlerle mukayese edilirse çok düşüktür. Buna rağmen monocultur ziraatı yapma bakımından batı ülkelerine nazaran yüksek bir nisbet göstermektedir. Bilhassa iki sene içerisinde üç mahsül ziraatı yapılmaktadır. Batı memleketlerinde arâzinin % 10 unun boş bırakılmasına mukabil Japonya'da yıllık arazi kullanma nisbeti %146 dır.

Genellikle batı ülkelerine nazaran Japanya'da yağış daha fazla ve tenebbüt müddeti uzundur. Kışları iklim umumiyetle mülayimdir. Janponya'da arazinin kıt olmasından dolayı ziraat arazisini kullanma bakımından azamî derecede büyük gayret sarfedilmektedir. Bir ziraî yılda iki mahsül bazan üç mahsül ekme yoluna gidilmektedir.

Çok iyi bilindiği gibi çeltik ekimi Japon ziraatının esasını teşkil etmektedir. Su imkânı olan her yerde çeltik ziraatı hakimdir. Daha ziyade, diğer mahsüller su probleminin kifâyetsiz olduğu bölgelerde ekilmektedir. Genellikle çeltik daha ziyade kuzey kısımlarda ve HOKKAİDO'nun ortalarında hakim durumdadır.

Japonya bir tarafta Asya kıtası ve bir tarafta da pasifik okyanusu ile çevrili olup her

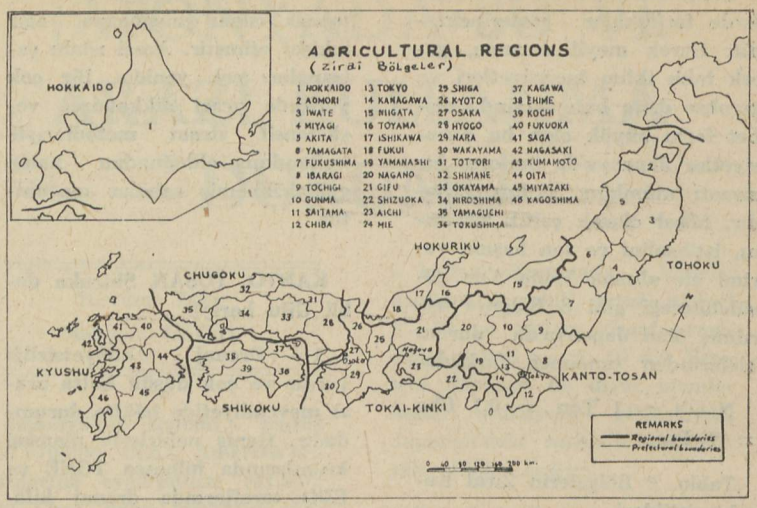

iki tarafında nemli hava akımlarına maruz bulunduğundan bol yağışlıdır, ve bu durum ziraatın lehine tecelli etmiştir. Bu durumda Japonya Muson rüzgârlarının hakim olduğu bir arazidir denilebilir. Kış aylarında bilhassa kuzey batı taraflarına doğu Sibirya'dan gelen soğuk hava dalgaları mevsimlik rüzgârlar olarak deniz sahili boyunca kar yağışları getirmektedir. Yaz aylarında havalar umumiyetle iyidir. Güney denizlerinden esen rüzgârlar hakim durumdadır.

Yağmur çokca haziran ve Temmuz aylarında düşmektedir. Zira bu aylarda sıcak havalarla soğuk hava akımları Japonya üzerinde karşılaşmaktadır. Hususiyle sonbaharda sağnak halinde yağışlar ve tayfunlar görülmektedir. Böylece Japonya'da ortalama yağış 1600 mm. dir. Buna mukabil dünya yıllık yağış ortalaması 860 mm. dir. O halde Japonya yağmur ve su rezervî bakımından zengindir denilebilir. Yıllık yağış ortalaması bilhassa mahsüllerin tenebbüt devresinde (Marttan - Hazirana kadar ve Aralık ayında) 570 mm. dir. Ayrıca Mayıstan Ağustos ayına kadar da ortalama 660 mm. yağış düşmektedir. Bunun için çeltikten gayrî, ikinci mahsül addedilen hububatta sulama suyuna ihtiyaç yoktur. Çeltik mahsulünün productivetesi diğer mahsüllerin (buğday) moduktivitesinden yüksektir. Bunun neticesi çiftliklerde çeltikten gayrî mahsüller tamamlayıcı mahsül hüviyetindedirler.

Japonya'da çiftçi çeltik ziraatından gayrî ziraat kolaariyle çok az ilgilenir. Bundan dolayı sulama imkânları zor olan yerlerde hububat ziraatı tercih edilmektedir.

Japonya'daki bu su bolluğu, sulamada, enerji istihsalinde şehir kullanma suyunda ve endüstride su kullanmada büyük faydalar sağlamaktadır. Diğer taraftan su büyük zararlarda tevlit etmektedir. Japonya'da tayfunlar hemen her sene olmaktadır. Geniş mikyasta taşkın zararları da görülmektedir.

"Nihyako - toka" yani her ikiyüz onuncu günde bir veya "Nihyaku - Hatsuka" yani iki-

yüz yirminci günde bir zararlar kendini gösterir. Bu günler mahsüller için kritik günlerdir. Bu günler genellikle 3-4 şubattan başlayarak 210 uncu veya 220 inci günler olarak Eylûl 10 veya 20 sine rastlamaktadır.

Çiftçilikte Zirai Kredi ve Önemi

Sabahattin SAVCI *
Ziraat Yüksek Mühendisi

Dünya'nın her yerinde olduğu gibi memleketimizde de çiftçilik denince akla toprak, su vesair meteorolojik şartların ortaya koyduğu bir düzen geliyorsa da ben, çiftçiliğin tabiat kanunlarından faydalanılarak toprak üzerinde bir kâr ve kazanç sağlamak maksadile yapılan ekonomik bir faaliyet şeklinde tarif ederken bu faaliyetin hareket noktasını da -para- olarak kabul etmekteyim. Esasında arazi (toprak) -sermaye - insan gücü (işçilik) diye mütalâa ettiğimiz bu üç istihsal faktörü tarım aleminin düğüm noktalarıdır. Bunları bilmek ve çözümlemek gerekir. Tarımımızda bilhassa sermaye mahduttur. Ziraî üretimi bol ve iyi kalitede arttırmak, çiftçi ve köylülerimizin hayat standardını yüksek seviyede kredi kaynağına ihtiyaç vardır. Bugün de kabul etmek gerekirse tarım sektöründe kredi, çiftilerimiz için bir problem halinde devam edegelmekte, ancak hükümetin bu konudaki hassasiyetiyeti ve ilgisi müşahede olunmaktadır. Milli istihsalimizin artışı birinci derecede krediye bağlı bulunmaktadır. Kredi kelimesi lâtincede güvenmek anlamındaki Credere sözünden gelir.

Memleketimizde üretimin çoğalmasını engelleyen sermaye yetersizliğinin giderilmesinde bir ziraî işletme sahibinin başvuracağı yol kredi ve nihayet bankadır. Nüfusunun büyük bir çoğunluğu ziraatle iştigal eden bir toplumun kalkınması, onun refahı için çeşitli kredi kurumlarının mevcudiyeti şarttır. Çiftçilerimiz sermaye kifayetsizliği sebebile iyi evsaflı tohumu, fide, fidan, gübre, alet ve makinasını, damızlık hayvanını istenilen miktar ve zamanda temin edememektedir.

Kanaatımızca devletin plân ve programlarında da ifadesini bulan üretim hedeflerine erişebilmek, artan nüfusu besleyebilmek için çiftçiye hareket kabiliyetini bahşeden ziraî kredi meselesini ehemmiyetle ve öncelikle ele almak gerekir. Gerek Tarım Bakanlığının ve gerekse T.C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğünün bu konuda gayret ve mesai sarfettiklerini öğrenmiş bulunuyoruz. Ancak, Türkiye Ziraat Odaları Birliği bunun daha müsbet neticesini görmek istemektedir. Sektörler itibarile kredilerin dağılışını inceleyecek olursak, milli gelirimizn % 40 dan fazlasını ve ihracaatımızın en önemli kolunu teşkil eden tarım sektörüne verilen kredinin az ve ihtiyacı karşılayamadığı görülmektedir. Meselâ Türkiye Ziraat Odaları Birliği'nin yapmış olduğu bir çalışmada Cumhuriyet Merkez Bankasının 1964 yılı 7 No= lu aylık bültenine göre, aynı yılın beşinci ayı sonu itibarile Türkiye'de bankaların özel sektöre açtığı kredilerin toplamı 10.122.000.000 Tl. dır. Bunun içinde ziraî krediler 2.232.000.000 liradan ibaret olup Ticarî krediler 5.927.000.000 lirayı tutmakta, bakiye 2.232.000.000 lira ise, küçük esnaf, mesken ve sair kredileri teşkil etmektedir. Mamafih, yine öğrendiğimize göre ziraî krediler büyük ölçüde arttırılmakta ve ödeme şartları kolaylaştırılmaktadır. Meselâ şahıs başına verilen büyük çiftçi kredisi 4 bin liraya, donatım kredisi 10 bin liradan 15 bin liraya çıkarılmaktadır. Yine meselâ kısa vadeli kredilerin vadeleri bir yıldan iki yıla çıkarılacaktır. Bu yıl içinde ödenecek ziraî krediler toplamı, geçen yıla nazaran önemli bir artış göstererek 4 milyar lirayı bulacaktır.

Yurdumuzda ziraî kredi sağlayan kurumların başında T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri gelmektedir. Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi, Et ve Balık Kurumu, Türkiye Ziraî Donatım Kurumu çeşitli ürünler için kredi vermektedirler.

Para denetleme şeklinde izah edebileceğimiz kontrollu ziraî kredide ilk defa Şeker Şirketi tarafından memleketimizde uygulanmıştır. Entansif ziraatin iyi bir örneğini veren şeker pancarı ziraatinin yerleşmesi bu sistemle mümkün olmuştur.

Rasyonel bir kredi politikasının yürütülebilmesi, takip edilebilmesi için mevcut organizasyonun islâhı, kaynakların arttırılması, sistemin yeniden düzenlenmesi gerektiği hususundaki düşünüş ve görüşler hakim bulunmaktadır.

3202 ve 440 sayılı kanunlara göre kurulan Ziraat Bankası ziraî kredi ile birlikte her türlü mevduat kabul etmektedir. Zirai sahada yetişmiş bir teknik eleman kadrosu istenilen miktarda değildir. Zirai Kredinin faydalı olabilmesi için kredi ile birlikte çiftçilerimize teknik bilgi verilmeli, tavsiyelerde bulunulmalı, ziraî üzretim de mahalline sarfiyatı sağlıyacağı bir mekanizmanın kurulması arzu edilmektedir. Ziraat Bankasının da Tarım Bakanlığın bağlanmasını zaruri görmekteyiz. Ayrıca kredi kaynaklarının arttırılması bakımından özel bankalarında bu alanda yardımcı olmaları AID yardımlarından yeni fonlar sağlanmalı, kredilerin tevzii zamanında ve yeteri kadar çiftçilere verilmelidir. Tatbik olunan ziraî kredi faiz nisbetleri üzerinde de durulmalıdır. Teminat konusu da önemlidir. Bankaların Toprak değer baremi düşüktür. Bunun icap ve ihtiyaçlara göre tadili cihetine gidilmelidir. Zi-

(Devamı sayfa 29 da)

* Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Sekreteri.

"Netice Demonstrasyonları"nın Tarım Üretim Gücündeki Rolü

Uğur DEMİRAY
Ziraat Yüksek Müdendisi

Türkiyemiz, esas itibarile bir tarım ülkesidir. Bu gerek tarımın millî ekonomiye iştirak payı ve gerekse de nüfusun yerleşme ve geçim şekli yönünden, artık bilinen bir gerçektir. Oysaki yurdumuza ekonomik şahsiyet bakımından "tarımsal" bir karakter veren unsurlar, maden cevheri azlığı ve bunun yanında mamûl veya yarı mamûl madde üretecek sınaî tesisler kifayetsizliğidir.

İşte bu gerçekler, dikkati ister istemez tarım üzerine çekmektedir. Madem ki bir tarım ülkesiyiz ve millî ekonomimizde en büyük pay tarımındır, şu halde millî refah ve kalkınmanın da, tarımın üretim gücü ile direkt olarak ilgili olacağı şüphesizdir.

Tarımın üretim gücünde miyâr, randımandır. Randımanın ise en basit tarifi, "birim dekar veya hektara isabet eden, Kg. olarak verim" dir. Lakin 1964 istatistiklerine göre, başlıca tahıl ürünlerimizde randıman, (Hektar 1 Kg. olarak).

Buğday	1054
Arpa	1163
Yulaf	1050
Çavdar	1341
Mısır	1470 olup

çok düşüktür. Bundan da çıkacak netice şudur : "Biz yurt topraklarından tam olarak istifâde edemiyoruz"

Şu halde millî varlığımızı ilgilendiren bu hayatî sorunu, Türk Tarımı lehine çözebilmek için, bu konu üzerine dikkatle eğilmek icabediyor. Şöyleki; Yurt topraklarının tamamına yakın büyük cüz'ü bugün köylümüzün elindedir. Yine başta Teknik Ziraat Müdürlükleri merkez ve taşra teşkilâtı olmak üzere, yüzlerce müessese ve onun binlerce teknik adamı, bugün bu sabit üretici ile tarımsal bir reform mücâdelesine girişmiş bulunmaktadır.

Türk köylüsü mâzisine bağlıdır. Bu her nekadar sosyolojik ve pedagojik ilkeler bakımından takdirle karşılanacak bir yetilik ise de, diğer taraftan aynı bağlılık, yenilikleri benimseme ve tatbik vâdilerinde, mütehassısın karşısında bir "Umacı" (!) olarak dikilmektedir. Türk köylüsünü mâzinin demode tarım metodlarından sıyırmak, onun tarımsal teknik ve hamlelere iştirakini sağlamak, kısaca bu üreticinin mâzi ile tarımsal yönden ilişkilerini kesmek, oldukça zor bir iştir.

Bununla beraber mütehassıs bu amaca ulaşabilmek yolunda, tamamen yardımsız da sayılmaz. Bu konuda "Netice Demonstrasyonları" nın rolü inkâr edilemez. Türk köylüsü mâziye bağlıdır ve yenilikleri ancak kâğıt üzerinde değil de, bizzat kendi gözleri ile görüp - şâhit olduktan sonra kabul eder. İşte netice Demonstrasyonları, direkt olarak köylünün gözlerine hitâp eden bir öğretme metodu oldu-

Amasya Teknik Ziraat Müdürü, bir gübre demonstrasyonunda.

ğu için, tarımsal hamlelerde başarı ile uygulanmaktadır. Ve biz Türk tarımı üretim gücünde, son 8-10 yılda görülen müsbet artışı, Netice Demonstrasyonlarının ikna ve tatbikata sevketme hassalarına borçluyuz.

Literatür :

1 — 1963 — 1964 Tarım İstatistikleri Özeti. No: 480

2 — "Netice Demonstrasyonları' Tarım Bakanlığı neşriyatı - 1961

ÇİFTÇİLİKTE ZİRAİ KREDİ VE ÖNEMİ

(Baş tarafı 27 sayfadadır.)

raî kredilerin vadeleri, çiftçilerimizin kolaylıkla borçlarını ödeyebilme imkânları gözönüne alınarak düzenlenmelidir. Mevzuat basitleştirilmelidir. Kredi tevziinde tatbikatçılara gerekli insiyatif verilmediğinden ve merkezi bir sisteme bağlandığından muhabereleşme neticesi, çiftçilerin masrafları artmakta, zamanında ihtiyaç karşılanamamaktadır.

Ziraî kredinin hakiki ihtiyaç sahiplerine, ihtiyacı nisbetinde verilebilmesi için, meslekî kanunî mahiyette bir çiftçi teşekkülü olan ziraat odaları ile bankanın çok sıkı bir işbirliği zarureti vardır. Böyle çiftçiler kendi kendilerini de denetleme suretile daha iyi verim alabileceklerdir. Kısa vadeli kredilerin imkân nisbetinde aynî olarak kullandırılması akaryakıt, gübre, tohum, ilâç v.s., gibi maddelerin aynen karşılanması uygun olur.

Bütün bunlardan başka, çiftçilerimizin istihsallerinde bir istikrar sağlamak ve kredi ihtiyacını hafifleterek bir düzene sokabilmek için ziraî sigorta kuruluşuna da ihtiyaç vardır.

Netice olarak şunu belirtmek isterim ki, Türk çiftçisinin hizmetinde bulunan bütün devlet ve iktisadi devlet teşekküllerine özlediğimiz konuların tahakkuku için itimadımız tamdır. Köylülerimizin topyekûn kalkınmasında çiftçi ve köylülerimizin refah ve saadete kavuşturulmasında gayret ve emeği geçenlere şükran borcumuz vardır. Verimli mesailerini gördükçe Türkiye Ziraat Odaları Birliği olarak onlarla beraber ve onların yanında olacağız.

ÇUKUROVA'DA TARIMSAL KOOPERATİFÇİLİK

(Baştarafı 11. sayfadadır.)

lık okullarında kooperatifçilik dersleri okutulması ve kurslar açılması.

g) Her köyde bir veya birkaç zayıf bünyeli kooperatif yerine komşu köyleri içine alan kuvvetli bir mali bünye ve teşkilâta sahip bölge kooperatifleri ve kooperatif birliklerinin kurulması.

Bu sayede her kooperatife ehliyetli ve tecrübeli kooperatif yöneticileri bulmak güçlüğü azaltılmış olacak ve daha geniş iş hacmine sahip kooperatiflerde bütün zamanını kooperatif işlerine veren ücretli müdür görevlendirmek mümkün olacaktır.

Ayni zamanda birliğe bağlanmak üzere teşekkül edecek yeni kooperatiflerin kuruluş hazırlıkları daha kolaylıkla ve vukuflu birlikler tarafından tamamlanacak ve tecrübesizlikten doğma bocalamalar azalacaktır. Birliğe bağlı kooperatiflerin teftiş ve murakabe işleri de kolaylaşacaktır.

h) Kooperatiflerin tutmakla mukellef oldukları kayıtların asgariye indirilmesi ve muhasebe kayıtlarının her zaman birinci sınıf işletme kabul edilerek değil, kooperatifin iş hacmi gözönünde tutularak tesbit edilmesi.

i) Kooperatiflerde oto finansmana önem verilmesi

j) Kooperatiflerin ihracat yapmasında ve büyük şehir hallerinde satış yerleri açarak üretici ve tüketici arasındaki aracıları kaldırıp tüketiciye daha kaliteli ve daha ucuz ürünlerin iletimini sağlamak üzere imkânlar verilmesi

k) İhracat yapan kooperatiflerin yaptığı ihracattan elde ettikleri kârın bir kısmının ortakların ihtiyaçları için ithal edecekleri mallara ayrılması.

l) İhracat yapan kooperatif üyeleri pazarlama masraflarının vergi matrahına ilâvesi sûretiyle, malını ağaç üzerinde götürü olarak satan üreticiden daha fazla vergi ödemektedir. Bu durum ıslah edilerek ihracatın teşviki.

m) Kooperatif ortaklarının gübre tarımsal savaş alet ve ilâçları ithal edebilmesine imkân verilmesi.

n) Gübre ithalatıyla ilgili Merkez Bankasına yatırılması gereken teminatlar hakkında çoy kooperatiflerine tanınan geniş imkânların diğer kooperatiflere de tanınması.

TARIMDA DEVLET HİZMETLERİ VE ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSLİĞİ

(Baş tarafı 2 sayfadadır.)

Kırallığı'nın çok yüksek nisbetler gösterdiği; Türkiye'nin de (36) en düşük nisbete sahip olduğu görülür. (Millî gelirdeki pay en yüksek). Tablonun açıkladığı diğer bir gerçek de, Ziraat Mühendislerinin (İnşaat Mühendisliği veya Mimarlık dallarının tersine) özel sektörde pek az sayıda çalıştığı ve büyük çoğunlukla devlet sektöründe görev aldığıdır. Bu nokta, Ziraat Mühendisliği dalının devlet için taşıdığı değeri ve özellikle memleketin teknik kadro ihtiyacının karşılanması amacile istihdam edildiğini de doğrulamaktadır.

Durum, Uzak-Doğuda da ayni benzerliktedir. Ziraati ileri olan Japonyada aktif ziraat nüfusuna kıyasla Ziraat Mühendisi sayısı Türkiyeden çok fazladır. Güney Kore, Pakistan ve Tayland da bizden daha ileri sırada yer almaktadır.

SONUÇ

Ziraat; millî ekonomimizdeki gelişmelerin kaynağı ve müharrik kuvvetidir. Ziraatimize daha müessir bir dinamizm getirmek; tarımsal doğal kaynaklarımızla insan gücünü (çiftçi) daha yüksek prodüktiviteye eriştirmek için devlet hizmetinde ziraat mühendisleri teknik kadrosunu, ihtiyaçla mütenasip seviyede, teşkil etmek ön görülmelidir. Entansif ziraate geçişte güzel örnekler veren İsrail, İtalya, Japonya, Hollanda, Danimarka gibi pek çok ülkelerin uygulamalarına kıyasla, biz de, işlerimizi hızlandırabiliriz. Devletin araştırma, üretim ve eğitim müesseseleri ve kurumlarından başka çiftçinin kesif bulunduğu (İlçeler ve Köy grupları) çevrelerde de Ziraat Mühendislerini elverişli şartlarda istihdam yollarile teknolojik gelişmeleri sağlayıcı bir personel politikası izlemmesi elzemdir. Tarım Bakanlığı bu konudaki tedbirlerin alınmasında yıllardır geç kalmıştır. İktisadî ve sosyal kalkınmamızın temel faktörü olan teknik bilgi kaynağının kılcal damarları da besliyecek kapasitede kullanılabilmesi için ihtiyaç duyulan Ziraat Mühendisi kadrosunun tezelden kurulması ve cihazlandırılması zorunludur.

(1) Türkiye Ziraat Müdendisliği I. Teknik Kongresi, Cilt : 2, Tebliğ 1. S. 26; 1965

Tarım Bakanlığı Teknik Ziraat Müdürlükleri ve Makina Mütehassısları

Dr. Baha Galip TUNALIGİL
Ziraat Yüksek Müdendisi

Kalkınmaya bütün azmiyle yönelmiş memleketimizin, en büyük kalkınma gücü olan tarım alanında biçimli emekler harcaması gerekmektedir. Türkiyenin büyük bir potansiyel gücünün yatmakta olduğu bu alandaki gizli işsizlik, passif kuvvetler, dağınık veya zıd yönlü güçler, derlenebildiği ve faydalı kılınabildiği oranda kalkınmamızın platformu elverişli duruma getirilebilir. Oysa günümüze kadar tarım alanımda, olması gerekenden oldukça uzak icraatlarla bu passif gücün büyük bir kısmı aktifleştirilememiştir. Bu durumun yığınla sebepleri arasında Tarım Bakanlığını ilgilendiren şu sebeplerin etkileri büyük olmuştur.

1 — Tarım Bakanlığının memleketimizin tarımsal ünitelerini içine alan geliştirici, ortaya sonuç koyucu bir tarım politikasına sahip olmaması.

2 — Kısa vadeli tarımsal işlerin bile, ilgili üst mercilere göre değişen, onların tutumlarına bağlı olarak tatbikata aktarılmaları.

3 — Türkiyenin tarım problemlerine bilimsel yönden el atarak, tatbikatçı olarak yeter derecede araştırma ve denemelere girmemesi.

4 — Tatmin edilen iyi elemanlara yeteri kadar sahib olmaması.

5 — Türk köylüsüne ve vatandaşlarına faaliyetlerini ve sağladığı faydayı gerektiği ölçüde kabul ettirebilecek yolları bulup, kesin sonuçlar veren icraatlar gösterememesi.

Tarım Bakanlığı, Türkiye tarımını olması gerektiği şekilde organize ederek, onu geliştirici, memleketin kalkınmasına etkili, milletin refahını arttırıcı bir duruma getirebildiği oranda ödevini yapmış sayılır. Yıldan yıla görülen tedrici gelişmeler, Türkiye tarımına yatırılan kapitaller, yardımları ve gittikçe yaklaşan bir iflasın son belirtileri olmuştur. Memleketin gerçek durumu, kapasitesi, köylüsü dikkatle ele alınmadan biribirleriyle yarışa sokulan tarımsal üniteler, çoraklaşan alanlar, kel tepeler, hastalıklı ve kalitesiz ürünlerin kaynağı olmuştur. Her tarım ünitesi "en önemli" telakki edilerek girişilen emekler, içinde bulunulan şartlardaki önemlerine göre sıralanmadıklarından, biribirlerine dayandırılmadıklarından, boşa gitmekten ve hatta zarar tevlid etmekten kurtulamamıştır. İşte Türk Tarım Bakanları herşeyden önce bu durumu görebilen, bunu hükümetlerine ve halkına anlatabilen, kabul ettirebilen kişiler olmalıdır. Olması gereken değerde bir tarım politikasının tatbikatına geçecek Tarım Bakanlığı, genel müdürleri, kurumları velhasıl bütün üniteleriyle kendini ortaya koymalıdır. Bugün Teknik Ziraat Müdürlükleri dikkatle incelenirse, biribirlerine dayanan, Tarım Bakanlığında son bulan uzun süreli bir tarım politikasının çalışması içinde değil, Müdüre, elemanlara ve şartlara uydurulmuş bir emek sarfı içindedir. Teknik Ziraat Müdürlükleri, herşeyden önce çevrelerinin tarımsal problemlerini aydınlatmalı ve gereken yöneticiliği tarım politikasına uygun bir şekilde tatbikata aktarabilmelidir. Herhangi bir bölgede tarım ile uğraşan birkaç resmi teşekkülün biribirlerinin ne çalışmalarından haberleri oluyor, ne de biribirlerini destekleyici bir çabaları. Bu genel organizasyonsuzluk, şubelere kadar inmiş ve günü gün etmek şeklinde tahakkuk eden bir çabaya dönmüştür. Memleketin bu gerçek görünüşünü bilen iyi niyetli yığınla eleman bir tatmin olmamanın verdiği adamsendecilik içinde, passif bir güç olmaktan kurtulamamaktadır. En basit savunma yolu olan "İmkânlarımız yok" mazeretine sığınılmış, olanlarla daha iyileri yapma yolunu aramaktan uzak kalmış insanlar topluluğu yaratmıştır. Köylüsünün kadınları tarlada çalışan, hemen hemen herşeyini devletten bekleyen, öğrenme gücünden yoksun Türkiye'nin, tatmin olmamış aydınları ile

korkunç asalakları durumuna gelmiş yarı aydınları bu memleket kalkınmasını ne derece güçleştirdiklerini görmemek hakbilirsizlik olur. Fakat bu memleket bu şartlar içinde de kalkınmalıdır, kalkınacaktır. İşte bugün Teknik Zirat Müdürlüklerinde çalışan elemanlar bu gerçekleri dikkate alarak çevrelerinde savaşmalıdırlar. Herşeyi tam, bütün imkânları olan bir memlekette yaşamadıklarını unutmadan didinmenin yolunu bulmalıdırlar.

Çevrelerinde hangi tip tarım alet ve makinelerinin bulunduğunu, ne sayıda olduklarını, nasıl sağlandıklarını bile yeteri sağlamlıkta bilmeyen tarım kişilerini "Makine Mütehassısı" unvanıyle çalıştıran Tarım Bakanlığı, bu iyi niyetli kişilerle hangi alet ve makine problemini aydınlatıp çözümleyebilir? Ödevleri hemen hemen şöför başı durumuna getirilmiş makine mütehassısları, memleketimiz tarım alet ve makinaları gücünün nasıl teşekül etmesi, geliştirilmesi ve organize edilmesi gerektiğini aydınlatabilecek kalitede değildir. Bir bölgede kendiliğinden türeyen yerli imalatın ortaya koyduğu problemler incelenmedikçe, ne o aletin geliştirilmesi ne de ihtiyaç karşılayıcı güce ulaştırılması sağlanabilir.

Bir bölgede Makina Mütehassısı unvanıyla çalıştırılan kişi, bölgesinin bu yönden gücünü, bu gücün kullanılma şeklini, bu gücün doğuşu ve kuruluşunu, yerli imalatı, problemlerini, daha faydalı durumlar yaratacak araştırma ve denemeleri ve daha yığınla işi yapcak insandır. Ona bu işleri yapabilecek kaliteyi verdikten sonra, imkânlarını sağlamalı ve tatmin etmelidir. Tatmin edilmemiş insanlarla yapılan işlerin, memleketimizi ne durumda bıraktığını daha da görmemek, iflasımızı yaklaştırmaktan başka işe yaramaz.

Kanatımızca, memleketimiz tarımını ayrı bir tarımsal kuruluş ile kurtarmak zamanı gelmiştir. Eski tas eski hamam teranesiyle girişilen bütün işler, bizi ayni sonuçlarla karşı karşıya bırakacaktır. Gerçekleri samimiyetle izleyip, olması gereken bir tarım politikası ve tatbikçileriyle, memleketimizin plânlı kalkınmasına tarımcı olarak katılmamız şarttır. Aksi halde Türkiye, platformsuz bir kalkınmayle, temelsiz bir binaya döndürülecektir.

Teknik Ziraat Müdürlükleri Makina Mütehassıslarını günümüz gerekirlerine cevap verir duruma getirmenin yollarını aramalıyız. Onları, memleketimiz tarımının dayanağı olan Makineli tarımın kurucusu, organize edicisi, güçlü kılıcısı yapmalıyız. Sadece pulluğu pulluk olarak bilmekten kurtarıp, yığınla pulluk çeşidinin varlığını, her çeşidin ayrı bir tarım ünitesi için fayda ve zararlarını ortaya koyabilen elemanlar durumuna yükseltmeliyiz. Bu gelişme,

1 — Ziraat alet ve makinaları bilgisini arttırıcı kurslar,

2 — Ziraat alet ve makinaların muayene ve deneme metodlarına dayanan çalışmalar,

3 — Ziraat alet ve makinalarının ayar, bakım, tamir, korunma ve kullanmalarının bilinmesi,

4 — Alet ve makinaların toprak ve bitkilerle olan ilgilerinin bilinmesi,

4 — Yerli imalat, problemlerinin incelenmesi ve çözümlenmeleri,

6 — Bölge problemlerinin aydınlatılması, diğer bölgeler ve memleket ile olan ilgilerinin ortaya konulmaları,

7 — Yeni ve kaliteli elemanlarla takviye,

8 — Elemanların maddi ve manevi yönden tatmin edilmeleri,

gibi çeşitli yollardan sağlanabilir. Bizce en önemli nokta, durumun sinir meselesi yapılmadan anlaşılması ve hal yolunda ciddi çabalar sarfına başlanmasıdır.

ÖNEMLİ BİR KANUN TASARISI

(Baştarafı 3 sayfadadır.)

Tasarı, tıpkı birdenf azla derde deva bir ilâç sağladığı yıllık artışın enaz dörtte biri oranında gelirinde artış olacaktır.

TOPRAKSU Genel Müdürlüğünce sarf edilen uzun ve ısrarlı emeklerle meydana getirilmiş olan bu tasarı, memleketimiz ve mesleğimiz bakımından müstesna bir önem taşımaktadır.

Tasarının bir an evvel kanunlaşması iyi anlaşılmasına bağlıdır. Bu bakımdan gerek kamu oyunun, gerek Milletvekili ve Senatörlerin aydınlatılmasına ihtiyaç vardır. Pek genç olan meslektaşlarımız bazı kanunların çıkarılışında ağabeylerinin cansiperane gayretni, efendice mücadelesini ve örnek tesanüdünü yeteri kadar duymamış olabilirler. Bilhassa Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanunu, TOPRAKSU Kanunu ve Ziraat Yüksek Mühendisliği hakında Kanunun çıkışındaki safhaları bilmelerinde fayda vardır.

Toprak ve Su Kaynaklarını Geliştirme Birlikleri Kanunu Tasarısı da bahis konusu kanunlar kadar önemlidir. Bu itibarla bütün meslektaşlarımızın yakın alâka ve gayretlerine muhtaçtır.

TOPSU BİRLİK Kanun Tasarısını, gerekçesini ve maddelerinin izahını TOPRAKSU Dergisinin Şubat 1966 da yayınlanan 23. sayısında bulabilirsiniz. Parti farkı gözetmeden, meslektaş Milletvekili ve Senatâr arkadaşlarımıza da bu konuda tarihi bir vazife düşmektedir.

Bu önemli tasarının biran evvel kanunlaşması için bütün meslektaşlarımın tasarıyı kamu oyuna ve parlamento üyelerine takdim ve izahta elden geleni yapacaklarına ve yeni kanunun memleketimize ve mesleğimize büyük faydalar sağlıyacağına inancım büyük ve tamdır.

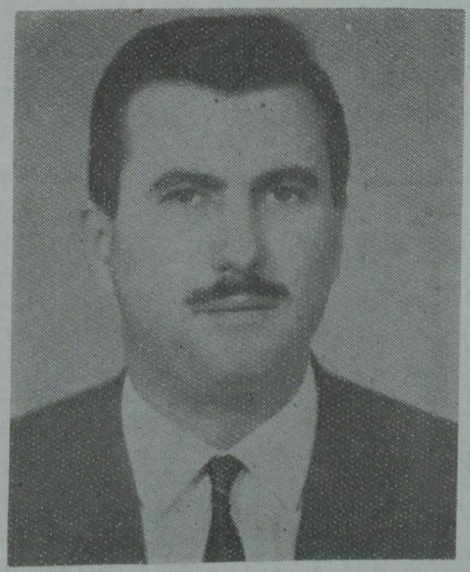

ERDOĞAN BİROL

ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSİ

TARIM BAKANLIĞI ZİRAAT İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

1933 yılında Milâs'ta doğdu, orta ve lise tahsilini Aydın ve Denizli'de devlet hesabına tamamladı.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden 1957 yılında mezun oldu. İlk tâyin yeri İzmir - Bornova Ziraî Araştırma Enstitüsü. Fiilî askerlik süresinin okul dışı kısmında, Atatürk Üniversitesi ve sonra Ege Ziraat Fakültesinde Zootekni Asistanı olarak çalıştı. 1959 yılında OECD Avrupa Prodüktivite Ajansının Köyceğiz Pilot Bölge Projesinde Vulgarizatör ve Ziraat Grubu Başkanı olarak çalıştı. 1962 yılında bir süre DSİ Ziraat İktisat Fen Heyeti Müdürlüğünde çalıştı ve Belçika hükûmetinin açtığı müsabaka imtihanlarını kazanarak Belçika'ya gitti. Gemblaux Ziraat Fakültesi ve Brüksel Siyasî İlimler ve Ekonomi Fakültesinde Ziraî Ekonomi Lisansı yaptı. Ve Tarım Bakanlığı Plânlama ve Ekonomik Araştırmalar Dairesinde Ziraî Kredi ve Ziraî Eğitim Uzmanı olarak çalışmaya başladı.

Fransızca ve ingilizce dillerine vâkıf olup, müteaddit kereler ziraî konularda olmak üzere memleketimizi Milletlerarası Seminer ve Konferanslarda temsil etmiştir. 25.7.1966 tarihinde Ziraat İşleri Genel Müdür Yardımcılığına tâyin olan; bitmez tükenmez bir enerjinin kaynağı Erdoğan Birol, reorganizasyonun içinde bulunan Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü için büyük bir kazançtır. Evli olup, bir kız, bir de erkek çocuğu vardır.

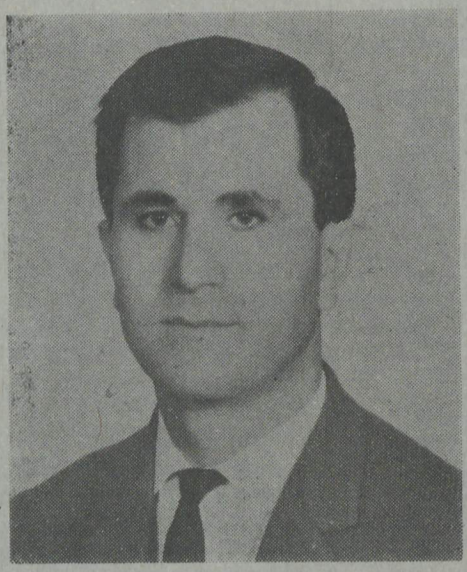

REFET ERGİN

ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSİ

TARIM BAKANLIĞI ZİRAAT İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

1925 yılında Sakarya'da doğmuştur. İlkokulu 1938 yılında Yalova'da bitirdikten sonra Trabzon'da tahsiline devam etmiştir. Ebeveyninin tâyini dolayısiyle lisenin son sınıfını Kars'ta okumuş ve 1944 yılında pek iyi derece ile mezun olmuştur.

1948 yılında Ankara Ziraat Fakültesini iyi derece ile bitirip, Bursa Ziraî Mücadele Müdürlüğüne stajyer olarak tâyin edilmiş ve 3,5 ay sonra askerlik görevini yapmak üzere Yedek Subay Okuluna girmiştir.

Vatanî görevi bitince 1949 yılında Bartın İlçesi Ziraat Muallimliğine atanmış ve 1951 de Bâlâ İlçesi Toprak Komisyonu üyeliğine naklen tâyin edilmiştir. Burada bir yıl hizmeti müteakip 2 yıl Bitlis İli ve 3 yıl Polatlı İlçesinde Toprak Komisyonu Başkanı ve 1 yıl Toprak ve İskân Müfettişi olarak görev yapmış ve 1958 yılında Tarım Bakanlığı Müfettişliğine getirilmiştir.

1961 yılına kadar Bakanlık Müfettişi olarak çalışmış, açılan müsabaka imtihanına girerek 13 ay müddetle Ziraî Ekonomi ve Plânlama konusunda AİD teknik yardımından faydalanarak Birleşik Amerika'ya gitmiş ve İllinois Üniversitesine devam etmiştir.

1962 yılında yurda dönüşünden 25.7.1966 tarihine kadar Ziraî Ekonomi Şubesi Müdürü olarak hizmet eden Refet Ergin, Ziraat İşleri Genel Müdür Yardımcılığına tâyin olunmuştur. Evli olup, çocuğu yoktur. İngilizce bilmektedir.

VASFİ OCAKLI
ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSİ

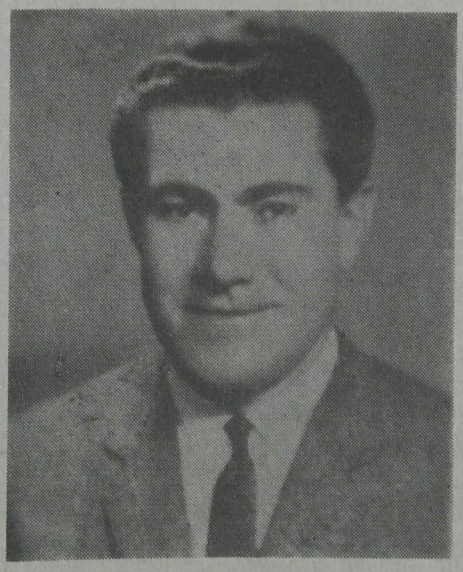

TARIM BAKANLIĞI D.Ü.Ç. UMUM MÜDÜR YARDIMCISI

1931 yılında Gümüşhane'nin Bayburt Kazasında doğmuştur. Ilk ve orta tahsilini Bayburtta bitirdikten sonra lise tahsilini de Trabzon'da ikmâl etmiştir. Ötedenberi hevesli olduğu ziraat mesleğine intisap etmek üzere her çareye başvurarak Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsüne kaydolmuştur.

Ziraat Enstitüsüne girişiyle birlikte hevesli olduğu tarla ziraatinde çalışmayı prensip edinmiş ve Atatürk Orman Çiftliğindeki bir yıllık stajının hemen büyük kısmını tarla ziraatinde geçirmiştir. 1936 - 1939 yılları arasındaki tahsil hayatı normal şartlar içerisinde cereyan eden ve 1939 yılının Temmuz ayında Ziraat Enstitüsünü iyi derece ile bitiren Vasfi Ocaklı, ilk görevine Antalya Narenciye İstasyonunda başlamıştır. Üç ay devam eden bu görev sonunda Yedek Subay Okuluna ve otuz ay süren Yedek Subaylıktan sonra kur'a ile Ankara Ziraat Müdürlüğü Ziraat Öğretmenliğine tâyin edilmiştir.

Kendi ifadesine göre, mesleğin en zevkli ve başarılı mesaisini bu teşkilâtta vermiştir. Vasfi Ocaklı, dokuz aylık çalışma devresinde tohum tevziindeki başarısından dolayı bir de takdirname almıştır. Bu süre içerisinde zamanın idarecileri Vasfi Ocaklı'yı Çankırı'ya Ziraat Müdürü yapmak istemelerine rağmen, bazı sebeplerden bu görevi kabul etmemiş ve bunun sonucu olarak da Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü Birinci Şubeye şef olarak getirilmiştir.

Şubenin her dalında 1942 yılından 1944 yılına kadar başarılı bir çalışmadan sonra 1944 yılında ihtiyat askerliğe alınmıştır. 1946 yılında görevine dönen Vasfi Ocaklı, Taşrada bir göreve atanma isteği yerine, Makina İşleri Müdür Yardımcılığına ve buradaki altı aylık mesaiden sonra da Ziraî Kombinalar Tarla Ziraati Müdürlüğüne getirilmiştir.

1946 - 1960 yılına kadar başarılı çalıştığı bilinen ve Teşkilât tarafından çok sevilen Vasfi Ocaklı, 1960 - 1966 yılının Temmuz ayına kadar da Uzman Müşavir olarak vazife görmüştür.

Bugünkü Genel Müdür Yardımcılığındaki görevinde de başarılı olacaktır. Ziraat Teşkilâtının gaye ve hedeflerini çok iyi bildiği gibi Teşkilâtı da çok iyi tanır.

A — HABERLER :

1 — DEVLET PERSONEL KANUNU HAKKINDAKİ ÇALIŞMALAR :

Kanunun ele alındığı bir seneyi geçkin bir zamandanberi; Odamızın bu konudaki çalışmaları aralıksız ve sıkı bir şekilde devam etmiştir. 12. Genel Kurul raporunda da belirtildiği gibi bu mevzuda yetkili üyelerimiz ile ilgili kurum temsilcilerinden müteşekkil geniş bir çalışma grubunca hazırlanan sınıf tüzüğü ve bununla ilgili görüşümüz ilgili mercilere zamanında aksettirilmiş ve takibedilmiştir. Ancak Devlet Personel Dairesince kurumlara gönderilen ilk tüzük taslakları meslek ve meslektaşlarımız zararına görülmemiş ve derhal mevcut Ziraat Yüksek Mühendisleri Sendikaları ve Türk Ziraat Mühendisleri Birliği yetkilileriyle gerekli itiraz ve ikazlarda bulunulmuştur. Tüzüklerin müsteşarlar seviyesindeki incelenmesi sırasında da gerekli açıklama ve müdafaada bulunularak, bilhassa göstergelerin taban rakamının kısmen de olsa düzeltilmesi temin edilmiştir. Ancak mühendislik dalları arasında, göstergelerin taban rakamlarında yine de bir tefrik yapıldığı görülünce, temas ve çalışmalara sendikalarımız ve birlikle müştereken hız verilmiş ve nihayet Devlet Personel Dairesinin son olarak Kadro Kanunlarının hazırlanmasına esas olmak üzere kurumlara gönderdiği hakiki nitelikleri kesinleşmemiş tüzüklerde de bütün mühendislik dallarının taban gösterge rakamlarının aynı olduğu görülmüştür. Yalnız, bu defa göstergelerin derecelerindeki namzetlik ve asgarî bekleme sürelerinde bazı farklar olduğu ve Ziraat Mühendisliği Sınıf Tüzüğünün görevler bölümünde de esasa tesir edici birçok mühim kısıntılar yapıldığı müşahede edildiğinden ilgililer nezdinde gerekli temas, itiraz ve ikazlara devam edilmiştir.

Öte yandan kurumların kadro kanunlarının hazırlanması safhasında; Odamızın koordinatörlüğü altında yapılan çalışmalar da meslek meslektaşlarımız lehine tesbit olunan prensiplerinin tatbik edilmesi için (derecelerdeki pozisyonların tâyin ve intibakı gibi) ilgililer nezdinde gerekli temas ve ikazlar yapılmıştır.

Son günlerde, yeni bir safha arzeden Devlet Personel Kanunu üzerindeki çalışmalar Odamızca hassasiyetle izlenmektedir.

2 — MUAYYEN BİR PRESPEKTİF İÇİN DE TÜRKİYE RESMÎ VE ÖZEL SEKTÖR ZİRAAT YÜKSEK MÜHENDİSİ İHTİYACI TESBİT EDİLİYOR :

Ötedenberi ihtiyaç duyulan Türkiye Resmî ve Özel Sektör Ziraat Yüksek Mühendisi ihtiyacını tesbit çalışmalarına hız verilerek bu konudaki araştırma ve etüdleri kısa zamanda bitirilecektir. Bu konuda kompedan üyelerimizden müteşekkil bir çalışma grubu çalışmalarına aralıksız devam etmektedir.

B — BİLDİRİLER :

1 — AİDAT ÖDEMELERİ :

Bilindiği üzere; 12. Genel Kurul Kararıyle 1.1.1966 tarihinden itibaren aylık aidat 10,— TL. olarak tesbit edilmiştir.

Üyelerimizin bu dönemde aidat ödemelerindeki ilginin arttığı memnunlukla müşahede edilmektedir.

Münferiden veya mutemetler vasıtasiyle gönderilen aidatların aşağıdaki adreslerden birine göndermeleri ve gönderildiğinin ayrı bir mektupla Odaya bildirilmesi lüzumu hatırlatılır.

2 — ÜYELERİMİZİN GÖREV VE ADRES DEĞİŞİKLİKLERİ :

6235 ve 7303 sayılı T.K.M.O. B. Kanunlariyle Odamız Talimatnamesine istinaden Odaca tutulmakta olan üyelerimizin meslek sicillerini sıhhatiyle özlük hakları ve resmî çalışmalara tesir etmesi bakımından üyelerimizin kayıtlarımızdaki görev yerleriyle adreslerinin sıhhatli olması gerekmektedir.

Bu bakımdan, sayın üyelerimizin Odaya daha önce bildirmiş oldukları görev ve adreslerinde bir değişiklik olmuşsa birer yazı ile bildirmeleri ve bundan sonraki olacak değişiklikler vasıtasiyle veya bizzat duyurulması ehemmiyetle rica olunur.

EKONOMİK KALKINMANIN BİR ANAHTARI : TOPRAK REFORMU

Washington, 16 Haziran — (USİS) — Birleşik Amerika, Roma'da yapılacak olan Dünya Toprak Reformu Konferansını yeni gelişmekte olan memleketlerde yeteri kadar gıda istihsali ve ekonomik ve sosyal gelişmeyi teşvik için yeni bir çare olarak görmektedir.

Konferans, Romada 20 Haziranda açılacak ve 2 Temmuzda sona erecektir. Aralarında birçoğu son yıllarda toprak reformu programlarını çeşitli başarılarla denemiş olan birçok memleketten uzmanları ve müşahitleri biraraya toplayacaktır. Bu konferans Birleşmiş Milletler ve Gıda ve Tarım Teşkilâtı (FAO) tarafından tertip edilmiştir.

Konferansta ele alınacak bir mesele; toprak reformu ile genel olarak ekonomik kalkınma arasındaki münasebettir. Diğer bir mesele; toprak reformu meseleleri tarafından meydana getirilen birçok idarî ve infaz meselelerinin nasıl halledileceğidir.

Birleşik Amerika'nın yeni gelişmekte olan gıda istihsalini artırma ve ekonomik gelişmeyi sağlama hususundaki geniş gayretleriyle olan münasebetinden dolayı Birleşik Amerika bu iki konuya ilgi göstermektedir.

AMERİKA, MÜŞTEREK PAZAR'IN VARDIĞI TARIM ANLAŞMASINI "ÇOK ÖNEMLİ" TELÂKKİ EDİYOR

Washington, 26 Temmuz — (USİS) — Avrupa Ekonomik Camiası üyelerinin önemli tarım fiatları ve destekleme tedbirleri hususunda vardığı uzlaştırıcı anlaşmanın çok önemli olduğu bildirilmiştir.

Bu hususdaki özel bir beyanatında Dışişleri Bakanlığı, Pazar günkü tarım fiatları anlaşmasının Müşterek Pazar'ın Temmuz sonunda Cenevre'de başlayacak Kennedy Ticaret görüşmelerinde tarım teklifleri hususunda anlaşmaya varabilmesini mümkün kılacağını söylemiştir.

Dışişleri Bakanlığının bu hususdaki beyanatının metni aşağıda verilmektedir:

Avrupa Ekonomik Komitesinin Pazar günü tarım siyaseti konusunda verdiği karar büyük önem taşımaktadır. Bu, Avrupa camiası müesseselerinin enerjisine işaret ettiği gibi, birleşmiş bir Avrupanın tahakkuku yolunda da ileri bir adımdır.

Bu, aynı zamanda, Avrupa Ekonomik Camiasının çok gecikmiş olan Kennedy Ticaret görüşmelerindeki tarım teklifleri hususunda anlaşmaya varmasını da mümkün kılacaktır.

Bu hususdaki müzakerelerin devamını mümkün kılmak üzere yakında Kennedy Ticaret görüşmeleri hakkında müspet bir karara varılacağını ümit ederiz.

Avrupa Ekonomik Camiasının tarımsal kararları hakkında, bunlar hususunda kat'i bilgi almadan bir fikir yürütülemezse de bunların çok önemli olacağı tahmin edilmektedir.

Cenevre'de yapılacak tiracet görüşmelerine Kennedy Müzakereleri ismi verilmiştir, çünkü müteveffa Cumhurbaşkanı John F. Kennedy Birleşik Amerika'nın gümrük tarifelerinin azaltılması müzakerelerine katılmasını mümkün kılan 1962 Ticareti Genişletme Kanununun kongre tarafından kabul edilmesinde önemli bir rol oynamıştı.

Müşterek Pazar'a üye memleketler Fransa, İtalya, Almanya, Belçika, Hollânda ve Tüksemburg'tur.

1966 GIDA SEVKİYATININ AZALMASI BEKLENİYOR

Washington, 12 Temmuz — (USİS) — Birleşik Amerika 1966 mahsullerinden denizaşırı memleketlere 1965 mahsullerine nispetle belki de daha az sevkedecektir.

Bu husus Pazartesi günü Tarım Bakanlığının 1966 buğday mahsulünün 1965 mahsulüne nispetle yüzde altı kadar daha az olacağı tahmininde bulunduğu zaman ortaya çıkmıştır. Daha diğer birçok mahsulün de geçen yıla nispetle daha az olacağı tahmin edilmektedir.

Tarım Bakanlığına göre, bu mahsul miktarındaki düşüş sebepleri daha az arazinin ekilmiş olması ve İlkbaharda havanın memleketin birçok bölgesinde tarım için kötü gitmiş olmasıdır.

Cumhurbaşkanı Johnson halen Senato'da bulunan Hürriyet İçin Gıda Programında Birleşik Amerika'nın yabancı memleketlere ilelebet gıda sevkiyatına devam edemiyeceğini tebarüz ettirmişti. Cumhurbaşkanı ve Tarım Bakanı Orville Freeman yeni gelişmekte olan memleketlerin "Kendi kendilerine yardımlarının" dünya gıda sıkıntısı için yegâne hal çaresi olduğunda ısrar etmişlerdir.

Tarım Bakanlığının tahminine göre geçen yıl 1.326.000.000 buşel olan buğday bu yıl yaklaşık olarak 1.240.000.000 buşel olacaktır. 1965 yılında 49.300.000 akr ekilmiş olmasına mukabil bu yıl 49.000.000 akr ekilmiştir.

Bundan başka Bakanlık, Birleşik Amerika'da meyve, sebze, şekerkamışı, bazı yemeklik tohumlariyle süt ve yumurta istihsalinin de 1965 e nispetle daha az olacağını ifade etmiştir.

Mamafih, Bakanlık, 1965 e nispetle bu yıl daha geniş araziye pirinç, soya fasulyesi, mısır, patates ve çavdar ekilmiş olduğunu ve soya fasulyesiyle mısırda rekor teşkil edecek bir mahsulün alınmasının mümkün olduğunu söylemiştir.

Hem Benzinden tasarruf ve hem de arabanızın
Ömrünü arttırmak istiyorsanız PETROL OFİSİ'nin
benzin ve yağlarını tercih ediniz.

PETROL OFİSİ

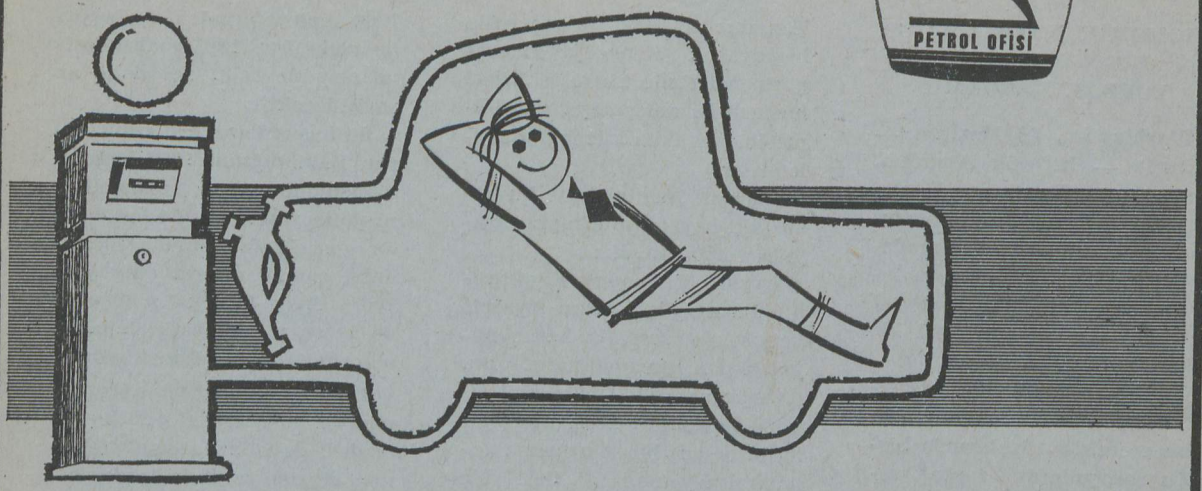

PETROL OFİSİ

TÜRKİYE İŞ BANKASI

PARANIZIN
İSTİKBALİNİZİN
EMNİYETİ

POLYKON

DELİKLİ ÇELİK KONSTRÜKSYON PROFİLLERİ

Fuar standları, plaj evleri, garaj, büfe, tribün, depo, inşaat iskeleleri, çatı, raf, v.s. çelik konstrüksiyon için en kullanışlı malzemedir.

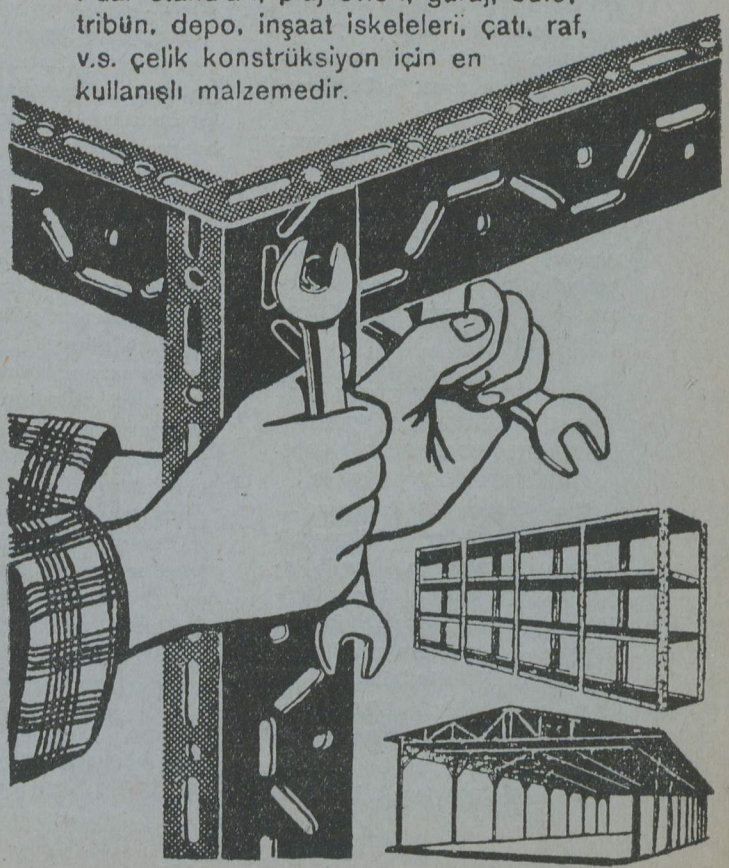

KEMAL KURDOĞLU ve ORTAKLARI Kom. Şti.
Rüzgârlı Sok. Çatal han 7. Ulus, Ankara Tel: 11 42 97

KORUMA TARIM İLÂÇLARI A. Ş.
DURSUN HAN SALIPAZARI - İSTANBUL
Telefon : 49 53 50 Satış Servisi : 49 42 50
FABRİKALAR
FORMÜLASYON : MALTEPE - KARTAL
HAM MADDELER : DERİNCE - İZMİT

BATI ALMANYA MAMULÂTI

solo ATOMİZÖRLERİ

SATIŞA ARZEDİLMİŞTİR

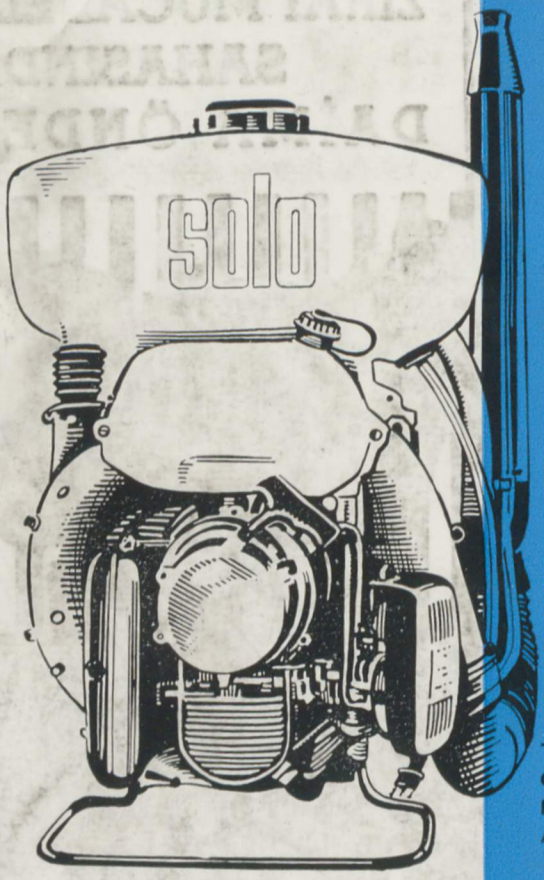

- *Sağlam*
- *Kullanışlı*
- *Hafif*
- *Ucuz*

PERAKENDE FİATLARI:

Solo Junior - 410	TL. 892. 53
Solo Combi - 423	TL. 1215. 36

HER İKİ ATOMİZÖR İÇİN İLAVE TECHİZAT PERAKENDE FİATLARI

Tozlama tertibatı :	TL. 18 99
Çift Yönlü Püskürtme Başlığı:	TL. 24.69
Mayi Pompası :	TL. 66.46
Alev Püskürtme Başlığı :	TL. 93.03

BORMAK

LİMİTED ŞİRKETİ

İZMİR : GAZİBULVARI 76, - P.K. 699 - BORMAK - 39600 - TELEKS : BORMAK

Satış mümessillikleri :

ANKARA : Gazi M.Kemal Bul. 16/5 - P. K. 172 Yenişehir - BORMAK - 122724 - Teleks:BORMAK

İSTANBUL : Cumhuriyet Cad.155/1, - P. K. 36 Şişli - BORMAK - 475063 - Teleks:BORMAK

Fiatı : 250 Kurus